

Τα πάντα για το COSPLAY
Μια συνέντευξη με τη Γαλήνη Τσουικό
Του Κυριάκου Αθανασιάδη

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ
μακρινή πατρίδα
Οι αληθινές ιστορίες ανθρώπων
που μετανάστευσαν
Του Τάκη Σκριβάνου

ΚΟΥΚΑΚΙ
Αφιέρωμα στο ιδανικό μέρος
για τις βόλτες σου
A.V. Team

ΟΙ ΕΙΚΟΣΙ ΠΡΟΦΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΙ

Του Άγη Παπαγεωργίου

ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η ενέργεια είναι στην καρδιά των πάντων, γι' αυτό και η ΔΕΠΑ είναι σήμερα παντού. Από το Φυσικό Αέριο μέχρι όλη την αλυσίδα της ενέργειας και από τα μεγάλα έργα και τις στρατηγικές υποδομές, μέχρι την επιχείρηση και το σπίτι. Με εξωστρέφεια και διεθνείς συνεργασίες, εγγυάται την ενεργειακή ασφάλεια της χώρας. Συμμετέχοντας σε νέες, σύγχρονες μονάδες παραγωγής ενέργειας, διασφαλίζει τη σταθερότητα του συστήματος και ενισχύει τον ανταγωνισμό. Με επενδύσεις στην καθαρή ενέργεια, τα ανανεώσιμα καύσιμα και τις νέες τεχνολογίες, δημιουργεί ένα βιώσιμο μέλλον για όλους. Και επειδή στην καρδιά της βιώσιμης στρατηγικής είναι ο άνθρωπος, η ΔΕΠΑ είναι πάντα δίπλα στον καταναλωτή, στους εργαζόμενούς της και στις τοπικές κοινωνίες.

choose

ΟΜΙΛΟΣ

ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ATHENSvoice

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργελάς

Σύμβουλος Έκδοσης
Σταυρούλα Παναγιωτάκη

Διευθύντρια Σύνταξης
Αγγελική Μπιρμπιλη

Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης
Λουίζα Ναθαναήλ

Art Director Φώτης Πechλιβανίδης

Διεύθυνση Web Δημήτρης Αθανασιάδης

Σύμβουλος Διεύθυνσης Χριστίνα Γαλανοπούλου

Αρχισυνταξία Δανάη Καμζόλα (Podcast & City Guide),
Μπάμπης Καλογιάννης
Αρχισυνταξία Newsroom Τόνια Ζαραβέλα
Τεχνικός Διευθυντής Βάιος Συνταϊρμάς
Social Media Manager Τάσος Ανέστης

Υπεύθυνος ύλης Τάκης Σκριβάνος
Επιμέλεια ύλης Δήμητρα Γκρους
Διόρθωση κειμένων Φανή Κουλούντζου,
Κατερίνα Ασήμου

Συντακτική ομάδα: Κ. Αθανασιάδης, Ν. Αμανίτης,
Μ. Ανδριωτάκη, Ε. Βαρδάκη, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου,
Ρ. Γεροδήμος, Ν. Γεωργελέ, Ν. Γεωργιάδης,
Κ. Γιαννακίδης, Κ. Γλυνιαδάκη, Β. Γραμματικογιάννη,
Β. Γρυπάρης, Γ. Δήμος, Θ. Κ. Ευθυμίου, Γ. Ζερβογιάννη,
Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Σ. Καλαμαντή,
Μπ. Καλογιάννης, Κ. Καμπόσου, Β. Καμπουροπούλου,
Δ. Καραθάνος, Α. Καψάλη, Ν. Κοσκινά, Α. Κοσμοπούλου,
Δ. Κουμαριώτης, Α. Μανουσάκη, Μ. Μανωλοπούλου,
Χ. Μαρκάκης, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζάρογλου,
Τζ. Μελιτά, Α. Μπρουντζάκη, Γ. Νένης, Ε. Ντάκουλα,
Γ. Χ. Παπαδόπουλος, Δ. Παπαδόπουλος,
Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Γ. Παυριανός,
Γ. Πρέζα, Μ. Προβατάς, Τζ. Ρουσάκη, Μ. Ι. Σιγαλού,
Ε. Σιούσιουρα, Τ. Σκραπαλιώρη, Ζ. Σφυρή,
Σ. Τριανταφύλλου, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης,
Ε. Χελιώτη, Χ. Χριστοφόρου, Γ. Ψύχας, Ε. Ψυχούλη

Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα
info@athensvoice.gr
avguide@athensvoice.gr

Ατελιέ Sotos Anagnos
LOOKmag Κωνσταντίνα Βλαχοπούλου

Creative Manager Θάνος Ψυλλίδης
Creative Marketing Manager Λαμπρινή Τρούγκου
Branded Content Editor Χαρά Αλεξανδροπούλου

Εικονογραφήσεις art@athensvoice.gr
Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαζώνης,
Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας
Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάτσης, Χρήστος Κισατζεκιάν,
Δημήτρης Κλεάνθης, Μαρία Μαρκέζη,
Πέτρος Νικόλτσος, Λάζαρος Γραικός

Account Directors
Τίνα Γαϊτανίδου, Βόννη Ζαφειροπούλου

Direct Market Advertising Director
Άννα Αντωνίου
Direct Market Advertising Managers
Μιχάλης Δρακάκης, Εύα Βαλαμβάνου, Ελένη Βαρύτη,
Νώντας Νταμπάνης, Ελεωνόρα Τζεφρόνη

Marketing & Advertising Director AV | VOICE 102.5
Τζίνα Σαλαμπίση
Marketing & Event Coordinator | VOICE 102.5
Κωνσταντίνα Μιχάλη

Συντονισμός Διαφήμισης Μαίρη Κούρτη
marketing@athensvoice.gr
Digital Traffic Manager Εύη Ταρνάρη
Digital Advertising Coordinator Μίνα Γιαννάκη

Ψηφιακή Υποστήριξη Νικόλας Αργυρίου,
Άγγελος Καραμανωλάκης

Διεύθυνση Λογιστηρίου Έφη Μούρτζη
Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη, Μαίρη Λυκούση,
Μανώλης Κοττάκης

Διαχωρισμοί - Εκτύπωση «Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»

Athens Voice S.A.
Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369, fax: 210 3632.317
Διαφημιστικό: 210 3617.530, fax: 210 3617.310
VOICE 102.5: 210 3648.213
Αγγελίες: 210 3617.369 Λογιστήριο: 210 3617.170

www.athensvoice.gr
Αν δεν βρίσκετε την Α.Υ. στα σημεία διανομής,
επικοινωνήστε: 210 3617.360, 210 3617.369
Κωδικός εντύπου: 7021, ISSN 1790-6164

Νόμιμος Εκπρόσωπος: Γεωργελέ Ελισάβετ Τρισεύγενη
Κύριος Μέτοχος: Γεωργελάς Φώτιος

Αρ. Πιστοποίησης MET: 230237

ATHENSvoice

Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν.
Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή,
ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιε-
χομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή
άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άγκριση του εκδότη.

ΑΝΑΚΥΚΛΩΤΕ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Σε βλέπω!

Της ΛΕΝΑΣ ΔΙΒΑΝΗ

Σε βλέπω σκαρφαλωμένη
πάνω στο δέντρο

Σε βλέπω σκαρφαλωμένη πάνω στο δέντρο, ετών δέκα, ατί-
θαση, ατάσθαλη, έτοιμη για όλα. Σε βλέπω και χαμογελάω σαν
χαζή, γιατί μου θυμίζεις τον εαυτό μου ετών δέκα, ατίθαση,
ατάσθαλη, έτοιμη για όλα. Μόνο που το δέντρο τότε ήταν στην
αυλή μας στον Βόλο – συκιά ήταν. Αυτό εδώ το καημένο έχει φυ-
τρώσει στο Πεδίον του Άρεως και προσπαθεί να επιζήσει για να
καταπιεί τα καυσάερια, ώστε να επιζήσεις κι εσύ.
Η ισχύς εν τη ενώσει λοιπόν, αδέρφια!

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτή την εβδομάδα είναι μια πρωτότυπη σύνθεση του **Βασίλη Παπατσαρούχα** για την παράσταση «Εκείνος που έκλεψε τη μέρα και πλήρωσε τη νύχτα», σε διασκευή-σκηνοθεσία Θωμά Μοσχόπουλου, στο Θέατρο Κατερίνα Βασιλάκου. Ο Παπατσαρούχας γεννήθηκε στην Αθήνα το 1975. Σπούδασε Ζωγραφική, Σκηνογραφία και Γραφικές Τέχνες στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών. Έχει παρουσιάσει τη δουλειά του σε πέντε ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει αποσπάσει δύο φορές το Κρατικό Βραβείο Εικονογράφησης και δύο φορές το βραβείο ΕΒΓΕ. Το 2022 έλαβε το βραβείο Σκηνογραφίας για το έργο «Πόσο κοστίζει να ζεις».

Athens Voices

Του ΓΙΑΝΝΗ NENE
panikoval500@gmail.com

Λόγια που ακούστηκαν
δημοσίως στην Αθήνα

«Πω ρε φίλε... Κάποια φοράει This is Her! Δεν μπορώ, πνίγομαι. Τι πάθαν όλες και τη φορούν;»
(Αντρική φωνή στην ουρά στην είσοδο του Μεγάρου Μουσικής, για τους Δερβίσηδες της Κωνσταντινούπολης. Τετάρτη βράδυ.)

Νεαρός έχει βγάλει βόλτα έναν μεγαλόσωμο σκύλο. Μια παρέα πιτσιρι-κάδων αρχίζει να χαϊδεύει τον σκύλο.

Νεαρός: «Μην τον βλέπετε έτσι, δύο παιδάκια έχει φάει. Το ένα ήταν υπέρβαρο».
(Πόρτο Ράφτη, Κυριακή βράδυ)

Κυριακή απόγευμα λεωφορείο Αεροδρομίου Αθηνών. Μία μεσόκοπη κυρία μιλάει στο τηλέφωνο (μόλις έχει φτάσει από Θεσσαλονίκη):

«Σας πήρα και ένα τσουρέκι Τσεκλένης, πώς το λένε».

Γυναίκα ταμίας σε σούπερ μάρκετ λέει σε διμετρο, σφίχτη συνάδελφό της:

-Γιάννη, θα ανοίξεις το ταμείο 2 για να σχολάσω;
-Δεν μπορώ. Περιμένω να αδιαθετήσω.
(Καλλιθέα, Σάββατο απόγευμα)

Παρέα γυναίκες 40άρες. Μιλάει η μία, διακόπτει η άλλη:

-Μόλις έλεγα ότι μου αρέ-
σουν οι άντρες με εξουσία...
-Όπως οι ομαδάρχες σε κατασκήνωση.
(Σε café της Ακαδημίας, Πέμπτη μεσημέρι)

Παρέα (φανερά) Αμερικάνων:

«Πώς το καταλαβαίνουν ότι είμαστε Αμερικάνοι; Μέχρι καπέλο bucket φόρεσα για να μοιάζω Ευρωπαίος».
(Σε café στην Κυδαθηναίων, Πλάκα, Σάββατο πρωί)

16 - 22 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2025 Α.Υ. 5

Αντισημιτισμός και διαφωνία

Τα όρια του αντισημιτισμού, η δυσανεξία των Ισραηλινών στην κριτική και η επιλεκτική αποτίμηση των πολιτικών εγκλημάτων

Της ΣΩΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Ό,τι και να κάνει το Ισραήλ —ακόμα κι αν βελτιώσει τη δημοκρατία του, ακόμα κι αν ανταποκριθεί σε όλες τις απαιτήσεις των Παλαιστινίων— οι επικρίσεις εναντίον του δεν πρόκειται να σταματήσουν. Πρώτον διότι ο αντισημιτισμός, όπως κι αν τον αντιλαμβάνονται οι Ισραηλινοί με τις δικές τους προκαταλήψεις, είναι υπαρκτός και έχει βαθιές ρίζες. Δεύτερον διότι, ακριβώς εξαιτίας του αντισημιτισμού, η ιστορική μνήμη είναι επιλεκτική: οι αντισημιτικές μάζες και οι παρατάξεις που τις καθοδηγούν θυμούνται τα εγκλήματα του Ισραήλ· ποτέ τα εγκλήματα των Αράβων. Και τρίτον διότι το Ισραήλ δεν πρόκειται να γίνει φιλοαραβική χώρα, όπως θα επιθυμούσε η διεθνής αριστερά· τα αντανakλαστικά του θα παραμείνουν, για τους προφανείς λόγους, αμυντικο-επιθετικά.

Τούτου λεχθέντος, ο γεροϋσιαστής του Βερμόντ Μπέρνι Σάντερς, που εκπροσωπεί την παλιά γενιά των Αμερικανών σοσιαλιστών, έχει δίκιο: η ισραηλινή εκστρατεία εκτοπισμού και εξόντωσης των Παλαιστινίων έχει παραβιάσει κάθε κανόνα δικαίου — όχι μόνο από το 2023. Αναφέρω τον Μπέρνι Σάντερς επειδή, αν και ο πατέρας του ήταν Πολωνοεβραίος και η μητέρα του Εβραία γεννημένη στη Νέα Υόρκη, κατηγορείται από τους ακραίους σιωνιστές ότι «παραληρεί με μίσος». Οι οπαδοί του Μπενιαμίν Νετανιάχου δεν ανέχονται αιτιάσεις· καταγγέλλουν έναν «ομοεθνή» τους ότι επιδιέχεται σε «απαράδεκτη συκοφαντία αίματος» (μία μεσαιωνική θεωρία συνωμοσίας, σύμφωνα με την οποία οι Εβραίοι δολοφονούν χριστιανόπουλα για να χρησιμοποιήσουν το αίμα τους σε θρησκευτικές τελετές). Γι' αυτούς τους σιωνιστές, όποιος δεν είναι Εβραίος δεν δικαιούται να ομιλεί—όταν ομιλεί, διαπράττει το έγκλημα του αντισημιτισμού—, ενώ όποιος είναι Εβραίος πρέπει να ακολουθεί το κοπάδι· ειδάλλως θεωρείται ύποπτος αυτοαπέχθειας· απορρίπτει τη φύση του και την ταυτότητά του.

Αν και η σύγχυση μεταξύ των επικρίσεων στο Ισραήλ και του αντισημιτισμού δεν είναι καινούργια, τα δύο τελευταία χρόνια το γνήσιο μίσος κατά των Εβραίων από την αριστερά κι από την ακροδεξιά συνοδεύεται από έξαλλη χορωδία κακόπιστων κατηγοριών. Αυτή η εξαλλοσύνη ευνοεί τους αντισημίτες, διότι μπορούν να ισχυριστούν ότι στοχοποιούνται απλώς και μόνο επειδή μέμφονται το Ισραήλ: η άμυνά τους γίνεται πιο αποτελεσματική εφόσον πολλοί άνθρωποι, ακόμα και Εβραίοι όπως ο Μπέρνι Σάντερς, χαρακτηρίζονται αντισημίτες επειδή αποδοκιμάζουν την πολιτική του Νετανιάχου και άλλων σαν αυτόν. Η ισραηλινή ευαισθησία φτάνει σε τέτοιο παροξυσμό, ώστε οποιαδήποτε επιφύλαξη διαγιγνώσκεται ως μεροληψία κατά της χώρας τους και της «φυλής» τους· έχουν καταργηθεί ακόμα και τα εβραϊκά ανέκδοτα (τα οποία έχουν προκύψει από Εβραίους χιουμορίστες), ενώ στη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών τα ρεπορτάζ που έδειχναν τη θλιβερή κατάσταση στη Γάζα εκλαμβάνονταν ως κακόβουλη δυσφήμιση — ιδιαίτερα αν δημοσιεύονταν σε εφημερίδες με μεγάλο αριθμό συντακτών εβραϊκής καταγωγής σαν τους *New York Times*.

Αναμφίβολα ο λαϊκός αντισημιτισμός είναι εξαιρετικά διαδεδομένος και περιέχει ποικίλες μεσαιωνικές δεισιδαιμονίες, που έχουν ενσωματωθεί στην εχθρότητα έναντι του σύγχρονου ισραηλινού κράτους. Αν και σήμερα λίγοι πιστεύουν στη «συκοφαντία αίματος» —στο ότι π.χ. το Ισραήλ δολοφονεί Αραβόπουλα για θρησκευτικούς σκοπούς—, πολλοί, πάρα πολλοί, αδυνατούν να επεξεργαστούν τις πράξεις του Ισραήλ, είτε καλές είτε κακές, με τους όρους που χρησιμοποιούν για άλλες εθνότητες. Λόγου χάριν, για τις αραβικές πολιτοφυλακές του Σουδάν, που εξοντώνουν τους Μασαλίτ, δεν ακούγεται καμία διαμαρτυρία εθνοτικού τύπου: κανείς δεν εκτοξεύει κατάρες εναντίον των Αράβων στο Νταρφούρ. Η οργισμένη στάση για τους θανάτους αμάχων στη Γάζα διαφέρει από εκείνη για τις άλλες τραγωδίες στον κόσμο· αν και οι Κογκολέζοι αντάρτες σφάζουν αμάχους στο Ρουτσούρου,

αν και οι ισλαμιστές στη Συρία σκοτώνουν Αλαουίτες, οι ευαίσθητες ψυχές επικεντρώνονται στη Γάζα. Μία από τις αιτίες γι' αυτό το ιδιαίτερο ενδιαφέρον, ίσως η κυριότερη, είναι το ότι ο δράστης είναι οι «Εβραίοι». Ο αντισημιτισμός που έχει συμβάλει στην ολέθρια πολιτική της ισλαμοφιλίας —ο εχθρός του εχθρού μου είναι φίλος μου— έχει αρχαιότερη καταγωγή από αυτή που ομολογούν τα επιμέρους άτομα και ομάδες. Όσο για τη δυσανεξία των Ισραηλινών στην κριτική, οφείλεται, εν πολλοίς, στην επίγνωση αυτού του ευρύτατα διαδεδομένου φαινομένου, καθώς, φυσικά, και σε ακραίο εθνικισμό, ιδέα ανωτερότητας, ταυτότητα ιστορικού θύματος και εμμονικό αίσθημα του ανήκειν στην εθνοθρησκευτική κοινότητα.

Η εν λόγω δυσανεξία είναι εντυπωσιακή στην ομοιότητά της με το ύφος της αντιφιλελεύθερης αριστεράς. Η αριστερά παρακάμπτει την ανάγκη να υπερασπιστεί τις θέσεις της επί της ουσίας, χαρακτηρίζοντας όσους διαφωνούν μαζί της «ακροδεξιούς», «φασίστες», «ρατσιστές», «ομοφοβικούς» και τα τοιαύτα. Η φιλοισραηλινή-ισραηλινή δεξιά ξεμπερδεύει με τους πολιτικούς της αντιπάλους κολλώντας τους την ετικέτα «αντισημίτης» — πράγμα που μπορεί να ισχύει, αλλά μπορεί και να μην ισχύει. Αυτό κάνει άλλωστε και η αμερικανική προεδρία, η οποία, αίφνης, ως βασιλικότερη του βασιλέως, χρησιμοποιεί προσχηματικές κατηγορίες περί αντισημιτισμού, προκειμένου να αναστείλει τη χρηματοδότηση των αριστερών πανεπιστημίων, μολονότι, ταυτοχρόνως, ο Ντόναλντ Τραμπ έχει καλωσορίσει στον κύκλο του φατριές που ερωτοτροπούν με τον ακροδεξιό αντισημιτισμό· ο ίδιος ο πρόεδρος έχει αναφερθεί κατά καιρούς στους Εβραίους με υπαινιγμούς τύπου Shylock. Άρα, να τι παρατηρώ: η φιλοισραηλινή δεξιά, εκτός του ότι διευρύνει τον ορισμό του τι συνιστά αντισημιτισμό, τον μεταθέτει με τέτοιο τρόπο ώστε να καλύπτει οποιαδήποτε μομφή στο Ισραήλ και την ίδια στιγμή να αποδέχεται ολόκληρο τον ακροδεξιό συρφετό· τους τρελούς Ευαγγελιστές και τη συνωμοσιολογία περί νέας παγκόσμιας τάξης. Η οικοδόμηση ενός συνασπισμού που συγκροτείται από την πλήρη αδιαφορία για τα δικαιώματα των Παλαιστινίων απαιτεί συγχρωτισμό με ανθρώπους που δεν έχουν κανένα ήθος όσον αφορά τους Εβραίους. Κάνεις πόλεμο με τον συνασπισμό που έχεις, όχι με τον συνασπισμό που εύχεσαι να είχες.

Αν και η στοχοποίηση του ισραηλινού κράτους θεωρείται αντισημιτισμός όταν απαιτείται ο αφανισμός του, είναι αυτονόητο ότι η πολιτική του Ισραήλ υποβάλλεται στη διεθνή κριτική, όπως συμβαίνει με όλα τα κράτη. Ο ισραηλινός εξαιρετισμός, οποιοσδήποτε εξαιρετισμός, πρέπει να θεωρείται απαράδεκτος. Ωστόσο, αν αυτή η κριτική δεν συνοδεύεται από συνωμοσιολογική προπαγάνδα, προβολή ψευδών, απανθρωποποιητικών, δαιμονοποιητικών ή στερεοτυπικών ισχυρισμών περί των Εβραίων ή της υποτιθέμενης παγκόσμιας ισχύος τους, δεν στοιχειοθετεί αντισημιτισμό. Αντιθέτως, όταν ενοχοποιούνται οι Εβραίοι ως λαός για πραγματικά ή φανταστικά αδικήματα που έχει διαπράξει ένας μεμονωμένος Εβραίος ή μια ομάδα Εβραίων, ο αντισημιτισμός είναι σαφής. Η αμφισβήτηση ή η υποβάθμιση της Shoah αποτελεί επίσης κεντρικό συστατικό του αντισημιτισμού· εξάλλου, σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο των περισσότερων ευρωπαϊκών χωρών, είναι παράνομη. Είναι λοιπόν σίγουρο ότι το διεθνές φοιτητικό κίνημα, που επηρεάζεται από ισλαμιστικές οργανώσεις, έχει ολισθήσει, ίσως ανεπίγνωστα, ίσως όχι, στον λαϊκό αντισημιτισμό — όσο για τα όρια της ελευθερίας του λόγου, εντός και εκτός campus, τα αναζητούμε ακόμα. Έτσι κι αλλιώς, τα εγκλήματα των ισλαμιστών, Αράβων ή μη, δεν απασχολούν τα ακτιβιστικά κινήματα όπως εκείνα των Ισραηλινών: δεν υπάρχει αντι-νιγηριανό κίνημα εξαιτίας της Μπόκο-Χάραμ, ούτε αντισουνιτικό-αντιαραβικό κίνημα εξαιτίας του ISIS, ούτε αντι-υεμενικό εξαιτίας των Χούθι, ούτε αντι-ρουαντινικό εξαιτίας των Χούτου· αντιθέτως, για τα εγκλήματα των Χούτου ενοχοποιήθηκε η «Δύση», περίπου όπως σήμερα για τα εγκλήματα της Χαμάς ενοχοποιείται το Ισραήλ. **A**

Ο λαϊκός αντισημιτισμός είναι εξαιρετικά διαδεδομένος και περιέχει ποικίλες μεσαιωνικές δεισιδαιμονίες, που έχουν ενσωματωθεί στην εχθρότητα έναντι του σύγχρονου ισραηλινού κράτους

Η Klinex

συνεργάζεται με την PCP και
δημιουργεί το πιο **bleach please**

fashion trend

X
PCP

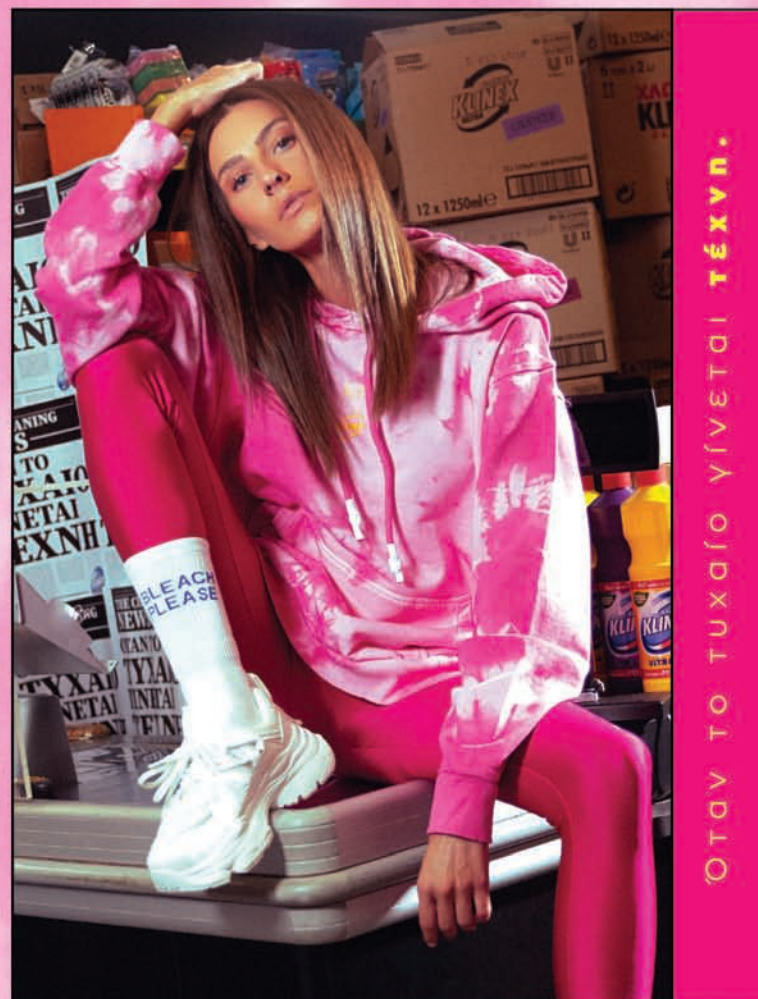
Μία συλλογή
καθαρά
εμπνευσμένη
από τα **επικά
χρώματα της
χλωρίνης®**
Klinex.

COLLECTION
2025

ΕΣΥ έχεις φορέσει
ποτέ Klinex;

Όταν το τυχαίο γίνεται **τέχνη**.

Τα νούμερα της εβδομάδας

Του ΣΤΑΜΑΘΗ ΖΑΧΑΡΟΥ

20 χώρες προσκλήθηκαν από τον Αμερικανό πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ για να συμμετάσχουν στη συνάντηση ηγετών για την ειρήνευση στη Μέση Ανατολή. Μεταξύ αυτών και η Ελλάδα. «Απομονωμένος και απονομιμοποιημένος ο κ. Μητσοτάκης», υποστήριζε πρόσφατα με τη σιγουριά ενός ηθικού πλεονέκτη ο ΣΥΡΙΖΑ. Τα ίδια έλεγε βέβαια και για τον Νετανιάχου. Βουλωμένο γράμμα διαβάζουν.

20 Ισραηλινοί όμηροι ανταλλάχθηκαν με περίπου 2.000 Παλαιστίνιους κρατούμενους, ενώ μέχρι τη πρωί της Τρίτης δεν είχαν παραδοθεί ούτε όλοι οι όμηροι, ούτε οι σοροί 24 Ισραηλινών.

735 ημέρες ήταν υπό κράτηση οι Ισραηλινοί όμηροι που απήγαγε η Χαμάς κατά την επίθεση της 7ης Οκτωβρίου 2023 μέχρι την Κυριακή, οπότε και έπρεπε να τους παραδώσει.

7.000 μέλη της κάλεσε σε επιστράτευση η τρομοκρατική οργάνωση για την ανάκτηση του ελέγχου σε περιοχές της Γάζας, εμπαίζοντας για μία ακόμη φορά τη διεθνή κοινότητα και δυναμιτίζοντας την απόπειρα ειρήνευσης.

31,5% είναι το ποσοστό που δίνει ως εκτίμηση εκλογικού αποτελέσματος για τη ΝΔ η εταιρεία Interview.

16,2 μονάδες χωρίζουν το κυβερνών κόμμα από το δεύτερο ΠΑΣΟΚ, και αυτό ερμηνεύτηκε από τον πρόεδρο Νίκο Ανδρουλάκη ως «ανάγκη του τόπου για πολιτική αλλαγή» (ΔΕΘ 2025).

80% των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι δεν θα ψήφιζαν ένα νέο κόμμα του Αλέξη Τσίπρα. Υπάρχει όμως ένα 16%

80 ετών έφυγε από τον μάταιο τούτο κόσμο «το ρεμάλι της Φωκίωνος Νέγρη» ο πρώτος αυθεντικός ζεν πρεμιέ της ελληνικής Showbiz, ο Άλκης Γιαννακάς.

που δηλώνει ότι θα ψήφιζε (σίγουρα ή μάλλον).

79 ετών έφυγε από τη ζωή η σπουδαία ηθοποιός Νταϊάν Κίτον.

8 υπέροχες ταινίες είχε παίξει με τον Γούντι Άλεν, ενώ εμβληματικός ήταν ο ρόλος της στον «Νονό» του Κόπολα ως Κέι Άνταμς, σύζυγος του Μάικλ Κορλεόνη.

1 Όσκαρ Α΄ γυναικείου ρόλου κέρδισε στην καριέρα της για την ερμηνεία της στην ταινία του Γούντι Άλεν «Annie Hall», η οποία μεταφράστηκε στα ελληνικά ως «Νευρικός εραστής».

16 δισεκατομμύρια ευρώ θα είναι η αξία της εταιρείας που θα προκύψει από την ένωση του ΟΠΑΠ με τη μητρική Allwyn International.

2η μεγαλύτερη εταιρεία τυχερών παιχνιδιών στον κόσμο θα είναι η εταιρεία που θα προκύψει από τη συνένωση. Θα έχει έδρα την Αθήνα.

55% των εσόδων της νέας εταιρείας προέρχεται από διαχείριση online παιχνιδιών.

7ωρο/5ημερο/35ωρο απαίτησε η ΑΔΕΔΥ με την απεργία που πραγματοποίησε την Τρίτη.

2 μισθούς επιπλέον διεκδικεί επίσης το σωματείο των δημοσίων υπαλλήλων, ήτοι τον 13ο και τον 14ο. Αν επιστρέψουν και όλα τα επιδόματα (πλυσίματος χειρών, χρήσης φαξ κλπ.) άνετα επιστρέφουμε στο 2004. Επόμενο βήμα θα είναι να κερδίσει η Παπαρίζου τη Eurovision.

90 εκατ. ευρώ τον χρόνο τζιράρουν οι Έλληνες influencers σύμφωνα με στοιχεία από τους ελέγχους της ΑΑΔΕ.

1,8 εκατ. followers έχει ο μάγειρας-ηλεκτρονιστής Άκης Πετρετζίκης. Είναι ο κορυφαίος λογαριασμός από πλευράς ακολούθων στην Ελλάδα.

1,8 εκατ. ακολούθους έχει και ο ποδοσφαιριστής Κώστας Τσιμίκας.

1,3 εκατ. είναι οι ακόλουθοι της Ελένης Μενεγάκη, της γυναίκας με τους περισσότερους followers στην Ελλάδα.

1.000 προφίλ με περισσότερους από 10.000 ακολούθους, συνιστούν το «οικοσύστημα» των influencers στην Ελλάδα.

150 στοχευμένους ελέγχους σε λογαριασμούς με πάνω

από 100.000 followers έχουν πραγματοποιήσει από τις αρχές του χρόνου οι ελεγκτές της ΑΑΔΕ.

20 ΑΦΜ που αντιστοιχούσαν σε γνωστούς influencers είχαν ελεγχθεί πέρυσι από την ανεξάρτητη αρχή.

364 εκατομμύρια followers έχει η «συνάδελφος» τους Κιμ Καρντάσιαν. Και τα εκτιμώμενα έσοδά της ανά post φτάνουν έως και το 1,5 εκατ. δολάρια. Και στους influencers ψωροκόσταται είμαστε.

34 νησιά του Νοτίου Αιγαίου διεκδικούν από την κυβέρνηση τη δυνατότητα επιβολής ανταποδοτικών τελών για τη διαχείριση των αυξημένων ροών ημερήσιων επισκεπτών.

20 ευρώ είναι σήμερα το τέλος αποβίβασης επισκεπτών κρουαζιέρας σε Μύκονο και Σαντορίνη τους μήνες Ιούνιο έως και Σεπτέμβριο.

12 ευρώ είναι αντίστοιχα το τέλος για τους υπόλοιπους μήνες. Η διεθνής ένωση κρουαζιέρων CLIA είχε αντιδράσει σφόδρα στο μέτρο, οπότε, απ' αυτό και μόνο, έμοιαζε εξαρχής σωστό.

2η φορά παπούς θα γίνει ο Eminem. Η στήλη καταδικάζει το γεγονός ότι μας κάνει να νιώθουμε υπέργηροι, καθώς τον γνωρίσαμε ως «πιτσιρικά, λευκό ράπερ» όταν ήδη ήμασταν ενήλικοι.

52 ετών είναι σήμερα ο «πιτσιρικάς, λευκός ράπερ». Ίσως ο GOAT από πλευράς απαγγελίας.

170 εκατ. δίσκους παγκοσμίως έχει πουλήσει ο Eminem και είναι ο ράπερ με τις περισσότερες πωλήσεις στην ιστορία της μουσικής.

περιοριστεί σε δήλωση συμπαράστασης για τον απεργό πείνας αντί να περιφρουρήσει τον χώρο.

PETZEP ΤΑΓΙΠ ΕΡΝΤΟΓΑΝ

«Οι αδελφοί μας από την Παλαιστίνη, και ειδικά η Χαμάς, έδειξαν ότι είναι έτοιμοι για ειρήνη. Έπειτα από δύο χρόνια καταπίεσης, γενοκτονίας και βαρβαρότητας, τα πρόσωπα στη Γάζα άρχισαν να χαμογελούν για πρώτη φορά, αν και με θλίψη». Αυτά δήλωσε ο Σουλτάν Ταγίπ, λίγα λεπτά πριν οι «αδελφοί» χαμασίτες ανακοινώσουν ότι δεν παραδίδουν τα όπλα, πιθανώς ασπαζόμενοι το ρωμαϊκό ρητό «Εάν θέλεις ειρήνη, προετοιμάσου για πόλεμο».

«Να είσαι ο εαυτός σου»

Του ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΡΑΠΟΣΤΟΛΗ*

Επιτέλους, η συνταγή της ψυχικής ισορροπίας βρέθηκε και προτείνεται στον καθένα. «Να είσαι ο εαυτός σου»! Οι πάντες καλούνται να γίνουν ενδοστρεφείς, με έναν τρόπο περίεργο όμως, που περιέχει και το αντίθετό του. Μας συστήνουν με το ένα μάτι να κοιτάμε προς το εσωτερικό μας και με το άλλο να αρπάζουμε στα βιαστικά τι γίνεται έξω από εμάς. Τι πρέπει λοιπόν να επιδιώξουμε με το αλληθώρισμα; Τίποτα περισσότερο από το να αποδεχτούμε τον εαυτό μας, χωρίς ωστόσο να τον φέρουμε σε αντίθεση με τον κόσμο. Πώς θα γίνει αυτό; Απλούστατα με το να αποσυρόμαστε για λίγο, τακτικά, καθημερινά. Όπως γίνεται με τη γυμναστική του σώματος, έτσι θα γίνει και με τη γυμναστική της ψυχής. Το παν είναι η άσκηση. Μην νομίζετε όμως πως πρόκειται για μέθοδο άσκησης στην αυτογνωσία.

Στην πραγματικότητα αυτό που προβλέπεται να γνωρίσει ο σύγχρονος ενδοστρεφής τού είναι κιόλας οικείο. Το ξέρει, το ζει. Είναι οι προτιμήσεις του και οι απέχθειές του. Να τι του συνιστούν να ανακαλύψει: το πόσο δεμένος είναι με τις συνθήκες του, το πόσο ταυτισμένος με όσα του αρέσουν, το πόσο σίγουρος είναι ότι ορισμένα άλλα τον απωθούν. Τον λόγο για τον οποίο συμβαίνει να προτιμά το τάδε και να αποστρέφεται το δείνα δεν τον γνωρίζει. Δεν πειράζει όμως. Σημασία έχει που βεβαιώνεται ότι έχει κλίσεις και αποκλίσεις μέσα του, ότι κάτι πηγαίο τον προσδιορίζει, κι αυτό αρκεί. Ούτε δημιούργημα κάποιας θεϊκής δύναμης είναι ούτε και κατασκεύασμα του κόσμου· είναι σκέτος, ατόφιος ο εαυτός του. Αλήθεια, δεν είναι υπέροχο, δεν είναι απελευθερωτικό να μην οφείλεις πουθενά την ύπαρξή σου και να βγαίνουν μέσα από εσένα τον ίδιο εκείνα που θέλεις;

Έτσι μιλούν οι κάθε λογής συνταγογράφοι και έτσι εξωραΐζουν τις συνταγές τους. Παραλείπουν βέβαια να πουν ότι το να θέλεις δεν είναι το ίδιο με το να πράττεις. Συνιστούν στο άτομο να βρει τον αυθεντικό εαυτό του, χωρίς να αναφέρουν τίποτα σχετικά με τι θα μπορούσε να κάνει μετά την ενδοσκοπήση. Γνωρίζουν ότι ο εξωτερικός κόσμος, η κοινωνική ζωή, έτσι όπως είναι ρυθμισμένη στις μέρες μας, περιορίζει στο ελάχιστο τις πρωτοβουλίες. Συνεπώς, αν υποθεθεί ότι βρίσκει κάποιος τον μύχιο εαυτό του, δεν θα ξέρει στη συνέχεια τι να τον κάνει. Και γιατί; Γιατί οι συνταγές της ενδοσκοπήσης που διαφημίζονται ουδόλως ενδιαφέρονται για την επάνοδο του ατόμου στον κόσμο με ένα πνεύμα αναθεώρησης των όσων ισχύουν. Το πρόγραμμα έχει άλλη κατεύθυνση: σπρώχνει τον ενδοσκοπούμενο να αποδέχεται περισσότερο παρά να διορθώνει. Τον συμβουλεύει να αποδέχεται τα γυρίσματα στις διαθέσεις του, τις παρορμήσεις του, ότι αναβλύζει από μέσα του, παρακάμπτοντας ακόμη κι

VERBA VOLANT

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ

«Δεν πάει άλλο. Η κυβέρνηση έχει οικοδομήσει ένα καθεστώς διαφθοράς με έναν πρωθυπουργό που λειτουργεί σαν ολιγάρχης». Έχει δίκιο ο Tsipras Rebranded. Αν θυμάμαι καλά, ο Μητσοτάκης δεν ήταν αυτός που, σύμφωνα με τη Μαρέβα, είχε σκοπό να ελέγξει τους «αρμούς της εξουσίας»; Δεν ήταν αυτός που έβαζε τα μέλη του κόμματός του να ξαναψηφίζουν άμα δεν του άρεσε το αποτέλεσμα; Μην ήταν κι εκείνος που άλλαξε τους ποινικούς κώδικες λίγες ώρες πριν παραιτη-

θεί; Ή κάνω λάθος;

ΛΙΑΝΑ ΚΑΝΕΛΛΗ

«Στην ιδέα ότι θα πάθω σοκ εντιμότητας, ανατριχιάζω πιο πολύ και από το να μου την πείσει ο Νετανιάχου». Αν αναρωτιέστε τι ανατριχιάζει τόσο πολύ την κόκκινη Λιάνα, αυτό είναι ο Τσίπρας. Η βουλευτριά δεν δείχνει μεγαλόψυχη και πάει και θυμάται ότι ο πρόεδρος Τσίπρας έκλεισε τις τράπεζες, έφερε τρίτο μνημόνιο, έκανε το «όχι», «ναι» και ευτέλισε την έννοια του νέου και της αριστεράς. Η κ. Κανέλλη είναι τυχερή επειδή είναι ΚΚΕ. Ειδάλλως οι σύντροφοι του τιμονιέρη θα την είχαν χαρακτηρίσει με ευκολία «φασίστρια» ή «ορφανό της

χούντας» για τις απόψεις που εκφράζει για τον «άχαστο».

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ

«Μπορεί ένα ιστορικό μνημείο όπως αυτό του Αγνώστου Στρατιώτη να γίνεται πεδίο εκπαιδύσεων άσχετων με την αποστολή του; Η δική μου απάντηση είναι όχι». Πρόκειται για ένα από εκείνα τα όχι που εμπεριέχουν και λίγο ναι. Διότι για περίπου έναν μήνα έγινε «πεδίο εκπαιδύσεων άσχετων με την αποστολή του». Ποιος φταίει γι' αυτό; Ο πρωθυπουργός δεν δίστασε να «δώσει» τον συνεργάτη του, υπουργό Άμυνας Νίκο Δένδια (καθώς η Προεδρική Φρουρά ανήκει στον Ελληνικό Στρατό), ο οποίος είχε

εκείνα που οι άλλοι θα τα χαρακτήριζαν ελαττώματα ή σφάλματά του. Ένα τέτοιο πρόγραμμα αυτοαθώωσης είναι προφανές ότι δεν μπορεί να έχει σχέση με οποιαδήποτε έννοια αυτοεξέτασης. Δεν γίνεται να εξετάσεις τον εαυτό σου έχοντας από πριν αποφασίσει ότι θα είσαι απέναντί του επεικής.

Ας γυρίσουμε όμως για λίγο προς τα πίσω στον χρόνο. Εντελώς διαφορετική ήταν η αντίληψη που στήριζε το αρχαίο «γνώθι σαυτόν». Πίσω από την προσπάθεια να γίνουν συνειδητές στον άνθρωπο οι επιθυμίες και οι φόβοι του, πρόβαλε η προσδοκία ότι με την προσπάθεια αυτή ο άνθρωπος θα γινόταν πιο δίκαιος, πιο γενναίος, πιο σώφρων. Καρπός της αυτοεξέτασης ήταν οι αρετές. Το να γνωρίσει το άτομο τον εαυτό του σήμαινε ότι μπορούσε στις σχέσεις του με τους άλλους να διακρίνει τι θα ήταν ωφέλιμο και τι βλαπτικό, όμως όχι μόνο για το ίδιο το άτομο ή και για τους άλλους, αλλά και για ό,τι συγκροτούσε τον κοινό τους βίο. Μετά τον έλεγχο του εαυτού ακολουθούσε το άνοιγμα προς τον κόσμο. Πόσο άβολο θα το έβρισκαν πολλοί κάτι τέτοιο σήμερα! Θα δυσφορούσαν αν τους ζητούσαν κατά τη συνάντησή τους με άλλα άτομα να απαγγι-στρωθούν απ’ όσα συνήθισαν. Ωστόσο, δεν νοείται συνάντηση ανάμεσα σε ένα εγώ κι ένα εσύ που να μην αναγγέλλει μια αμοιβαία αλλοίωση. Δεν μπορεί το εγώ να μην εγκαταλείπει ένα μέρος τουλάχιστον από ό,τι νομίζει πως του χαρίζει τη μοναδικότητά του. Όμως σήμερα ακόμα και εδώ επι-νοούνται υποκατάστατα.

Διαφημίζεται ένα είδος σχέσεων όπου δεν είναι ανάγκη να θυσιαστεί το παραμικρό. Όποιος κι αν είσαι, θα παρμείνεις αμετάλλακτος, συναντώντας ένα άλλο πρόσωπο που κατά τα φαινόμενα σε ενδιαφέρει ή και σε ελκύει. Το μόνο που έχεις να κάνεις είναι να δηλώσεις με σχετική ακρίβεια τι προτιμάς, αναμένοντας από την άλλη πλευρά να κάνει το ίδιο. Απομένει να βρεθούν τα «κοινά σημεία» σας. Είναι χαρακτηριστικό το πόσο συχνά εκθειάζεται αυτή η σύμπτωση. Τη θεωρούν ένα έκτακτο και καλοδεχούμενο γεγονός. Δεν χρειάζεται η αμοιβαία έλξη μεταξύ ατόμων για να προκύψει έρχεται άκοπα και τυχαία για όποιον αποστρέφεται τον κόπο της επαφής με τον άλλο. Το πρόσωπο που θα τον ήλκυε θα ήταν κάποιο με το οποίο θα «συνέπιπτε» ως προς τα γούστα του: σε ποια μέρη ονειρεύεται να ταξιδέψει, με ποια φαγητά τρέχουν τα σάλια του, ποια ποτά και ποια μουσικά

κομμάτια του φτιάχνουν τη διάθεση. Από μια τέτοια συνάντηση –ερωτική ή φιλική– είναι φανερό πως εκείνο που επιδιώκεται είναι η επιβεβαίωση μάλλον παρά η συγκίνηση που έρχεται όταν κάποιος βγαίνει έξω από το κέλυφος μέσα στο οποίο μεγάλωσε, χωρίς να μεγαλώσει. Τα νήπια τα θέλουν όλα δικά τους, οι ενήλικοι-νήπια θέλουν αποκλειστικά τα δικά τους.

Το επακόλουθο είναι η επάνοδος σ’ ένα είδος κοινωνικού πρωτογονισμού. Όταν ο καθένας αποσύρεται στον εαυτό του, ακόμη και αν δηλώνει πως προτίθεται να τον μελετήσει, η γενικότερη συνέπεια είναι ο χώρος μεταξύ των αποσυρόμενων να γεμίζει με ερωτηματικά, με αμφιβολίες και φοβίες που έχουν την τάση να ανακυκλώνονται. Τι σκέπτονται οι άλλοι για μας; Μια και δεν το ξέρουμε, αναθέτουμε στη φαντασία μας να το βρει. Αλλά επειδή η φαντασία επιφορτίζεται με το καθήκον να μας προστατεύσει από λάθη μοιραία, γίνεται εκ προοιμίου πιο δύσπιστη, πιο καχύποπτη ακόμα και από την αμήχανη λογική. Μια τέτοια δέσμη φαντασία φυσικό είναι να εμφανίζει μπροστά στα μάτια μας μόνο δεσμά. Αν ξανοικτούμε προς τους άλλους, μας λέει, κινδυνεύουμε να μπλεχτούμε στα δίχτυα τους, να γίνουμε θύματα της περιέργειάς μας. Το πιο συνετό είναι να μείνουμε στη θέση μας. Όπως ένας πρωτόγονος απέναντι σε αγνώστους, ο σύγχρονος εγωκεντρικός εφοδιάζεται με όλα τα μέσα αμύνης που βρίσκει στην κατάσταση του: σε επιφυλακή το χέρι του για να χτυπήσει, αν χρειαστεί, η γλώσσα του να χύσει δηλητήριο, τα πόδια του να τρέξουν. Όντας σε τέτοια αναμονή, η καρδιά δεν μπορεί παρά να έχει τους ανάλογους

παλμούς. Δουλεύει σαν μια μηχανή πολεμικής ετοιμότητας. Για πόσο; Κανείς δεν είναι σε θέση να πει πόσο μπορεί να διαρκέσει η επιστράτευση. Επόμενο είναι η καρδιά να μη μαλακώνει ποτέ.

Δεν είναι λοιπόν παράξενο που στις μέρες μας αυξάνεται ραγδαία ο αριθμός εκκείνων που σφίγγονται, πετρώνουν και δυσθυμούν επειδή ούτε το αποτράβηγμα από τους άλλους τους ευχαριστεί ούτε και το άνοιγμα θα το τολμούσαν. Ένα είναι βέβαιο: ότι δύσκολα ομολογεί κανείς τη διαστροφή του να ονομάζει μοίρα του τη μοναξιά που ο ίδιος κλώθει στα κρυφά. **Α**

**Ο Βασίλης Καραποστόλης είναι ομ. καθηγητής Πολιτισμού και Επικοινωνίας στο ΕΚΠΑ. Το τελευταίο βιβλίο του «Όταν η γνώση είναι ζωή» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη.*

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού

Sol Gabetta
& Bertrand
Chamayou

22.10.25

Υποστηρικτής: ΣΤΑΣΥ

Χορηγοί Επικοινωνίας

EPT, ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 103.7, ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 90.9, KOSMOS 93.6, COSMOTE TV, ATTICA MEDIA GROUP, ΔΙΕΣΗ 101.3, GALAXY 92, ΑΘΗΝΑ 9.84, CNN.GR, CULTURENOW.GR, MONOPOLI.GR, QUEEN.GR, NEWSBEAST.GR, IN2LIFE.GR, ARTANDLIFE.GR, METEO.GR

Όσα μάθαμε από τον Πάνο Ρούτσι

Πώς μια συγκινησιακά φορτισμένη υπόθεση κατέδειξε την αδυναμία των θεσμών μπροστά στην κοινή γνώμη

Του ΠΑΝΤΕΛΗ ΚΑΨΗ

Όλη η Ελλάδα, φαντάζομαι, υποδέχτηκε με ανακούφιση τη διακοπή της απεργίας πείνας του Πάνου Ρούτσι. Κατ' αρχάς για λόγους ανθρωπιάς, αρκετά έχει υποφέρει από τον χαμό του παιδιού του. Ποιος δεν τον συμπονά; Αλλά και για πολιτικούς λόγους: η παράταση της απεργίας δοκίμαζε και το πολιτικό σύστημα αλλά και τη σχέση των πολιτών με τη δικαιοσύνη. Όλα καλά λοιπόν; Δυστυχώς όχι.

Το πρώτο φάουλ ήταν η νομική φόρμουλα που βρέθηκε. Η ανάσυρση δηλαδή μιας μήνυσης κατά των ιατροδικαστών η οποία είχε μπει στο αρχείο. Νομικός δεν είμαι, αλλά είμαι βέβαιος ότι η διακοπή μιας απεργίας πείνας δεν αποτελεί ικανό λόγο για να κινηθεί μια διαδικασία σε βάρος πολιτών. Πόσο μάλλον όταν έχει κριθεί ότι οι κατηγορίες εναντίον τους δεν έχουν βάση. Ψιλά γράμματα ίσως για τους γίγαντες της νομικής σκέψης οι οποίοι δηλώνουν μάλιστα δικαιωμένοι. Αρκεί ότι βρέθηκε τρόπος να γίνει η εκταφή χωρίς να καθυστερήσει η δίκη. Ο σκοπός αγιάζει τα μέσα.

Είναι αλήθεια ότι η αναβίωση της έρευνας σε βάρος των ιατροδικαστών θα είναι μάλλον τυπική – παρότι δεν είναι βέβαιο ότι οι ίδιοι οι ιατροδικαστές θα το βλέπουν έτσι. Υπάρχει ωστόσο ένα ευρύτερο, πιο σοβαρό ζήτημα. Ότι ξαφνικά οι δικαστικοί λειτουργοί νιώθουν υποχρεωμένοι να στραμπουλήξουν τις διαδικασίες για να εναρμονιστούν με το κοινό αίσθημα. Κι αυτό είναι επικίνδυνο. Ιδίως σε μια εποχή όπου τα πάθη βρίσκονται σε έξαψη και οι πολίτες δηλώνουν ότι δεν εμπιστεύονται τη δικαιοσύνη. Είναι η συνταγή για βαρύτερα δικαστικά ατοπήματα. Όλοι ίσως μπορούμε να θυμηθούμε αποφάσεις οι οποίες είχαν έντονο το στοιχείο της ικανοποίησης της κοινής γνώμης. Άλλωστε έχει γίνει έθιμο σε περιπτώσεις πολιτικά ή ιδεολογικά φορτισμένων υποθέσεων να οργανώνονται κινητοποιήσεις, ενώ ακόμα διαρκούν οι δίκες, με αίτημα καταδικαστικές αποφάσεις. Όσο όμως η δικαιοσύνη εμφανίζεται ευάλωτη σε τέτοιες πιέσεις, τόσο οι πιέσεις θα αυξάνονται.

Το δεύτερο φάουλ, ίσως το λιγότερο σημαντικό, είναι ότι ανοίγει ξανά η υπόθεση του ξυλολιού. Είναι το λιγότερο σημαντικό επειδή έτσι κι αλλιώς όσοι έχουν ροπή προς τις θεωρίες συνωμοσίας έχουν διαμορφωμένη άποψη και τίποτα δεν μπορεί να τους την αλλάξει. Ούτε η επιστήμη ούτε βέβαια η δικαιοσύνη. Η δήλωση της κ. Καρυστιανού

είναι χαρακτηριστική: «Για να δίνουν πράσινο φως (για την εκταφή) θα έχουν βρει τρόπους να ελέγξουν το αποτέλεσμα!». Τι μπορείς να απαντήσεις; Αν πιστεύαμε πάντως ότι τα στοιχεία τα οποία προέκυψαν θα είχαν δώσει τέλος στα σενάρια και ότι θα είχαν επανέλθει η ψυχραιμία και η λογική, αποδεικνύεται ότι ήμασταν πολύ γελασμένοι.

Το τρίτο φάουλ, κι αυτό που γνωρίζουμε ότι σε βάθος χρόνου θα έχει τις βαρύτερες επιπτώσεις, είναι ακριβώς αυτό: η πλήρης επιβεβαίωση δηλαδή ότι η κοινή γνώμη αλλά και το πολιτικό σύστημα είναι πλέον έρμαια των συναισθηματικών και των ηθικών εκβιασμών. Είμαστε έτοιμοι να αγκαλιάσουμε οτιδήποτε μας σερβίρουν, αρκεί να το κάνουν με τρόπο που να προκαλεί συγκίνηση. Έχουμε χάσει τη δυνατότητα ψυχραιμίας αντιμετώπισης των ζητημάτων. Είναι χαρακτηριστικό ότι το σκηνικό, όπως δημιουργήθηκε, είχε προφανή στοιχεία παραλογισμού. Το αίτημα της εκταφής θα μπορούσε να είχε υποβληθεί νωρίτερα, όταν δεν θα

Είμαστε έρμαια των συναισθηματικών και των ηθικών εκβιασμών. Έχουμε χάσει τη δυνατότητα ψυχραιμίας αντιμετώπισης των ζητημάτων.

ετίθετο ζήτημα καθυστέρησης. Δύο ολόκληρα χρόνια δεν το έκαναν. Έστω κι έτσι, θα μπορούσε να υποβληθεί στη διάρκεια της δίκης και τότε πράγματι δεν θα ήταν καθόλου εύκολο να το αρνηθούν οι δικαστές. Ο τρόπος όμως με τον οποίο διατυπώθηκε και, κυρίως, ο χρόνος που επιλέχθηκε γι' αυτό ήταν αναπόφευκτο να προκαλέσουν πολιτικό ζήτημα.

Αν δεν λάβουμε υπόψη τους πρωταγωνιστές πίσω από την οικογένεια, αυτούς που πρωτοστάτησαν στα κανάλια, ποιος μπορεί να αποφύγει τη σκέψη ότι από την αρχή αυτός ήταν ο σκοπός;

Είναι εντυπωσιακό ότι μπροστά σε αυτό το ρεύμα που δημιουργήθηκε στα μέσα ενημέρωσης και στα κοινωνικά δίκτυα, ακόμα και κορυφαία κυβερνητικά στελέχη αισθάνθηκαν την ανάγκη να προσχωρήσουν. Με αυτή την έννοια η σύζυγος Ρούτσι δικαίως αναρωτήθηκε γιατί ο πρωθυπουργός δεν βρήκε μια στιγμή να εκφράσει τη συμπάθειά του για τον «δίκαιο αγώνα» του συζύγου της. Ήταν το μόνο που έλειπε. Η συμβολική αποδοχή της νέας πραγματικότητας. Η απόλυτη παράδοση της Πολιτείας. Αν και βέβαια κάποιοι θα υποστηρίξουν ότι αυτή είχε ήδη συντελεστεί με την αποδοχή της κατάληψης του Άγνωστου Στρατιώτη. Μια επαναστατική ιδιοποίηση δημόσιου χώρου. Μπροστά στο δίκαιο του αγώνα, ωστόσο, τι αξία μπορεί να έχουν οι νόμοι; **A**

Raise the Colours Η σιωπηλή επανάσταση στην Αγγλία

Της ΣΟΦΙΑΣ ΚΑΛΑΜΑΝΤΗ

Πριν από λίγες μέρες, μια αιματοβαμμένη επίθεση μίσους συγκλόνισε τη Μ. Βρετανία. Ο 35χρονος Τζιχάντ αλ-Σάμι, βρετανός πολίτης συριακής καταγωγής, παρέσυρε με το αυτοκίνητό του πεζούς έξω από τη συναγωγή του Χίτον Παρκ στο Μάντσεστερ και στη συνέχεια αποβιβάστηκε από το όχημα και συνέχισε τις επιθέσεις εναντίον πεζών με μαχαίρι. Αποτέλεσμα της επίθεσης ο θάνατος δύο Εβραίων πιστών. Ο Αλ-Σάμι τηλεφώνησε μάλιστα στην αστυνομία μετά την επίθεση, προκειμένου να δηλώσει την πίστη του στο Ισλαμικό Κράτος. Το αιματηρό συμβάν ήρθε σε μια χρονική στιγμή που οι βρετανικές αρχές βρίσκονται ήδη αντιμέτωπες με την εξιχνίαση και άλλων σχεδιασμένων επιθέσεων εναντίον της εβραϊκής κοινότητας στη βορειοδυτική Αγγλία.

Τα παραπάνω γεγονότα συνδέονται με τα όσα συμβαίνουν στη Γάζα και τις επιθέσεις εναντίον Εβραίων πολιτών που σημειώνονται σε πολλές ευρωπαϊκές πόλεις τους τελευταίους μήνες. Στην περίπτωση της Μ. Βρετανίας, ωστόσο, οι εξελίξεις συμπίπτουν χρονικά με μια ήδη τεταμένη περίοδο για τη χώρα, κυρίως σε ό,τι αφορά το ζήτημα του μεταναστευτικού. Κατά τη διάρκεια του περασμένου Αυγούστου, ένα νέο κίνημα βάσης έκανε την εμφάνισή του στους δρόμους πολλών πόλεων της Αγγλίας: το κίνημα «Raise the Colours», δηλαδή «Υψώστε τα χρώματα». Ξεκινώντας από το ανατολικό Λονδίνο και το Μπέρμιγχαμ και στη συνέχεια επεκτεινόμενο σε μεγάλες πόλεις με περιοχές όπως το Μάντσεστερ, το Μπράντφορντ, το Νιούκασλ, το Νόριτς, το Γούστερ, το Ρέντιτς, το Πορκ, το Τίνμουθ και το Νησί του Ουάιτ, οι δημόσιες παρεμβάσεις του κινήματος συνίστανται σε συντονισμένες προσπάθειες μεγάλης κλίμακας για την αξιοποίηση δημόσιου χώρου, όπως είναι οι στύλοι φωτισμού, οι κεραίες, οι σκαλωσιές, και την τοποθέτηση συμβόλων με πατριωτικό-εθνικιστικό και εν γένει αγγλοκεντρικό χαρακτήρα. Πιο συγκεκριμένα, την τοποθέτηση σημαίων του Αγίου Γεωργίου. Το κίνημα αξιοποίησε για τη διάχυση των δράσεών του μέσα κοινωνικής δικτύωσης και υπηρεσίες μηνυμάτων όπως το Facebook, το Telegram και το WhatsApp.

Η ιδιαιτερότητα του κινήματος δεν πέρασε απαρατήρητη, εγείροντας συζητήσεις για την ταυτότητα και τον σκοπό του. Σε συνέντευξή του στο BBC ο Ράιαν Μπριτζ, ένας από τους πρωτεργάτες του κινήματος, δήλωσε πως καθόλου δεν μετανιώνει για το ξεκίνημα αυτής της δράσης, αντιθέτως, ευελπιστεί να φέρεi στο προσκήνιο την έκφραση των παλιών αξιών που εκλείπουν πλέον και μπορούν να επανενωθούν την αγγλική κοινωνία, αναδεικνύοντας την αίσθηση του ανήκειν, της κοινότητας και της αγάπης για την πατρίδα. Στην ιστοσελίδα του κινήματος, θα βρει κανείς τη γραπτή διακήρυξη για τη φύση της δράσης: «Πιστεύουμε ότι ο πατριωτισμός πρέπει να είναι ορατός, θετικός και χωρίς αποκλεισμούς. Οι σημαίες μας δεν είναι σύμβολα διαχωρισμού, είναι σύμβολα του ανήκειν, της ενότητας και του εορτασμού της ταυτότητας που μοιραζόμαστε. Υψώνοντας τα χρώματα, υψώνουμε ένα μήνυμα ενότητας και αποφασιστικότητας, που φαίνεται σε κάθε δρόμο».

Βεβαίως, η πρωτοβουλία δεν άργησε να ξεσηκώσει αντιδράσεις, με αρκετούς να κατακρίνουν το κίνημα, σημειώνοντας πως πρόκειται για μια κακά καμουφλαρισμένη ακροδεξιά ενέργεια, που έχει ως στόχο τη ρατσιστική αποξένωση και τον εξοστρακισμό των μη-Βρετανών και όσων δεν ασπάζονται τις αξίες της βρετανικής κουλτούρας και ιστορίας. Περισσότερο έδαφος για μια τέτοια ανάγνωση έδωσαν όσοι συνέδεσαν τις σημαίες του Αγίου Γεωργίου με το σύμβολο της ακροδεξιάς οργάνωσης English Defense League, η οποία έγινε ευρέως γνωστή μετά το 2009 για τις αντι-ισλαμιστικές της θέσεις με δημόσιες διαμαρτυρίες αλλά και λόγω της συχνής συμπελοκής της στους δρόμους της Αγγλίας με βρετανικές αντιφασιστικές οργανώσεις και ομάδες.

Εάν κοιτάξει κανείς τα γεγονότα, θα διαπιστώσει ότι τα γρήγορα και εύκολα συμπεράσματα δεν θα ωφεληθούν. Αντίθετα, μάλλον θα θρέψουν περαιτέρω τις ακραίες φωνές, που αναζητούν τρόπους να εκμεταλλευτούν τέτοιες νεοφυείς δράσεις. Έγινε ξαφνικά μια μεγάλη μερίδα της κοινωνίας στην Αγγλία ακροδεξιά, επιτρέποντας να γεμίσουν δρόμοι και πλατείες με εθνικιστικά και ρατσιστικά σύμβολα, τα οποία έχουν στόχο να τρομοκρατήσουν όποιον δεν σέβεται την αγγλική ταυτότητα και παράδοση; Πρέπει επομένως να απονομιμοποιηθεί το κίνημα, ως έκφραση ακραίων, μισαλλόδοξων ιδεών; Όταν μιλάμε για την απομόνωση της άκρας δεξιάς από το ευρύτερο πολιτικό τοπίο και τις πολιτικές μιας χώρας, χρησιμοποιούμε τον όρο «cordon sanitaire»: μια άυλη «υγειονομική ζώνη», που θα καθιστά τον εξτρεισμό κά-θε είδους αποκομμένο από την «υγιή» πολιτική ζωή ενός φιλελεύθερου κράτους. Τι γίνεται όμως εάν πλέον ολόκληρες πόλεις συμμετέχουν σ' ένα κίνημα, το οποίο φαίνεται να εκφράζει μια καταπιεσμένη ανησυχία για ζητήματα εθνικής ταυτότητας, αξιών και κουλτούρας;

Εάν πλέον είναι περισσότεροι όσοι βρίσκονται έξω από το cordon sanitaire από εκείνους που είναι μέσα, και οι οποίοι θεωρούν εαυτούς αυτόκλητους θεματοφύλακες της Δημοκρατίας, τότε ίσως αυτή να είναι η τέλεια ευκαιρία για την κανονικοποίηση της άκρας δεξιάς εκ των έσω. Ό,τι δηλαδή οι πολέμιοί της εύχονται διακαώς –και σωστά– να αποφύγουν.

Στην εποχή μας, σαφώς δεν μπορούμε να κοιτάμε μόνο την ιδεολογία για να βγάλουμε συμπεράσματα: η παγκοσμιοποιημένη οικονομία, ο μετα-ψυχροπολεμικός κόσμος που δίνει τη θέση του σε ένα νέο σκηνικό πολυπολικών δυνάμεων συνιστούν καίριες μεταβλητές για τις κοινωνικοπολιτικές ζυμώσεις που έρχονται. Οστόσο, εάν μια χώρα ρωτάει ξαφνικά ποια είναι και αναζητά την ταυτότητά της πίσω στις ρίζες της, με πρωτόλειες κινήσεις όπως η εν λόγω, κάτι τέτοιο δεν μπορεί να αποσιωπηθεί χωμένο κάτω από το χαλί της πολιτικής ορθότητας. Απαιτείται επίσκεψη από τις συστημικές πρωτίστως δυνάμεις, οι οποίες θα πρέπει να κατανοήσουν γιατί οι πολίτες της νιώθουν ανασφάλεια, αλλά και την καθαυτή ανάγκη να υψώσουν ένα σύμβολο, που μέχρι πρόσφατα υποτίθεται ότι πρόσβευε ένα ήδη κατοχυρωμένο αξιακό εθνικής εμβέλειας. **A**

Wind Phone – Το τηλέφωνο του πένθους

Της ΕΛΕΝΗΣ ΧΕΛΙΩΤΗ

Το πένθος είναι ένα σύνθετο και περίπλοκο συναίσθημα, κάτι που ο καθένας βιώνει διαφορετικά. Είναι τόσο σύνθετο όσο οι ανθρώπινες σχέσεις και συνήθως επιβαρύνεται από τις τύψεις για το τι είπαμε, τι δεν είπαμε, τι κάναμε και τι δεν κάναμε ενώ ο άνθρωπος τον οποίο θρηνούμε ήταν ακόμα εν ζωή. Το πένθος είναι μια διαδικασία απροσδιόριστης χρονικής διάρκειας. Κι αν και φημολογείται ότι ο χρόνος επουλώνει πληγές, η συγκεκριμένη πληγή είναι μια απ’ αυτές που συχνά ξινούμε, πολλές φορές άθελά μας.

Εκτός από φωτογραφίες, συχνά κρατάμε διάφορα άλλα αντικείμενα που είτε ανήκαν στον άνθρωπο που έφυγε, είτε απλά μας τον θυμίζουν. Συνήθως όμως αυτές που ζουν πιο έντονα μέσα μας είναι οι αναμνήσεις, οι συζητήσεις και οι νοητές εικόνες που κρατάμε στο μυαλό μας, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι, με τον χρόνο, μπορεί να φθίνουν ή να αλλάζουν.

Το 2010, ο Ιτάρου Σασάκι μετακόμισε στην περιοχή της παραλίας Ναμίτα, κοντά στην πόλη Οτσούτσι, μια γραφική παραθαλάσσια πόλη στη βορειοανατολική Ιαπωνία, με θέα στον κόλπο Γιαμάντα, φημισμένη για τις αζαλέες και την άφθονη άγρια ζωή της. Προηγούμενως εργαζόταν σε χαλυβουργείο στο Καμάισι, άλλη μικρή παραθαλάσσια πόλη. Στα 51 του, ο Σασάκι είχε δημιουργήσει έναν παράδεισο μακριά από τη βιομηχανική ρουτίνα της δουλειάς του. Το νέο του οικόπεδο διέθετε έναν κήπο Zen, ένα μικρό αγρόκτημα, ένα σιδηρουργείο, μια βιβλιοθήκη, ένα καφέ, μια παιδική χαρά και ένα δεντρόσπιτο.

Λίγους μήνες μετά, ο Σασάκι είδε έναν λευκό τηλεφωνικό θάλαμο μπροστά από ένα ξενοδοχείο και σκέφτηκε ότι θα ταίριαζε πολύ στον κήπο του. Ενώ προσπάθησε να τον αγοράσει από τη εταιρεία που τον είχε αναλάβει, δυστυχώς δεν του τον έδινε. Λίγο καιρό μετά, ένας φίλος τού είπε ότι είχε βρει έναν παρόμοιο. Ο Σασάκι τον μετέφερε στον κήπο του και τον άφησε εκεί. Αργότερα, μετά τον θάνατο του ξάδερφού του από καρκίνο, ο Σασάκι ξεκίνησε να τον βάφει και να τον περιποιείται, κι έβαλε μέσα ένα παλιό τηλέφωνο με περιστροφικό καντράν, το οποίο βέβαια δεν ήταν συνδεδεμένο με καλώδια ή κάποια τηλεφωνική γραμμή.

Μέσα στον θάλαμο αυτό, ο Ιτάρου ένιωσε μια σύνδεση με τον ξάδερφό του και βρήκε παρηγοριά εν μέσω της θλίψης του. Έδωσε μάλιστα στον τηλεφωνικό θάλαμό του το όνομα Kaze No Denwa (風の電話), το οποίο μεταφράζεται ως «Το τηλέφωνο του ανέμου» (The Phone of the Wind ή, όπως ονομάζεται τώρα, Wind Phone). Λιγότερο από ένα χρόνο μετά, τον Μάρτιο του 2011, ένας σεισμός (9,1 Ρίχτερ) στην περιοχή προκάλεσε ένα τεράστιο τσουνάμι, καταστρέφοντας ολόκληρες πόλεις και σκοτώνοντας χιλιάδες ανθρώπους. Ήταν πολλοί αυτοί που παρασύρθηκαν στη θάλασσα και τα σώματά τους δεν βρέθηκαν ποτέ. Η πόλη Οτσούτσι κατέγραψε τον μεγαλύτερο αριθμό αγνοουμένων (19.759). Τότε ο Ιτάρου Σασάκι μετέφερε τον τηλεφωνικό του θάλαμο στον ανεμοδαρμένο λόφο Κουτζί-ρα-γιάμα, με θέα στον Ειρηνικό Ωκεανό, δίπλα στην πόλη. Κάλεσε, ενθάρρυνε και υποδέχτηκε τους πενθούντες που επισκέφτηκαν τον τηλεφωνικό του θάλαμο για να «μιλήσουν» με φίλους

και συγγενείς τους που χάθηκαν, ελπίζοντας ότι θα έβρισκαν μια σύνδεση που θα τους βοηθούσε να αντιμετωπίσουν τη θλίψη τους, όπως έκανε κι εκείνος. Το τηλέφωνο του ανέμου διαχειρίζεται αποκλειστικά ο Ιτάρου Σασάκι και η σύζυγός του, με τη βοήθεια ενός φιλανθρωπικού ιδρύματος που υποστηρίζει την περιοχή και δέχεται δωρεές. Έκτοτε η ιδέα του θαλάμου έκανε τον γύρο του κόσμου και πλέον υπάρχουν πολλοί τέτοιοι θάλαμοι, που σκοπό έχουν να δώσουν μια ευκαιρία σε πενθούντες να «μιλήσουν» με τους αγαπημένους του ανθρώπους.

Για τον ίδιο τον Σασάκι ο θάλαμος είναι ένα μέρος όπου οι άνθρωποι μπορούν ν’ αρχίσουν να ανακτούν την επίγνωση της πραγματικότητας. Να συνειδητοποιούν. Είναι ένα είδος γέφυρας που συνδέει τον κόσμο των ζωντανών με τον κόσμο των νεκρών. Για εκείνον, το να φτάσει κανείς σε αυτό το σημείο είναι απλώς μια άσκηση ώστε να προσεγγίσει την ενσυνειδητότητα. Ισχυρίζεται πως, πριν μπει στον θάλαμο για να «μιλήσεις», θα πρέπει να έχεις βάλει τα συναισθήματά σου σε τάξη. Θα πρέπει να έχεις απεγκλωβιστεί από την τραγωδία και τον πόνο. Όσοι έρχονται στο «τηλέφωνο του ανέμου» έχουν ήδη διανύσει τη μισή διαδρομή και είναι έτοιμοι να δημιουργήσουν μια νέα σχέση με τους νεκρούς.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες υπάρχουν 349 τηλέφωνα ανέμου διάσπαρτα σε όλη τη χώρα, και στον υπόλοιπο κόσμο άλλα 152. Είναι ανοιχτά για το κοινό, δωρεάν, και τις περισσότερες φορές βρίσκονται σε πάρκα, κατά μήκος μονοπατιών και σε εκκλησιαστικά εδάφη. Συνήθως, κατασκευάζονται από όσους θέλουν να τιμήσουν ένα αγαπημένο τους πρόσωπο που χάθηκε.

Αυτό που ίσως έκανε τον συμβολικό αυτό τηλεφωνικό θάλαμο τόσο ισχυρό, είναι το γεγονός ότι αξιολογεί μια έμφυτη επιθυμία να παραμείνουμε συνδεδεμένοι με τους ανθρώπους που χάσαμε. Ιστορικά, η επιθυμία να έχουμε ένα είδος επικοινωνίας με τους νεκρούς είναι κάτι πολύ παλιό. Οι άνθρωποι επικοινωνούσαν μαζί τους γραπτά, μιλώντας τους πάνω από τον τάφο ή και στο μυαλό τους.

«Το τηλέφωνο του ανέμου» του κύριου Σασάκι, όμως, κάνει κάτι επιπλέον: προσφέρει έναν ήσυχο, σχεδόν προσωπικό χώρο, σε συνδυασμό με την ομορφιά της φύσης γύρω του αλλά και τον «αγωγό» του τηλεφώνου, στον οποίο μπορούμε, έστω για ένα σύντομο χρονικό διάστημα, να αισθανθούμε ότι έχουμε τη δυνατότητα να συνδεθούμε και να εκφράσουμε όλα όσα υπάρχουν μέσα μας. Είναι ένας χώρος που σου επιτρέπει να θρηνήσεις, να μιλήσεις, να βιώσεις μια καθαρή και να ανακάμψεις από τη θλίψη. **A**

Το τηλέφωνο του ανέμου είναι ένας χώρος που σου επιτρέπει να θρηνήσεις, να μιλήσεις, να βιώσεις μια καθαρή και να ανακάμψεις από τη θλίψη

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΗΣ Α.Ε. ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑ

ΕΙΡΗΝΗ ΠΑΠΑ

ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΟΘΟΝΗ

16-20 ΟΚΤ. 2025

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
> ΜΟΥΣΕΙΟ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

Ταινιοθήκη της Ελλάδος
Ιερά Οδός 48 & Μεγάλου Αλεξάνδρου,
Μετρό Κεραμεικός, Τηλ: 210-3612046

 @tainiothikigr

www.tainiothiki.gr

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΣ 7 €

Η ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΕΙΝΑΙ ΕΝΤΑΓΜΕΝΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΑΤΤΙΚΗ" 2021-2027 / THE EVENT IS INCLUDED IN THE REGIONAL PROGRAM "ATTICA" 2021-2027.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ 2021-2027

Περιφερειακό Πρόγραμμα «ΑΤΤΙΚΗ»

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΣΤΑΖΙ

ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ArcNet

INSTITUTO CORRALES

CINECITTÀ

ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΝΑΙΟΡΤΑΝΣΗ

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ & ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

MCF

FF GR FILM FESTIVAL

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ATHENS 2004

16 - 22 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2025 Α.Υ. 11

ΕΛΟΝ ΜΑΣΚ

ΝΤΕΜΗΣ
ΧΑΣΑΜΠΗΣ

ΝΤΑΡΙΟ & ΝΤΑΝΙΕΛΑ
ΑΜΟΝΤΕΙ

ΓΙΑΝ ΛΕΚΟΥΝ

ΜΙΡΑ ΜΟΥΡΑΤΙ

ΡΑΙ ΜΙΛΕΡ

Τ'ΖΕΝΣΕΝ
ΧΟΥΑΝΓΚ

ΑΝΤΡΙΟΥ ΙΝΓΚ

ΚΛΕΜΕΝ
ΝΤΕΛΑΝΓΚ

ΤΖΟΦΡΕΪ ΧΙΝΤΟΝ

ΟΙ ΕΙΚΟΣΙ ΠΡΟΦΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

ΠΩΣ ΕΙΚΟΣΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΠΟΡΟΥΝ
ΝΑ ΚΑΘΟΡΙΣΟΥΝ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ,
ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΙ

ΤΟΥ ΑΓΗ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΦΕΙ-ΦΕΙ ΛΙ

ΣΑΜ ΑΛΤΜΑΝ

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΛΕΟΝ Η ΠΑΡΑΜΙΚΗ ΑΜΦΙΒΟΛΙΑ πως η τεχνητή νοημοσύνη έχει αλλάξει τη φύση της πραγματικότητας. Λίγο πριν το τέλος του πρώτου τετάρτου του 21ου αιώνα, η ΑΙ διέπει ήδη –έστω και σε περιορισμένο επίπεδο ακόμα– σχεδόν κάθε διάσταση της ανθρώπινης παραγωγικής δραστηριότητας. Από την ανάπτυξη πρωτοπόρων χειρουργικών μεθόδων ως την κατασκευή έξυπνων οπλικών και αποτρεπτικών συστημάτων και από την επεξεργασία πάσης φύσεως πηγών και πολυμέσων ως την αναζήτηση μιας –έστω και ψηφιακής– υποστηρικτικής φωνής, πάντα πρόθυμης να απαντήσει ακόμα και στις βαθύτερες των σκέψεων του εκάστοτε χρήστη, τα εργαλεία της τεχνητής νοημοσύνης αποτελούν μια εντελώς νέα συνθήκη, της οποίας η δυναμική ανάπτυξη υπόσχεται πρωτοφανείς ευκαιρίες, κρύβοντας παράλληλα πρωτοφανείς κινδύνους. Ειρωνικά, η ανάπτυξη των μοντέλων της τεχνητής νοημοσύνης έχει προκαλέσει την εξής παραδοξότητα: για πρώτη φορά, η εξέλιξη της Ιστορίας εξαρτάται όχι από την ισορροπία των δυνάμεων ή τη σύγκρουση μεταξύ των ανταγωνιστικών υπερδυνάμεων, αλλά από τις αποφάσεις που θα λάβουν είκοσι περίπου άνθρωποι παγκοσμίως, οι οποίοι έχουν τόσο την ευκαιρία να καινοτομήσουν με έναν τρόπο που θα βελτιώσει την ύπαρξη στο σύνολό της, όσο όμως και την ευθύνη να αποτρέψουν το ενδεχόμενο μιας καταστροφής, η οποία θα ξεπερνάει το πιο ακραίο sci-fi σενάριο τρόμου.

1. ΣΑΜ ΑΛΤΜΑΝ: Ο ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑΣ ΤΟΥ CHATGPT

Αν η ΑΙ είχε πρόσωπο, αυτό θα ήταν το clean-cut baby face του ιδρυτή της OpenAI. Έχοντας πρωτοπορήσει στον κλάδο όσο κανείς άλλος μέχρι στιγμής –καθώς το ChatGPT αποτελεί μακράν το δημοφιλέστερο προϊόν στην παγκόσμια αγορά–, ο Άλτμαν αποτελεί τον επιδραστικότερο προφήτη της ΑΙ, έχοντας θέσει ως στόχο τη μετάβαση στην εποχή της Artificial General Intelligence –δηλαδή ενός μοντέλου τεχνητής νοημοσύνης με δυνατότητες και πολυπλοκότητα που δύσκολα διακρίνονται από τις ανθρώπινες–, για το οποίο ωστόσο έχει προειδοποιήσει επανειλημμένα πως κρύβει υπαρκτού επιπέδου κινδύνους. Την ίδια στιγμή, ο Άλτμαν απολαμβάνει μια πρωτοφανή, και προσωπική, ήπια ισχύ, αποτελώντας πλέον συνομιλητή των ισχυρότερων πολιτικών ηγετών παγκοσμίως και εξασφαλίζοντας συμφωνίες δισεκατομμυρίων με κυβερνήσεις όπως αυτές των ΗΠΑ, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιαπωνίας. Σπάνια ένας μόνο άνθρωπος, και δη επιστήμονας, είχε ποτέ στο παρελθόν τη δυνατότητα να ελίσσεται εντός του διεθνούς συστή-

ματος, απολαμβάνοντας τέτοια επίπεδα επιρροής. Η αφοσίωση του Άλτμαν –ο οποίος έχει αποδειχτεί επιχειρηματικά και στρατηγικά ιδιοφυής– στην ανταγωνιστικότητα της OpenAI είναι αδιαμφισβήτητη, ωστόσο τη δικλίδα ασφαλείας στην οποία επιστρέφει στο πλαίσιο των δημόσιων τοποθετήσεών του μπορεί να την εξασφαλίσει μάλλον μόνο ο ίδιος, σε έναν βαθμό: τα πρωτοφανή εργαλεία της ΑΙ δεν μπορούν να πέσουν στα λάθος χέρια.

2. ΕΛΟΝ ΜΑΣΚ: Ο ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΟΣ ΑΙΡΕΤΙΚΟΣ ΤΟΥ Χ

Οι συστάσεις για τον ιδιοκτήτη της SpaceX και του Χ –όπως ονόμασε το Twitter μετά την εξαγορά του τον Οκτώβριο του 2022– είναι περιττές. Έχοντας υπηρετήσει για μόλις τρεις μήνες στη δεύτερη κυβέρνηση του Ντόναλντ Τραμπ ως προσωπικός του σύμβουλος αλλά και άτυπος επικεφαλής του Υπουργείου Αποτελεσματικότητας της Κυβέρνησης, ο Μασκ έχει πλέον στρέψει την προσοχή του στον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεών του, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο xAI. Σε αυτή τη φάση, δύο ποιοτικά στοιχεία διαφοροποιούν σε σημαντικό βαθμό την πορεία του Μασκ στον χώρο της ΑΙ από τους άμεσους –και έμμεσους– ανταγωνιστές του: πρώτον, ο ιδρυτής της SpaceX προσεγγίζει τον δυναμισμό της τεχνητής νοημοσύνης με τον ίδιο τρόπο που προσεγγίζει την κατάκτηση του διαστήματος και, δεύτερον, έχει υποστηρίξει ένθερμα την αξιοποίηση μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης στη διακυβέρνηση των ΗΠΑ και της εκάστοτε χώρας. Δημοσίως, ο Μασκ έχει υιοθετήσει αιρετικές απόψεις, υποστηρίζοντας ότι η πλήρης επέλαση της ΑΙ στην ανθρώπινη παραγωγική δραστηριότητα αποτελεί ευτυχές σενάριο, ενώ πλέον έχει ταχθεί στην ανάπτυξη του xAI με τρόπο που εναντι-

ώνεται πλήρως στο πνεύμα της πολιτικής ορθότητας που εκείνος θεωρεί πως έχει κατακλύσει τα ανταγωνιστικά μοντέλα, σε άλλη μια προσωπική δήλωση προθέσεων, ενδεικτική της προσωπικότητας την οποία έχει αποδώσει στον AI βοηθό του X, Grok· κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν.

3. ΤΖΕΝΣΕΝ ΧΟΥΑΝΓΚ: Ο ΘΑΥΜΑΤΟΠΟΙΟΣ ΤΗΣ NVIDIA

Όταν έχεις τη θέση του διευθύνοντα συμβούλου της πολυτιμότερης εταιρείας στον κόσμο, τότε είναι δεδομένο πως κάτι κάνεις σωστά. Ο λόγος για τον –αθόρυβο, μα εξόχως επιδραστικό– Τζένσεν Χουάνγκ, υπό την ηγεσία του οποίου η NVIDIA ξεπέρασε τη Microsoft σε αξία, σπάζοντας παράλληλα το ιστορικό φράγμα των τεσσάρων τρισεκατομμυρίων δολαρίων. Θέτοντάς το απλουστευμένα, ο ίδιος ο κλάδος της τεχνητής νοημοσύνης δεν θα μπορούσε να υπάρχει χωρίς την NVIDIA, καθώς οι μικροεπεξεργαστές τους οποίους παράγει η εταιρεία αποτελούν τα υπολογιστικά θεμέλια τόσο των μοντέλων AI ανά τον κόσμο, όσο όμως και των προϊόντων στα οποία αξιοποιούνται, με τους Blackwell Ultra και Vera Rubin –οι οποίοι αναμένεται να κυκλοφορήσουν το 2026– να πιέζουν τα όρια των δυνατοτήτων ακόμα παραπέρα. Στην ουσία, ο Χουάνγκ είναι ο Χένρι Φορντ της 5ης βιομηχανικής επανάστασης, με τον οποίο αδιαμφισβήτητα μοιράζεται το ίδιο πάθος για την τεχνολογική καινοτομία και την κατάκτηση όσο το δυνατόν μεγαλύτερου τμήματος της αγοράς στην οποία δραστηριοποιείται.

Σε επίπεδο ιδεών, ο Χουάνγκ παραμένει απολύτως πρακτικός, αποφεύγοντας τα λεγόμενα grand narratives, και τονίζοντας –σε μια τοποθέτηση που κανείς δεν μπορεί να αγνοήσει, λόγω του αποτυπώματος της NVIDIA– πως, ανεξαρτήτως του τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται κανείς, η αξιοποίηση της AI αποτελεί μονόδρομο στην αγορά εργασίας, προειδοποιώντας ωστόσο πως η εφευρετικότητα των εταιρειών του κλάδου –αλλά και των χρηστών σε μεμονωμένο επίπεδο– αποτελεί προϋπόθεση για την κοινωνική ευημερία την οποία αυτή μπορεί να δημιουργήσει.

4. ΝΤΕΜΗΣ ΧΑΣΑΜΠΗΣ: Ο ΠΟΛΥΔΙΑΣΤΑΤΟΣ ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

Ο ελληνοκυπριακής καταγωγής Βρετανός επιστήμονας, αποτελεί πλέον έναν από τους σημαντικότερους προφήτες της τεχνητής νοημοσύνης, όντας ένας εκ των συνιδρυτών της DeepMind το 2010, η οποία αποτελεί τον ερευνητικό πυρήνα της Google στον τομέα. Σήμερα, ο Χασάμης ανήκει στους πρωτοπόρους στον τομέα της Artificial General Intelligence.

Είναι ο αρχιτέκτονας του μοντέλου AlphaGo, το οποίο κατάφερε να κερδίσει τον παγκόσμιο πρωταθλητή του ομώνυμου παιχνιδιού, Λι Σεντόλ, αλλά και του AlphaFold, το οποίο έλυσε έναν από τους πλέον δυσπύλτους γρίφους στον κλάδο της βιολογίας αναφορικά με την πρωτεϊνική αναδίπλωση. Το συγκεκριμένο επίτευγμα του χάρισε το Νόμπελ Χημείας το 2024 –το οποίο μοιράστηκε με τον Τζον Λάμπερ– καθιστώντας τον παγκοσμίως γνωστό και πέρα από τα όρια της επιστημονικής κοινότητας στην οποία ανήκει και παρέχοντάς του ένα βήμα ώστε να εκφράσει τις θέσεις του σχετικά με τις προοπτικές του τομέα της τεχνητής νοημοσύνης. Ο ιδιοσυγκρασιακά μετρημένος Χασάμης θεωρεί πως τα υπάρχοντα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης πάσχουν από μια σειρά συστημικών αδυναμιών, πιστεύοντας παράλληλα πως η μετάβαση στην εποχή της AGI θα απελευθερώσει μια σειρά δυνατοτήτων, οι οποίες θα αναδείξουν τη χρησιμότητα της τεχνητής νοημοσύνης στην αντιμετώπιση ορισμένων εκ των σημαντικότερων προκλήσεων τις οποίες αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα. Ο σερ Ντέμης Χασάμης αναγνωρίζει τις προκλήσεις που θα φέρει ο κλάδος στην αγορά εργασίας, ωστόσο θεωρεί πως η ηθική ανάπτυξη των μοντέλων θα αποδειχτεί απολύτως ωφέλιμη σε βάθος χρόνου, ιδιαίτερα στον κλάδο της επιστημονικής έρευνας, και εντέλει της κατανόησης της ίδιας της ανθρώπινης ύπαρξης.

5. ΝΤΑΡΙΟ ΚΑΙ ΝΤΑΝΙΕΛΑ ΑΜΟΝΤΕΙ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΕΝΑΙ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΗΘΙΚΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Τα δύο αδέρφια αποτελούσαν υπερπολύτιμα στελέχη της OpenAI μέχρι και την αποχώρησή τους το 2021, όταν και ίδρυσαν τη δική τους εταιρεία, Anthropic, επενδύοντας σχεδόν σε απόλυτο βαθμό στην ηθική διάσταση της τεχνητής νοημοσύνης. Καθώς ο κλάδος αναπτύσσεται ραγδαία, τα αδέρφια Αμοντέι θεωρούν πως η θέσπιση ορισμένων ρυθμιστικών πλαισίων εντός των οποίων θα πρέπει να εξελίσσεται η τεχνητή νοημοσύνη αλλά και να λειτουργούν τα προϊόντα της, αποτελεί απόλυτη προτεραιότητα για κάθε εμπλεκόμενη πλευρά. Στην πράξη, η επιρροή των Αμοντέι είναι καθοριστικής σημασίας, καθώς η συγκρατημένη τους τοποθέτηση μέσω της Anthropic επισημαίνει μεν τους κινδύνους μιας αλόγιστης επένδυσης στην ανάπτυξη μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης εκτός ενός ασφαλούς πλαισίου, αντικρούοντας ωστόσο παράλληλα τις τεchnοφοβικές κατηγορίες και δυστοπικές ακροβασίες οι οποίες κατακλύζουν συχνά τον επιστημονικό τύπο αλλά και τον δημόσιο λόγο. Πέραν των δικών της μοντέλων, σε έναν βαθμό η Anthropic –της οποίας η χρηματιστηριακή αξία ξεπερνάει τα 180 δισεκατομμύρια δολάρια– λειτουργεί με μια φιλοσοφία think tank, παραμένοντας η πλέον δραστήρια του κλάδου, με τη δουλειά τους να μην έχει μεν την προβολή αυτής του Άλτμαν ή του Μασκ, αλλά πιθανώς να αποδειχτεί εξαιρετικά κρίσιμη σε βάθος χρόνου.

6. ΓΙΑΝ ΛΕΚΟΥΝ: Ο AMERICAN-MADE ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑ

Μπορεί η συντριπτική πλειονότητα των τεχνολογικών κολοσσών στον κλάδο της τεχνητής νοημοσύνης να είναι αμερικανικοί, ωστόσο της Meta –δηλαδή του μητρικού ομίλου των Instagram, Facebook και WhatsApp – ηγείται ο Γάλλος Γιαν ΛεΚούν. Σε πλήρη αντίθεση με τα αδέρφια Αμοντέι, ο ΛεΚούν δεν δείχνει να ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για τη θέσπιση ρυθμιστικών πλαισίων ως προς την ανάπτυξη και την εμπορική εκμετάλλευση της AI, επιλέγοντας να εστιάσει στον τομέα της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας. Ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την AGI, ο ΛεΚούν τονίζει σε κάθε ευκαιρία πως οποιαδήποτε προσπάθεια θεσμοθέτησης ενός πλαισίου περιορισμού της θα είναι εγγενώς αντιπαραγωγική, χαρακτηρίζοντας τους φόβους αναφορικά με την ανάπτυξη μοντέλων AI με ανθρώπινου τύπου δυνατότητες απολύτως υπερβολικούς. Το ενδιαφέρον χαρακτηριστικό του είναι πως δεν προτεραιοποιεί την εμπορική χρήση προϊόντων τεχνητής νοημοσύνης, όπως ο Άλτμαν, ούτε όμως εμφανίζεται δημοσίως ως σκοπίμως και επιτηδευμένα αιρετικός, όπως ο Μασκ, αλλά, αντιθέτως, αποτελεί έναν αυθεντικό στοχαστή της τεχνολογικής εξέλιξης, και της χαλάρωσης των ανθρώπινων περιορισμών στην ερευνητική διαδικασία. Το κατά πόσο το όραμά του θα υλοποιηθεί, όταν μάλιστα ο ίδιος δραστηριοποιείται στη Meta, η οποία έχει συγκεντρώσει πολλάκις τα πυρά τόσο των χρηστών, όσο και των Αρχών, παραμένει εξαιρετικά αμφίβολο, αν και δεδομένα χαίρει της αμέριστης υποστήριξης του Μαρκ Ζάκερμπεργκ, καθώς η στρατηγική του σκέψη εξυπηρετεί την ανταγωνιστικότητα του ομίλου έναντι των αντιπάλων της εντός του αμερικανικού Big Tech.

7. ΜΙΡΑ ΜΟΥΡΑΤΙ: Η ΑΛΒΑΝΙΔΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ AI

Δεν υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία πως η Μίρα Μουράτι αποτελεί το πρόσωπο της χρονιάς στον κλάδο της τεχνητής νοημοσύνης. Ως ένα εκ των ισχυρότερων στελεχών της OpenAI, από τη θέση της τεχνικής διευθύντριας –έχοντας μάλιστα διατελέσει και για ένα διάστημα διευθύνουσα σύμβουλος–, η Μουράτι αποτέλεσε τη στρατηγική ιδιοφυΐα πίσω από την ανάπτυξη του ChatGPT 4.0 και του DALL-E, προειδοποιώ-

ντας ωστόσο τόσο την επιστημονική όσο και τη διεθνή κοινότητα για τους κινδύνους που κρύβει η απουσία ρυθμιστικού πλαισίου αναφορικά με την ανάπτυξη της AI αλλά και με ορισμένες χρήσεις των μοντέλων της. Παίρνοντας την απόφαση να αποχωρήσει από τον κολοσσό του Άλτμαν, η Μουράτι ίδρυσε τη δική της startup, Thinking Machines Lab, τον περασμένο Φεβρουάριο, η οποία επί της ουσίας έχει έναν μάλλον κοινωφελή χαρακτήρα, καθώς επικεντρώνεται στην ανάπτυξη περισσότερο προσβάσιμων μοντέλων, τα οποία εστιάζουν στην εξυπηρέτηση των ανθρώπινων αναγκών. Παράλληλα, η Μουράτι αποτελεί ένα αδιαμφισβήτητο role model, τόσο λόγω της ηλικίας της –καθώς ακόμα δεν έχει κλείσει τα 37– όσο και λόγω του γεγονότος πως είναι μια από τις ελάχιστες γυναίκες πρωτοπόρους του κλάδου. Παρότι ο κύκλος εργασιών της Thinking Machines Lab παραμένει σχετικά ασαφής, το έργο της Μουράτι στην OpenAI, αλλά και η απόφασή της να αποχωρήσει ώστε να εξυπηρετήσει το δικό της όραμα, της παρέχουν ένα πανίσχυρο βήμα στον ευρύτερο δημόσιο λόγο σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη, το οποίο υπερβαίνει τα αυστηρά επιστημονικά όρια και η ίδια δείχνει πρόθυμη να αξιοποιήσει σε βάθος χρόνου.

8. ΦΕΪ-ΦΕΪ ΛΙ: Η ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΠΟΥ ΕΜΑΘΕ ΣΤΙΣ ΜΗΧΑΝΕΣ ΝΑ ΣΚΕΦΟΝΤΑΙ

Αν ο Χουάνγκ της NVIDIA είναι εκείνος που έχει θέσει τα θεμέλια για την ανάπτυξη και την εξέλιξη της τεχνητής νοημοσύνης, η Λι αποτελεί μία από τους πρωτοπόρους ακαδημαϊκούς των οποίων η έρευνα πρόσφερε την ευρύτερη αρχιτεκτονική της γένεσής της ως κλάδου της πληροφορικής εξαρχής. Ως επικεφαλής του Stanford Artificial Intelligence Laboratory, δηλαδή του ερευνητικού κέντρου για την τεχνητή νοημοσύνη του Πανεπιστημίου Στάνφορντ, αλλά και ως συνιδρύτρια, το 2010, του ImageNet, η Λι βρίσκεται στο κέντρο των εξελίξεων της AI, απολαμβάνοντας ένα μοναδικό προνόμιο, το οποίο έχει τρεις παραμέτρους: πρώτον, διαθέτει τη δυνατότητα να κάνει πλήρως ολοκληρωμένη και εμπειριστατωμένη ακαδημαϊκή έρευνα στην AI και τις όποιες πτυχές της, δεύτερον, έχει παρακολουθήσει την πρακτική ανάπτυξη του κλάδου εκ της γενέσεώς του, διατηρώντας εξαιρετικά στενούς δεσμούς με τους σημαντικότερους παράγοντές του και, τρίτον, κατοικοεδρεύει στη Silicon Valley, την καρδιά της τεχνολογικής εξέλιξης, έχοντας εξελιχθεί σε μία από τις πλέον σεβαστές προσωπικότητες της τεχνολογικής μικροκοινότητας. Η φιλοσοφία της Λι συνοψίζεται στον όρο «human-centered AI», με την ίδια να προτεραιοποιεί την ευρηματική αλλά και ασφαλή αξιοποίηση των μοντέλων, παραμένοντας παράλληλα απολύτως αφοσιωμένη στην έρευνά της, για χάρη της οποίας εγκατέλειψε τη θέση της επικεφαλής στο Cloud AI της Google. Στην πράξη, η Φέι-Φέι Λι παραμένει ιδιαίτερα επιδραστική στον κλάδο, καθώς κανείς δεν μπορεί να αψηφήσει τις δημόσιες τοποθετήσεις της σχετικά τόσο με τις ευκαιρίες όσο και με τους κινδύνους της τεχνητής νοημοσύνης.

9. ΑΝΤΡΙΟΥ ΙΝΓΚ: Η ΕΤΕΡΗ ΙΔΙΟΦΥΪΑ ΤΟΥ ΣΤΑΝΦΟΡΝΤ

Σε ένα ημι-καθρέφτισμα της περίπτωσης της Φέι-Φέι Λι, ο Ινγκ αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους ακαδημαϊκούς του κλάδου, έχοντας παραγάγει αξιοζήλευτο ερευνητικό έργο, ενώ παράλληλα παραμένει συνδεδεμένος με την αγορά της τεχνητής νοημοσύνης, καθώς υπήρξε ένας εκ των ιδρυτών –αλλά και επικεφαλής– του Google Brain, της πρώτης μηχανής βαθιάς μάθησης του αμερικανικού κολοσσού, μετά κι από τη δημιουργία του Google AI. Σε αντίθεση, ωστόσο, με τη Λι, ο Ινγκ –πλέον και μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Amazon– εστιάζει περισσότερο στη μηχανική πτυχή της τεχνητής νοημοσύνης, προτεραιοποιώντας την εξέλιξη των μηχανολογικών γνωστικών πεδίων, τα οποία είναι απολύτως απαραίτητα

ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ, Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ ΟΧΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΤΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ Η ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΕΡΔΥΝΑΜΕΩΝ, ΑΛΛΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΛΑΒΟΥΝ ΕΙΚΟΣΙ ΠΕΡΙΠΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ

στην ανάπτυξη καινοτόμων μοντέλων. Σημειώνεται εξάλλου πως ο Ιλγκ αποτέλεσε και έναν εκ των συνιδρυτών της Coursera, πρωτοπορώντας στη δημοκρατικοποίηση της διαδικτυακής κατάρτισης. Παράλληλα, ο Ιλγκ διατηρεί ισχυρές επιφυλάξεις αναφορικά με το ενδεχόμενο επιβολής περιοριστικών μέτρων σε ό,τι αφορά την πορεία προς την εξασφάλιση της AGI, με το ακαδημαϊκό του προφίλ να εξισορροπείται από ένα εξίσου ισχυρό τεχνοκρατικό, σε μια συνθήκη που τον καθιστά έναν εκ των ισχυρότερων παραγόντων του κλάδου. Έχοντας ιδρύσει παράλληλα τη δική του εταιρεία, LandingAI, ο Ιλγκ εστιάζει στην ανάλυση δεδομένων, παραμένοντας ένας από τους ισχυρότερους σκεπτικιστές αναφορικά με τον βαθμό της κρατικής παρέμβασης στην ανάπτυξη αλλά και τη λειτουργία του κλάδου.

10. **ΚΛΕΜΕΝ ΝΤΕΛΑΝΓΚ:** Ο ΥΠΕΡΜΑΧΟΣ ΤΟΥ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Σε ένα ακόμα entry από την Ευρώπη, ο Ντελάνγκ είναι άλλος ένας αιρετικός του κλάδου, καθώς αποτελεί έναν από τους πλέον προβεβλημένους υπέρμαχους του ανοικτού κώδικα. Επιθυμώντας να εξυπηρετήσει ακριβώς αυτό το όραμα, ο Ντελάνγκ ίδρυσε τη δική του εταιρεία, Hugging Face, η οποία διατηρεί μεν κερδοσκοπικό χαρακτήρα, ωστόσο παρέχει σε μηχανικούς και ερευνητές παγκοσμίως πρόσβαση σε μια εξαιρετικά πλούσια γκάμα μοντέλων και δεδομένων, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν και να προσαρμοσούν όπως επιθυμούν στη δική τους δουλειά. Η φιλοσοφία με την οποία ο Ντελάνγκ προσεγγίζει την επιρροή της εταιρείας του στο οικοσύστημα της τεχνητής νοημοσύνης συνοψίζεται στο μότο «democratize good machine learning», δίνοντας έμφαση δηλαδή στη δημοκρατικοποίηση της βέλτιστης χρήσης της μηχανικής μάθησης. Η ισχύς της κοινότητας που έχει δημιουργήσει αποτελεί σημαντικό μοχλό πίεσης εντός κλάδου, καθώς οι δημόσιες τοποθετήσεις τόσο του ίδιου, όσο και των πιστών ακολούθων του ανάγκασαν τη Meta να δημοσιεύσει τα λεγόμενα LLaMA, μια σειρά θεμελιωδών γλωσσικών μοντέλων. Η Hugging Face δεν έχει την επιρροή άλλων εταιρειών του κλάδου, ωστόσο η φιλοσοφία την οποία έχει ενστερνιστεί ενδεχομένως να της δώσει την ευκαιρία να αναπτύξει εξειδικευμένα μοντέλα, με τον Ντελάνγκ να έχει στραφεί εσχάτως –και ενδεικτικά– στην αξιοποίηση του AI στον τομέα των οικονομικών προβλέψεων, δείχνοντας τον δρόμο για μια ευρύτερη χρήση των μοντέλων της τεχνητής νοημοσύνης.

11. **ΤΖΟΦΡΕΪ ΧΙΝΤΟΝ:** Ο ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ ΠΟΥ ΤΟ ΜΕΤΑΝΙΩΣΕ

Ο γεννημένος το 1947 Βρετανόκαναδός μπορεί κάλλιστα να θεωρηθεί ο πατέρας των μηχανών μάθησης, έχοντας βρεθεί στο επίκεντρο της εξέλιξής τους από τα πρώτα βήματα του κλάδου. Ως καθηγητής νευροεπιστήμης στο Πανεπιστήμιο του Τορόντο, ο Χίντον πρωτοπόρησε στη δημιουργία νευρωνικών δικτύων και τη δημιουργία των τεχνητών εγκεφάλων, ενώ παράλληλα υπήρξε και ο μέντορας του ΛεΚούν. Έχοντας αναδειχθεί ως ένας από τους σπουδαιότερους επιστήμονες του κλάδου κατά τον 20ό αιώνα, ηγήθηκε για ένα διάστημα του Google Brain, επιλέγοντας ωστόσο να παραιτηθεί το 2023, για να αφοσιωθεί στην ενημέρωση της κοινής γνώμης για τους κινδύνους οι οποίοι ελλοχεύουν στην τεχνητή νοημοσύνη. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δύο ετών, ο Χίντον βρίσκεται σε μια διαρκή σταυροφορία –ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τη μετάβαση στην AGI–, φτάνοντας στο σημείο να αποκηρύξει ως έναν βαθμό το επιστημονικό του έργο, προειδοποιώντας πως σύντομα οι δυνατότητες της τεχνητής νοημοσύνης θα ξεπεράσουν εκείνες της ανθρωπίνης. Μεταξύ όσων υιοθετούν τη συγκεκριμένη προσέγγιση, ο Χίντον μάλλον αποτελεί έναν από τους πλέον επιδραστικούς, ακριβώς λόγω του κύρους του εντός της

ακαδημαϊκής και της επιστημονικής κοινότητας.

12. **ΓΙΟΣΟΥΑ ΜΠΕΝΤΖΙΟ:** Ο ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΤΗΣ AI

Ο Μπέντζιο –καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Μόντρεαλ και συνιδρυτής του Mila Institute, ήτοι του καναδικού ακαδημαϊκού κέντρου για την τεχνητή νοημοσύνη– θεωρείται, μαζί με τους Χίντον και ΛεΚούν, πρωτεργάτης στον τομέα της βαθιάς μάθησης και είναι ένας από τους πλέον διακεκριμένους επιστήμονες σε ό,τι αφορά τα νευρωνικά δίκτυα. Ωστόσο έχει απομακρυνθεί σχετικά από τη μηχανολογική πτυχή του κλάδου, επιλέγοντας να εστιάσει στη φιλοσοφική και ηθική του διάσταση. Σ' αυτή τη φάση της καριέρας του, ο Μπέντζιο έχει επί της ουσίας αφοσιωθεί στην ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης με έναν τρόπο ο οποίος δεν παραβίνει ορισμένες αυστηρές δεοντολογικές συνθήκες –συμπεριλαμβανομένου του περιβαλλοντικού και ενεργειακού αποτυπώματός της– ενώ, σε πλήρη αντίθεση με τον ΛεΚούν, αποτελεί έναν από τους φανατικότερους υπερχαμένους της διεθνούς παρέμβασης ώστε να διασφαλιστεί η ασφαλής ανάπτυξη και αξιοποίηση της AI. Οι θέσεις του Μπέντζιο έγιναν ευρέως γνωστές τόσο εντός όσο και εκτός του κλάδου, όταν, μετά την έκρηξη των νέων γλωσσικών μοντέλων το 2023, προειδοποίησε πως η θέσπιση ενός παγκόσμιου συμβουλίου ασφαλείας για την τεχνητή νοημοσύνη αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για το μέλλον της ανθρωπότητας, σε μια προσέγγιση η οποία δεδομένα θα απασχολεί τις εθνικές –και μη– αρχές σε βάθος χρόνου.

13. **ΑΛΙ ΜΙΛΕΡ:** Η ΙΔΙΟΦΥΪΑ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΗΝ OPEN MACHINE

Η Μίλερ αποτελεί μία από τις λιγότερο γνωστές περιπτώσεις παραγόντων των οποίων οι στρατηγικές αποφάσεις επηρεάζουν καθοριστικά τον κλάδο της τεχνητής νοημοσύνης. Έπειτα από ένα σύντομο διάστημα στον κολοσσό της IBM –όπου ωστόσο πρόλαβε να διακριθεί για την εφευρετικότητά της– η Μίλερ ίδρυσε τη δική της εταιρεία, Open Machine, η οποία έχει ήδη προλάβει να πρωτοπορήσει στη δημιουργία μοντέλων AI με εντυπωσιακή απήχηση στην αγορά· ενδεικτικά, στο πελατολόγιο της συγκαταλέγονται κολοσσοί όπως η Novartis και η Warner Bros, γεγονός το οποίο αποδεικνύει την πολυδιάστατη εφαρμογή των υπηρεσιών που παρέχει η Open Machine, τη στιγμή που έχει προχωρήσει και σε στρατηγικές συνεργασίες με το LinkedIn και τη Huffington Post. Το στοιχείο που διαχωρίζει την επιρροή της Open Machine –αλλά και την προσωπική ήπια ισχύ της Μίλερ– στον κλάδο της τεχνητής νοημοσύνης αποτελεί το γεγονός πως η εταιρεία αποσκοπεί εξ ολοκλήρου στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας μέσω της αξιοποίησης πρωτοποριακών μοντέλων που συμβάλλουν στην απλοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας, και τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας. Σε κοινωνικό επίπεδο, η Μίλερ θεωρεί πως η σημαντικότερη δικλίδα ασφαλείας για την AI θα είναι η εκπαίδευση της διεθνούς κοινότητας στη χρήση της, σε έναν δευτερεύοντα στόχο στον οποίο έχει στρέψει την προσοχή της.

14. **ΑΝΤΡΕΪ ΚΑΡΠΑΘΙ:** ΤΟ ΠΑΙΔΙ-ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΦΕΪ-ΦΕΪ AI

Κατά πάσα πιθανότητα, όταν ο Καρπάθι περνούσε την πύλη του Στάνφορντ για να ξεκινήσει το διδακτορικό του το 2015, δεν θα μπορούσε να φανταστεί πόσο μακριά θα έφτανε στον κλάδο της τεχνητής νοημοσύνης χάρη στην έμπνευση την οποία θα λάμβανε υπό την ακαδημαϊκή επίβλεψη της Φέι-Φέι Λι. Ο –μόλις 39 ετών

σήμερα– Σλοβακοκαναδός μηχανικός αποτελεί έναν από τους νεότερους ισχυρούς παράγοντες του κλάδου, καθώς μετά τη συνύπαρξή του με τον Σαμ Άλτμαν στην OpenAI, της οποίας αποτέλεσε ιδρυτικό μέλος, ηγήθηκε της Autopilot στην Tesla, καινοτομώντας στον χώρο της αυτοματοποιημένης αυτοκίνησης, η οποία ακόμα βρίσκεται σε πρώιμα στάδια. Έχοντας αποχωρήσει και από την Tesla, ο Καρπάθι προχώρησε στην ίδρυση των Eureka Labs, επιθυμώντας να πρωτοστατήσει στη δημοκρατικοποίηση της γνώσης αναφορικά με την ανάπτυξη και την αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης. Σήμερα τα Eureka Labs είναι έτοιμα να προσφέρουν ένα μακροσκελές και εμπειριστατωμένο, πανεπιστημιακού επιπέδου μάθημα, το οποίο προσφέρει στους συμμετέχοντες τη δυνατότητα να δημιουργήσουν το δικό τους μοντέλο, σε μια πρωτοβουλία ενδεικτική της πίστης του Καρπάθι –αλλά και άλλων εξεχόντων παραγόντων του κλάδου– πως η τριβή με το AI σε εκπαιδευτικό επίπεδο αποτελεί την αποδοτικότερη επένδυση για το μέλλον του, αλλά και για την ασφάλή του χρήσης.

15. **ΣΤΙΟΥΑΡΤ ΡΑΣΕΛ:** Ο ΦΑΝΑΤΙΚΟΤΕΡΟΣ ΠΟΛΕΜΙΟΣ ΤΗΣ ΑΛΟΓΙΣΤΗΣ AGI

ΣΤΙΟΥΑΡΤ ΡΑΣΕΛ

Ο διακεκριμένος Βρετανός καθηγητής του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας στο Μπέρκλεϊ αποτελεί ίσως τον φανατικότερο πολέμιο της μετάβασης στην εποχή της AGI, θεωρώντας πως η προσπάθεια της επιστημονικής κοινότητας να πετύχει την εξίσωση των δυνατοτήτων της AI με εκείνες του ανθρώπου αποτελεί ένα αλαζονικό και τελικά ολέθριο λάθος. Το εντυπωσιακό στην περίπτωση του Ράσελ είναι πως ο ίδιος παραμένει ένας από τους σπουδαιότερους ακαδημαϊκούς του ευρύτερου κλάδου της τεχνητής νοημοσύνης, έχοντας μεταξυ άλλων συγγράψει –σε συνεργασία με τον επίσης διακεκριμένο συνάδελφό του Πίτερ Νόρβινγκ– το «Artificial Intelligence: A Modern Approach», ένα ακαδημαϊκό δοκίμιο το οποίο λίγο-πολύ έχει το στάτους της Βίβλου στη μελέτη της AI. Ο Ράσελ είναι θιασώτης της θέσης πως τα μοντέλα της τεχνητής νοημοσύνης οφείλουν να λειτουργούν με την επίγνωση πως ενδεχομένως να παρερμηνεύουν τις επιθυμίες των χρηστών, δηλαδή να είναι σχεδιασμένα ώστε να αναγνωρίζουν πως αποτελούν απλώς εργαλεία και τίποτα περισσότερο. Σ' αυτό το πλαίσιο, παρουσίασε την ηθικοφιλοσοφική του προσέγγιση σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη της AI στο βιβλίο του «Human Compatible», ένα σύγχρονο μανιφέστο για όσους συντάσσονται με την άποψη πως η ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης αποτελεί έναν υπαρκτού επιπέδου κίνδυνο για την ανθρωπότητα.

Ο ΚΑΛΩΣ
ΤΗΣ
ΤΕΧΝΗΤΗΣ
ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ
ΣΕ ΚΑΜΙΑ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΔΕΝ ΑΠΟΤΕ-
ΛΕΙ ΜΙΑ ΦΟΥ-
ΣΚΑ ΤΥΠΟΥ
DOT.COM,
ΟΠΩΣ ΑΡΧΙΚΑ
ΑΡΚΕΤΟΙ
ΥΠΟΣΤΗΡΙ-
ΖΑΝ, ΑΛΛΑ
ΑΝΤΙΘΕΤΩΣ
ΘΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ
ΣΤΟΝ ΠΥΡΗΝΑ
ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟ-
ΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟ-
ΤΗΤΑΣ ΣΤΟ
ΔΙΗΝΕΚΕΣ,
ΜΕ ΤΑ ΕΙΚΟΣΙ
ΑΥΤΑ ΠΡΟΣΩ-
ΠΑ ΝΑ ΕΠΙΒΕ-
ΒΑΙΩΝΟΥΝ
ΤΙΣ ΠΡΟΘΕ-
ΣΕΙΣ ΤΟΥΣ,
ΟΠΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΥΠΑΡΞΗ ΤΩΝ
ΣΥΝΘΗΚΩΝ,
ΤΟΣΟ ΣΕ ΡΗ-
ΤΟΡΙΚΟ ΟΣΟ
ΚΑΙ ΣΕ
ΠΡΑΚΤΙΚΟ
ΕΠΙΠΕΔΟ.

BONUS ROUND:

ΤΟ BIG TECH ΚΑΙ Ο ΛΕΥΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

16. ΜΑΡΚ ΖΑΚΕΡΜΠΕΡΓΚ – ΜΕΤΑ

Τα λόγια για τον πρώτο είναι περιττά. Ο Μάρκ Ζάκερμπεργκ ίσως είναι ο άνθρωπος με το μεγαλύτερο προσωπικό αποτύπωμα στη σύγχρονη Ιστορία, καθώς μέσω του Facebook, εγκαινίασε την έναρξη της εποχής των κοινωνικών δικτύων, αλλάζοντας για πάντα τον τρόπο με τον οποίο επικοινωνούν οι πολίτες της υψηλίου, πολύ πέρα από τα όρια των ΗΠΑ και της Δύσης. Στο επίπεδο της τεχνητής νοημοσύνης, ο Ζάκερμπεργκ πρωτοπορεί μέσω του LLaMA, το οποίο αποτελεί ένα υπόδειγμα κώδικα ανοιχτής πρόσβασης, προχωρώντας σε μια πρωτοβουλία που αποδεικνύει το προφανές: για τον επικεφαλής της Meta, η δύναμη της AI βρίσκεται ξανά στα δεδομένα των χρηστών. Ιδιοφυώς, μέσω του LLaMA, ο Ζάκερμπεργκ έθεσε στο περιθώριο την OpenAI και την Google, καθώς η ανοιχτή πρόσβαση που προσφέρει η Meta στα μοντέλα της αμφισβητεί το μονοπώλιο των δύο ανταγωνιστών της. Παράλληλα, η καθημερινή εμπειρία των χρηστών στις πλατφόρμες της Meta πείθει και τον λιγότερο υποψιασμένο χρήστη πως ο αρχιτέκτονας τους βλέπει το μέλλον των κοινωνικών δικτύων στην τεχνητή νοημοσύνη και τη μέγιστη δυνατή εξατομίκευση της εμπειρίας, με τον Ζάκερμπεργκ να έχει το προνόμιο της πρόσβασης σε περισσότερα από τρία δισεκατομμύρια χρήστες, τη συμπεριφορά των οποίων έχει τη μοναδική ευκαιρία να μελετά στο διηνεκές, ώστε να βελτιστοποιεί τις υπηρεσίες AI της Meta.

17. ΤΙΜ ΚΟΥΚ – APPLE

Σε αντίθεση με τον –κάπως παράδοξα χαρισματικό προκάτοχό του και ιδρυτή της Apple– Στιβ Τζομπς, ο Τιμ Κουκ αποτελεί έναν χαρακτηριστικά λακωνικό επικεφαλής του αμερικανικού Big Tech, η επιρροή του οποίου, ωστόσο, αγγίζει δυσθεώρητα ύψη. Στην κούρσα για την κατάκτηση της τεχνητής νοημοσύνης η Apple έμεινε αρχικά πίσω, ομολογουμένως, ωστόσο οι επενδύσεις στις οποίες έχει προχωρήσει κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας έχουν επιτρέψει στον αμερικανικό κολοσσό να καλύψει το χαμένο έδαφος. Η αρχή έγινε με τις neutral engines και τους επεξεργαστές της σειράς M, ενώ από το 2025 και μετά ο Κουκ παρουσίασε το σύστημα Apple Intelligence, που βελτιστοποιεί τη συνεργασία ορισμένων εφαρμογών τις οποίες μοιράζονται οι συσκευές της, όπως των iMessages, της Siri και του Mail. Το στοιχείο που διαφοροποιεί τη στρατηγική του Κουκ στον κλάδο της AI είναι πως έχει επιλέξει να βελτιστοποιήσει την εμπειρία του χρήστη σε επίπεδο συσκευής, αντί να επενδύσει σε έξυπνες υπηρεσίες στο cloud, όπως κάνει η Microsoft ή η Google. Αξίζει να σημειωθεί πως, όπως και στην περίπτωση του Ζάκερμπεργκ και της Meta, ο Κουκ διατηρεί το μοναδικό προνόμιο της πρόσβασης στα δεδομένα δισεκατομμυρίων μοναδικών χρηστών, σε μια συνθήκη η οποία αποδίδει στην Apple ένα συντριπτικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε ό,τι αφορά τη χρήση της AI στο πλαίσιο δόμησης ενός απaráμιλλου συστήματος on-device-first.

18. ΣΟΥΝΤΑΡ ΠΙΤΣΑΪ – GOOGLE

Όταν ο Πίτσαϊ ανέλαβε την ηγεσία της Google το 2015, βρέθηκε μπροστά σε μια απολύτως παράδοξη συνθήκη: να προστατεύσει μια εταιρεία της οποίας η ανταγωνιστικότητα και βιωσιμότητα εξαρτιούνταν μόνο από ένα προϊόν, τη μηχανή αναζήτησης του ομίλου, την οποία ωστόσο η τεχνητή νοημοσύνη είχε τη δυνατότητα να καταργήσει σε –ίσως όχι και τόσο μεγάλο– βάθος χρόνου. Ωστόσο, ο Πίτσαϊ προχώρησε σε μια σειρά στρατηγικών κινήσεων, εξαγοράζοντας και ενσωματώνοντας την DeepMind –την οποία μετέτρεψε στην Google DeepMind–, ανέπτυξε τον βοηθό AI της Google, Gemini, και εκσυγχρόνισε πλήρως τις υπηρεσίες του Google Cloud, επιθυμώντας να υπηρετήσει έναν μοναδικό στόχο: τη βελτιστοποίηση των μοντέλων AI, που μπορούν να λειτουργούν σε κάθε εφαρμογή και ιστοσελίδα της Google, από τη μηχανή αναζήτησης μέχρι το YouTube, το Gmail, τα Google Maps και το λογισμικό του Android. Παράλληλα, το 2024 ο Πίτσαϊ παρουσίασε τη Search Generative Experience, τη μεγαλύτερη αλλαγή στην ιστορία των μηχανών αναζήτησης, η οποία εξασφάλιζε πως οι απαντήσεις δεν προέρχονται πλέον από συνδέσμους, αλλά από μια σύνοψη μηχανικής κατανόησης. Όπως οι Ζάκερμπεργκ και Κουκ, έτσι και ο Πίτσαϊ απολαμβάνει το συγκλονιστικό προνόμιο της πρόσβασης στα δεδομένα δισεκατομμυρίων χρηστών, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ανταγωνιστικότητα της Google στην κούρσα για την υπεροχή στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης μεταξύ των εταιρειών του Big Tech.

19. ΣΑΤΙΑ ΝΑΝΤΕΛΑ – MICROSOFT

Ο Ινδός διευθύνων σύμβουλος της Microsoft ανέλαβε τον ζακουστότερο κολοσσό του αμερικανικού Big Tech σε μια κρίσιμη συνθήκη, που απαιτούσε να τον επαναφέρει σε ένα αξιοπρεπές επίπεδο ανταγωνιστικότητας απέναντι σε μια μικροκοινότητα startup που καινοτομούσαν καθημερινά στον κλάδο της AI, αλλά και στην Apple, η οποία είχε στο μεταξύ συνθλίψει τη Microsoft σε ορισμένους τομείς όπως η κινητή τηλεφωνία. Έτσι, το 2019 ο Ναντέλα έλαβε τη σημαντικότερη απόφαση της καριέρας του, επιλέγοντας να συνάψει μια πρωτοφανή στρατηγική συνεργασία με την OpenAI του Άλτμαν, εξασφαλίζοντας για τη Microsoft αποκλειστική πρόσβαση στην τεχνογνωσία της πολυτιμότερης startup του κόσμου. Κάπως έτσι, η κατασκευή του Azure AI Supercomputer, η λειτουργικότητα του βοηθού Copilot για Windows και Office αλλά και η ενσωμάτωση των εξειδικευμένων γλωσσικών μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης σε προϊόντα όπως το GitHub και το Teams μετέτρεψαν τη Microsoft σε μια παγκόσμια υπερδύναμη στον τομέα της AI. Επί της ουσίας, ο Ναντέλα έχει καταφέρει να φέρει τον κολοσσό του Μπιλ Γκέιτς σε μια θέση απ' όπου μπορεί πλέον να καθορίζει τις εξελίξεις στο επίπεδο της τεχνητής νοημοσύνης, καθώς το αποτύπωμα της εταιρείας στο περιβάλλον των εφαρμογών της είναι εκ προοιμίου τεράστιο, αποτελώντας ένα άτυπο back-end του κλάδου παγκοσμίως.

20. ΝΤΟΝΑΛΤ ΤΡΑΜΠ – ΗΠΑ

Αδιαμφισβήτητη, ο Αμερικανός Πρόεδρος υπήρξε ο πρώτος ηγέτης διεθνώς που εκμεταλλεύτηκε πλήρως την αλγοριθμική λογική του 21ου αιώνα. Στο πλαίσιο της πρώτης του προεκλογικής εκστρατείας, το 2016, ο Τραμπ αξιοποίησε μια σειρά εργαλείων μικροσκοπευμένης διαφήμισης –όπως εκείνα της Cambridge Analytica– τα οποία βασίζονταν σε μια αρχιτεκτονική predictive analytics συμπεριφορικών μοντέλων, τα οποία πλέον χρησιμοποιούνται μαζικά στην πολιτική διεθνώς. Στο πλαίσιο της δεύτερης, πλέον, θητείας του στον Λευκό Οίκο, ο Τραμπ έχει προωθήσει κολοσσιαίας σημασίας έργα τα οποία στηρίζονται σε μοντέλα AI και αφορούν την ενίσχυση των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων, σε έναν πολιτικό χρόνο όπου η μετάβαση στην αξιοποίηση στρατιωτικών συστημάτων αυτόνομης λήψης αποφάσεων δεν αποτελεί πλέον επιστημονική φαντασία, αλλά πιθανώς άμεσα υλοποιήσιμη πραγματικότητα. Παράλληλα, στο πνεύμα του δόγματος «America First» ο Τραμπ θεωρεί την τεχνολογική κυριαρχία των ΗΠΑ έναντι της Κίνας απόλυτη προτεραιότητα, σε μια συνθήκη η οποία καθιστά την αμερικανική κυβέρνηση αυτομάτως φιλικότερη, τόσο προς τους κολοσσούς όσο και προς τις εξειδικευμένες εταιρείες που δραστηριοποιούνται εντός της αμερικανικής επικράτειας. Αξίζει ωστόσο να σημειωθεί πως ο Αμερικανός Πρόεδρος παραμένει πολέμιος των κρατικών παρεμβάσεων στον κλάδο, γεγονός το οποίο ενδεχομένως να εκτροχιάσει μια διεθνή προσπάθεια εξασφάλισής τους, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τη σύγκρουση ΗΠΑ και Κίνας σε τεχνολογικό επίπεδο.

ΤΡΙΑ ΣΥΝ ΕΝΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Μελετώντας –έστω και επιδερμικά– τους προφήτες της τεχνητής νοημοσύνης, μπορεί κανείς να καταλήξει σε τέσσερα βασικά συμπεράσματα.

Πρώτον, ο κλάδος της τεχνητής νοημοσύνης σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί μια φούσκα τύπου dot.com, όπως αρχικά αρκετοί υποστήριζαν, αλλά αντιθέτως θα βρίσκεται στον πυρήνα της οικονομικής δραστηριότητας στο διηνεκές, με τα είκοσι αυτά πρόσωπα να επιβεβαιώνουν τις προθέσεις τους –όπως και την ύπαρξη των συνθηκών– τόσο σε ρητορικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο.

Δεύτερον, παρά τη δυσανάλογη επιρροή τους επί της εξέλιξης της τεχνολογικής –και όχι μόνο– Ιστορίας, οι ισχυρότεροι παράγοντες του κόσμου στον κλάδο της AI διαφωνούν αναφορικά με τους κινδύνους που εγκυμονεί η εξέλιξή της, όσο και με το επίπεδο του κρατικού παρεμβατισμού ο οποίος ενδεχομένως να απαιτηθεί στη συνέχεια. Φαίνεται πως τα συγκεκριμένα debate θα συνεχίσει και αυτό στο διηνεκές με τη σειρά του, εκτός και αν κάποια απρόβλεπτη εξέλιξη στρέψει την προσοχή των Αρχών ανά τον κόσμο πάνω της· είχε να μην είναι καταστροφική, θα έλεγε κανείς.

Τρίτον, η διεθνής αναταραχή του τρέχοντος πολιτικού χρόνου, η οποία έχει επαναφέρει στο προσκήνιο την πυρηνική ενέργεια, αποτελεί την ιδανικότερη αφορμή ώστε να αναλογιστούν οι εθνικές –και υπερεθνικές– ηγεσίες ποια ακριβώς θα πρέπει να είναι η σχέση τους με –αλλά και η πιθανή τους εξάρτηση από– την τεχνητή νοημοσύνη. Η καταστροφικότητα της πυρηνικής ενέργειας είναι αδιαμφισβήτητη, το ίδιο όμως και το καταπράσινο ενεργειακό της αποτύπωμα.

Τέταρτον, όπως όλα, το μέλλον της τεχνητής νοημοσύνης θα κριθεί από τη χρήση του μέσου ανθρώπου και τις προσωπικές και πολιτικές επιλογές στις οποίες ο καθένας από εμάς θα προχωρήσει. Η χρησιμότητα της AI στην καθημερινότητά μας είναι αδιαμφισβήτητη, όπως όμως είναι και η αίσθηση των κινδύνων που κρύβει. Στο τέλος, όση ισχύ κι αν έχουν οι σημαντικότεροι παράγοντες του κλάδου, τα όρια θα θεθούν από την αξία που θα δώσουν στα παρεχόμενα εργαλεία οι ίδιοι οι πολίτες· όσο η τεχνητή νοημοσύνη παραμένει προσβάσιμη σε όλους, τόσο η δημοκρατικότητά της φαίνεται πως θα διατηρείται. **A**

ΟΙ ΕΙΚΟΣΙ
ΠΡΟΦΗΤΕΣ
ΤΗΣ
ΤΕΧΝΗΤΗΣ
ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

Η ΔΕΗ δίνει ενέργεια στον 29° Ποδηλατικό Γύρο της Αθήνας

Η πόλη κινείται προς έναν νέο τρόπο ζωής, πιο συνειδητό, πιο πράσινο, πιο ανθρώπινο

Η ΔΕΗ, Μεγάλος Χορηγός του 29ου Ποδηλατικού Γύρου της Αθήνας, δίνει και φέτος ρυθμό και ενέργεια σε μια από τις πιο αγαπημένες διοργανώσεις της πόλης. Την Κυριακή 19 Οκτωβρίου 2025 η πλατεία Συντάγματος θα αποτελέσει το σημείο εκκίνησης και τερματισμού μιας μεγάλης γιορτής συμμετοχής, αισιοδοξίας και βιώσιμης κινητικότητας. Χιλιάδες ποδηλάτες κάθε ηλικίας θα πλημμυρίσουν τους δρόμους της Αθήνας, στέλνοντας το δικό τους μήνυμα για πράσινη μετακίνηση και μια πιο ανθρώπινη καθημερινότητα.

Στο πλαίσιο της συμμετοχής της, η ΔΕΗ δίνει τον δικό της παλμό στην πλατεία Συντάγματος το Σάββατο 18 Οκτωβρίου (10.00-20.00) και την Κυριακή 19 Οκτωβρίου (08.00-16.00), μέσα από διαδραστικές δράσεις για μικρούς και μεγάλους. Οι επισκέπτες θα έχουν την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν δοκιμές σε ηλεκτρικά ποδήλατα, να συμμετάσχουν σε παιχνίδια και δραστηριότητες, να βγάλουν αναμνηστικές φωτογραφίες και να κερδίσουν δώρα,

ζώντας μια μοναδική εμπειρία που ενώνει την ενέργεια, την ψυχαγωγία και τη βιώσιμη μετακίνηση, με κεντρικό μήνυμα το ΔΕΗ #POWERUP.THE.RIDE.

Η συμμετοχή της ΔΕΗ στον Ποδηλατικό Γύρο της Αθήνας εντάσσεται στη διαχρονική της δέσμευση για την ενεργό στήριξη δράσεων που προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη, την ευεξία και την υπεύθυνη στάση απέναντι στο περιβάλλον. Το ποδήλατο αποτελεί σύμβολο μιας νέας φιλοσοφίας ζωής, που συνδυάζει την άσκηση, τη διασκέδαση και την πράσινη μετακίνηση. Είναι το πιο προσίτο μέσο για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και την ενίσχυση της φυσικής δραστηριότητας.

Η ΔΕΗ υποστηρίζει έμπρακτα αυτή τη φιλοσοφία, ενθαρρύνοντας τη μετάβαση σε πιο ανθρώπινες και βιώσιμες πόλεις, όπου η ενέργεια, η τεχνολογία και η καθημερινότητα συνυπάρχουν αρμονικά. Μέσα από πρωτοβουλίες που ενισχύουν τη βιώσιμη κινητικότητα, καλλιεργούν οικολογική συνείδηση και δίνουν κίνητρο για συμμετοχή, η ΔΕΗ παραμένει σταθερά

στο πλευρό της κοινωνίας, επενδύοντας σε ένα μέλλον πιο πράσινο και καλύτερο για όλους.

Ο Ποδηλατικός Γύρος της Αθήνας δεν είναι απλώς ένας αγώνας, αλλά μια κινητή γιορτή ενέργειας, αισιοδοξίας και συνεργασίας για πιο βιώσιμα αστικά περιβάλλοντα. Η στήριξη της ΔΕΗ στη διοργάνωση συμβολίζει αυτήν ακριβώς τη δυναμική. Η ενέργεια της ΔΕΗ δεν περιορίζεται στα δίκτυα και τις εγκαταστάσεις της, μετατρέπεται σε εμπειρία, σε έμπνευση και σε δύναμη αλλαγής. Για τη ΔΕΗ η μετάβαση σε ένα καθαρότερο και πιο βιώσιμο μέλλον περνά μέσα από τη συνεργασία, την καινοτομία και τη συμμετοχή των πολιτών.

Μέσα από τη σταθερή της παρουσία και τη στρατηγική της για τη βιωσιμότητα, η ΔΕΗ στήριζει ενεργά πρωτοβουλίες όπως ο Ποδηλατικός Γύρος της Αθήνας, πρωτοβουλίες που ενώνουν τους ανθρώπους, αναδεικνύουν τη σημασία των ήπιων μορφών μετακίνησης και δίνουν χώρο σε μια νέα κουλτούρα ζωής, όπου η ενέργεια γίνεται πραγματική δύναμη ζωής.

Οι επισκέπτες θα έχουν την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν δοκιμές σε ηλεκτρικά ποδήλατα, να συμμετάσχουν σε παιχνίδια και δραστηριότητες, να βγάλουν αναμνηστικές φωτογραφίες και να κερδίσουν δώρα!

Νέες κοπέλες, νέοι άντρες, στο λιμάνι του Πειραιά με ένα εισιτήριο για την Αυστραλία, ίσως λίγα χρήματα καλά φυλαγμένα ανάμεσα στα ρούχα, προσδοκίες, όνειρα, αγωνίες, φόβους. Μπροστά σε ένα τέτοιο καράβι, μ' ένα εισιτήριο για το Σίδνεϊ, στάθηκε και η μάνα μου, η Λυγερή, 20 χρονών κοριτσάκι, το 1959. Δεν έμαθα ποτέ αν τα όνειρά της ήτανε μεγαλύτερα από τους φόβους της, ήθελε να μιλάει μόνο για τα καλά, τα άλλα τα κράταγε μέσα της. Σήμερα, άνθρωποι που έφυγαν για μετανάστες στην Αυστραλία και έμειναν εκεί, που έφτασαν παιδιά, έκαναν τα δικά τους παιδιά και γέρασαν, διηγούνται τις αληθινές τους ιστορίες στο εικονικό μουσείο ιστοσελίδα «Οι άνθρωποί μας, οι ιστορίες τους» (*Our People, Their Stories*), μια πρωτοβουλία της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αυστραλίας, υπό την αιγίδα του ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού.

Το ταξίδι στην Αυστραλία
διαρκούσε 30 ημέρες
ή και παραπάνω

ΑΡΣ

ΜΑΚΡΙΝΗ

ΤΡΑ

ΠΑΤΡΙΔΑ

ΛΙΑ

ΟΙ ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ
ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΟΥ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΑΝ
ΣΤΗΝ ΑΛΛΗ ΑΚΡΗ
ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΙΣ
ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ ΤΟΥ 1950
ΚΑΙ ΤΟΥ 1960, ΟΠΩΣ
ΤΙΣ ΔΙΗΓΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΙΔΙΟΙ

Του ΤΑΚΗ ΣΚΡΙΒΑΝΟΥ

ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ ΚΑΪΜΑΣΙΔΟΥ

«Στην αρχή ήμουνα
πολύ στεναχωρημένη,
αγαπούσα κάποιον
στην Ελλάδα και
ήθελα να γυρίσω»

Οι μαυρόασπρες φωτογραφίες δείχνουν ένα νεαρό, χαμογελαστό κορίτσι, με όποια όνειρα θα είχε ένα κορίτσι αυτής της ηλικίας, εκείνης της εποχής. Αλλά η φωνή που ακούγεται στο βίντεο είναι μιας ηλικιωμένης γυναίκας. Έχουν περάσει και 60 χρόνια από τότε. Η Μελπομένη Καΐμασίδου γεννήθηκε στην Πεντάβρυσο, αλλά μεγάλωσε στην Καστοριά. Πέντε κορίτσια κι ένα αγόρι, οι γονείς πρόσφυγες από τον Πόντο. «Οι γονείς μου μιλούσαν τουρκικά και οι Καστοριανοί δεν τους ήθελαν, “να γυρίσετε πίσω” τους έλεγαν. Πρώτη στην Αυστραλία πήγε η αδερφή της. «Μου ’πε η μάνα μου να πάω κι εγώ, να μην είναι μόνη της. Η αδερφή μου κι ο γαμπρός μου, όπως κι εγώ, δεν ξέραμε λέξη αγγλικά». Στις 21 Μαΐου 1957 ανέβηκε στο πλοίο για το μεγάλο ταξίδι. «Μου ήταν πολύ δύσκολο. Ήταν η πρώτη φορά που αποχωρίστηκα την οικογένειά μου. Ύστερα από ένα μήνα ταξίδι φτάσαμε στη Μεμβούρνη και όσοι ήμασταν για Σίδνεϊ μας έβαλαν στα τρένα, ταξιδεύαμε όλη νύχτα. Στο Σίδνεϊ με πήρανε κατευθείαν για δουλειά, σε ένα εργοστάσιο με γούνες». Η Μελπομένη είχε ταλέντο στην επικοινωνία και γρήγορα το κατάλαβε το αφεντικό της. Έμεινε 50 χρόνια στην ίδια δουλειά και καμαρώνει που συναναστράφηκε και πούλησε γούνες σε χιλιάδες ανθρώπους, ανάμεσα στους οποίους και βουλευτές, ακόμα και στη Ραΐσα Γκορμπατσόφ.

«Στην αρχή ήμουνα πολύ στεναχωρημένη, αγαπούσα κάποιον στην Ελλάδα και ήθελα να γυρίσω. Τελικά, παντρεύτηκα τον άντρα μου, τον Θανάση. Πέρασα καλά μαζί του, αποκτήσαμε και μια κόρη, τη Σοφία. Ο Θανάσης πέθανε το 1981 από την κακιά αρρώστια. Δύο χρόνια μέσα έξω στα νοσοκομεία. Μετά, εκτός από τη δουλειά της, η Μελπομένη ασχολήθηκε με τον εθελοντισμό. «Πήγαινα στα νοσοκομεία, έπαιζα μπίνγκο με τους γέρους, τους φτιάχναμε καφέδες και φαγητά». Τώρα; «Τώρα δεν κάνω τίποτα. Κάθομαι σπίτι μου, ασχολούμαι με τον κήπο μου, με τα ζαχαβατικά μου, πηγαίνω στην εκκλησία, με επισκέπτονται φίλοι. Δεν ανακατώνομαι πια».

→ Η μετανάστευση των Ελλήνων στην Αυστραλία διακρίνεται στην πρώιμη (1830-1869) και την εποικιστική περίοδο (1870-1974). Η πρώιμη περίοδος περιλαμβάνει την άφιξη των πρώτων εκτοπισμένων Ελλήνων των βρετανικών δικαστηρίων, την έλευση τυχοδιωκτών, Ελλήνων ναυτικών του βρετανικού ναυτικού και φυγάδων (1830-1850), καθώς και χρυσοθήρων, ταξιδιωτών και φιλοπερίεργων νησιωτών, που ως τα τέλη της δεκαετίας του 1870 διέμεναν σποραδικά και προσωρινά σε διάφορες αποικίες της Αυστραλίας. Στα μεγάλα αστικά κέντρα εμφανίστηκαν οι πρώτοι Έλληνες μετανάστες μετά το 1870, αρχικά στο Σίδνεϊ και την Πέρθη και αργότερα (1880) στη Μεμβούρνη. Οι περισσότεροι ήταν νησιώτες από τα Κύθηρα, την Ιθάκη και τη Σάμο, και αρκετοί Μικρασιάτες. Όσοι βρέθηκαν στις πόλεις, επιβίωσαν ασκώντας τα επαγγέλματα που έφεραν από την ιδιαίτερη πατρίδα τους – ζαχαροπλάστες, οπωροπώλες, ψαράδες, χαμάληδες στα λιμάνια, καταστηματάρχες και εστιάτορες. (Από μελέτες του **Αναστάσιου Μ. Τάμη**, καθηγητή Γλωσσολογίας και Ιστορίας της Ελληνικής Διασποράς)

ΚΩΣΤΑΣ ΛΙΑΝΟΣ

«Μου έλειπαν χέρια,
αλλά αδερφικά
χέρια, να με
στηρίξουν αληθινά»

Με 10 αμερικάνικα δολάρια στην τσέπη, ο Κώστας Λιανός, από την Κοκκινόβρυση Τριχωνίδας (Αιτωλοακαρνανία), σε ηλικία 22 ετών σάλπαρε για την Αυστραλία. Τα λεφτά εξατμίστηκαν γρήγορα κι έπιασε δουλειά στις κουζίνες του καραβιού, του ολλανδικού «Seven Seas». «Μας φέρανε τσουβάλια με πατάτες να τις καθαρίσουμε. Εντάξει, δουλειά ήτανε. Την πρώτη μέρα πατάτες, τη δεύτερη πατάτες, την τρίτη μέρα μάς έφεραν να καθαρίσουμε κρεμμύδια. Εκεί να δεις κλάμα, το δάκρυ κορόμπλο». Στις 5 Μαΐου 1964 φτάνει στο Σίδνεϊ και τα δάκρυα ξανάρχονται, χαράς αυτή τη φορά, αφού σμίγει με τις δυο αδερφές του που βρίσκονταν ήδη εδώ. «Σε μια βδομάδα έπιασα δουλειά σ’ ένα εργοστάσιο, δούλευα από τις 6 το πρωί έως τις 10 το βράδυ. Χρειαζόμουν τα χρήματα γιατί κάθε μήνα έστελνα στον πατέρα μου αλλά και στα δυο μου αδέρφια, που πήγαιναν γυμνάσιο, για να μη στερηθούν ό,τι κι εγώ». Ο Κώστας Λιανός την επόμενη δεκαετία δούλεψε σε εργοστάσια, σε νυχτερινά κέντρα, ως ταξιτζής, ως πωλητής μαχαιροπύρου από σπίτι σε σπίτι, μέχρι που έστησε τη δική του επιχείρηση, μια επιχείρηση κορνιζοποιίας.

«Ένα χρόνο μετά κατάλαβα ότι μου έλειπαν χέρια, αλλά αδερφικά χέρια, να με στηρίξουν αληθινά, να φύγει ένα βάρος από πάνω μου». Έτσι, πάσχιζε να φέρει στην Αυστραλία και τους δύο αδελφούς του, κάτι που έγινε πολύ σύντομα και δούλεψαν όλοι μαζί στην επιχείρησή. Ο Κώστας Λιανός παντρεύτηκε την ωραία Ελένη του, όπως διηγείται, το 1988, και απέκτησαν μια κόρη, την Παναγιώτα. Τώρα περιμένουν και εγγόνια. «Για να τα μυήσουμε στην παράδοση, ώστε να θυμούνται τα πάτρια εδάφη». Ο Κώστας Λιανός καταπάστηκε με τα κοινά. Με σωματεία και συλλόγους της ομογένειας, ενώ δύο φορές υπήρξε υποψήφιος του Φιλελεύθερου κόμματος. «Κανείς δεν περίμενε ένας μετανάστης να είναι υποψήφιος βουλευτής». Στην αφίσα της υποψηφιότητάς του φαίνεται πολύ νεαρός. Είναι η φωτογραφία του και από κάτω κάποιες από τις διεκδικήσεις του. Μία από αυτές «να σταματήσουν οι διακρίσεις στα αυστραλιανά σχολεία».

→ Στα χρόνια 1952-1974 εγκαταστάθηκαν στην Αυστραλία περίπου 270.000 Έλληνες, Ελλαδίτες και Κύπριοι. Στο μεγαλύτερο ποσοστό τους (87%) οι μετανάστες αυτοί ήταν αγρότες και ανειδίκευτοι εργάτες των αστικών κέντρων. Με βάση την απογραφή του 2001, ο αριθμός των «ελλαδογεννημένων» ανερχόταν σε 116.621 άτομα, ενώ με συνεκτιμήσεις και διασταυρώσεις ο αριθμός των Ελλήνων που γεννήθηκαν στην Κύπρο και σε άλλες χώρες της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής ανερχόταν περίπου σε 28.000. Ο αριθμός των «αυστραλογεννημένων» ελληνικής καταγωγής, συμπεριλαμβανομένων και αυτών με έναν εκ των δύο γονέων τους ελληνικής καταγωγής, εκτιμάται σε 324.000. Ο συνολικός αριθμός εποίκων της Αυστραλίας ελληνικής καταγωγής εκτιμάται σε 495.000. Από αυτούς το 49% είναι εγκατεστημένοι στη Μεμβούρνη, το εθνολογικό κέντρο του Ελληνισμού της Αυστραλίας. (Αναστάσιος Μ. Τάμης)

ΦΩΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟ- ΠΟΥΛΟΣ

«Σμίγαμε τις
συμφορές μας
και προσπαθούσαμε
να την κάνουμε μία»

«Όταν έφευγε το πλοίο, έμεινα να κοιτάω τα φώτα του Πειραιά να αργοσβήνουν. Με είχε πιάσει ένα παράπονο και η μόνη ευχή που έκανα εκείνη την ώρα ήταν να επιστρέψω στον τόπο μου». Ο Φώτης Αποστολόπουλος γεννήθηκε το 1941, στο χωριό Επιτάλιο Ηλείας. Στα 25 του έφυγε για την Αυστραλία, με σκοπό να μείνει εκεί για πέντε χρόνια και να γυρίσει. «Με το που φτάσαμε είδα κάτι μικρά ξύλινα σπίτια που δεν μου άρεσαν καθόλου. Στην Ελλάδα μάς έλεγαν για μεγάλα σπίτια και για πισίνες. Αλλά αυτά ήτανε για τους πλούσιους». Ο Φώτης Αποστολόπουλος ήταν κουρέας. Από την Ελλάδα κιόλας. Κουρείς ήταν ο πατέρας του, που σκοτώθηκε στην Κατοχή, αλλά και ο θείος του, στο κουργείο του οποίου δούλεψε από παιδάκι, αφήνοντας το γυμνάσιο. «Εκείνα τα πρώτα χρόνια στην Αυστραλία ψάχναμε αφορμές για να δημιουργήσουμε κάποια γιορτή, για να μαζευτούμε. Δεν είχαμε πολλούς συγγενείς, έτσι οι φίλοι και οι συγχωριανοί ήτανε το καλύτερο πράγμα. Μαζευόμασταν στα σπίτια και γλεντάγαμε. Σμίγαμε τις συμφορές μας και προσπαθούσαμε να την κάνουμε μία, γιατί όλοι είχαμε την προσδοκία της επιστροφής». Το 1985 ο Φώτης Αποστολόπουλος και η οικογένειά του επέστρεψαν στην Ελλάδα με σκοπό να μείνουν για ένα χρόνο. «Τελικά, όμως, μείναμε 13. Φεύγοντας στην Αυστραλία ήξερα ότι είχα στην πλάτη μου την ταμπέλα “ξένος”. Γυρνώντας όμως στον τόπο που γεννήθηκα να έχω πάλι την ίδια ταμπέλα του “ξένου”; Αυτό με πειράζει. Αυτό είναι το παράπονο κάθε Έλληνα που επιστρέφει στην πατρίδα. Κι αν στον τόπο που γεννήθηκε είμαι ξένος, τότε πού δεν είμαι ξένος;». Ο Φώτης Αποστολόπουλος επέστρεψε στην Αυστραλία και στο κουργείο του όπου εργάζεται μέχρι και σήμερα.

→ Τη δεκαετία του 1950 εκατοντάδες κοπέλες από την Ελλάδα ταξίδεψαν στην Αυστραλία ως νύφες. Οι περισσότερες προέρχονταν από πολύτεκνες οικογένειες και η ηλικία τους ήταν μεταξύ 16 και 28 ετών. Το προξενίο ξεκινούσε συνήθως από το «αίτημα» κάποιου Έλληνα μετανάστη που βρισκόταν στην Αυστραλία. Ζητούσε από τους δικούς του να του βρουν μια καλή κοπέλα και να του τη στείλουν. Η υποψήφια νύφη έβλεπε τον γαμπρό από μια φωτογραφία. Αυτές οι κοπέλες ήταν οι «ήδη αρραβωνιασμένες με φωτογραφία», άλλες πήγαιναν στην Αυστραλία με μια φωτογραφία στο χέρι για να γνωρίσουν τον γαμπρό από το λιμάνι κιόλας. Το 1957 με το πλοίο «Begonia» ταξίδεψαν 900 τέτοιες νύφες. Με το ίδιο καράβι ταξίδεψε για την Αυστραλία, με τη μητέρα του, ο 8χρονος τότε καθηγητής, **Παναγιώτης Φωτάκης**, ο οποίος στη συνέχεια αφιέρωσε ένα μεγάλο τμήμα της ζωής του αναζητώντας ιστορίες από εκείνες τις «νύφες». Ταξίδευαν, έλεγε ο Φωτάκης, με ένα εισιτήριο των 10 δολαρίων και με το ίδιο είχαν τη δυνατότητα να επιστρέψουν μέσα σε 30 ημέρες σε περίπτωση που κάτι πήγαινε στραβά.

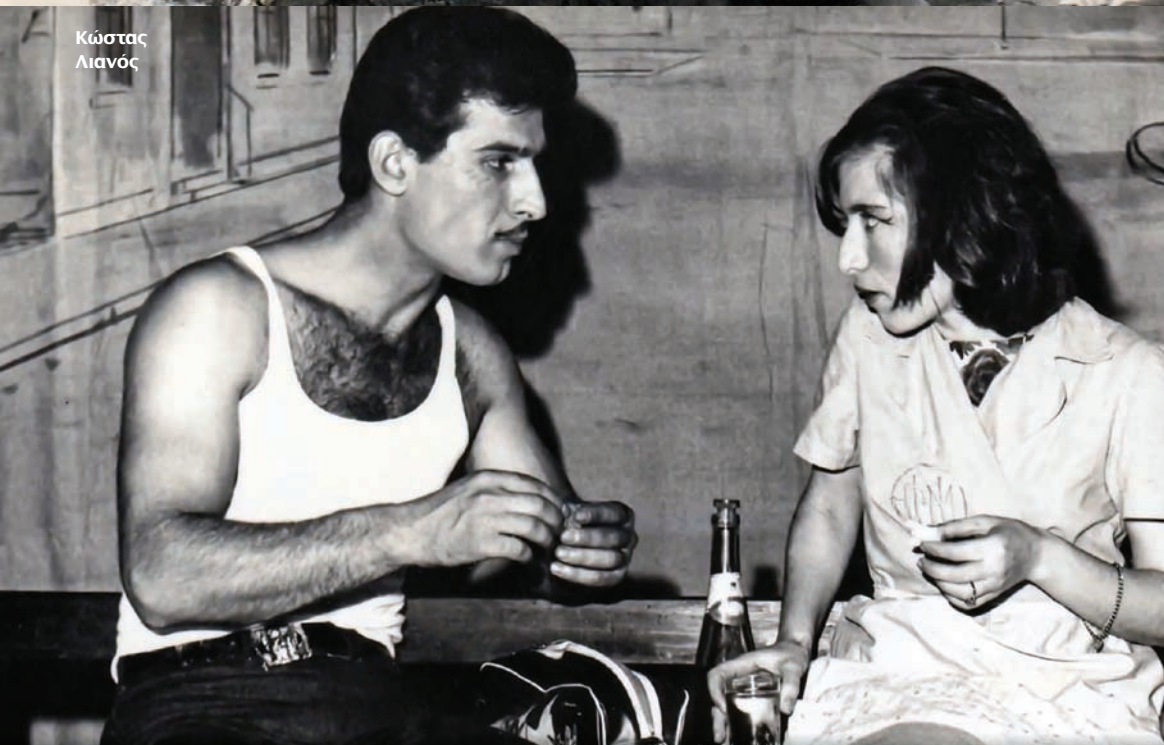
ΟΤΑΝ
ΕΦΕΥΓΕ
ΤΟ ΠΛΟΙΟ,
ΕΜΕΙΝΑ
ΝΑ ΚΟΙΤΑΩ
ΤΑ ΦΩΤΑ
ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΝΑ ΑΡΓΟ-
ΣΒΗΝΟΥΝ.
ΜΕ ΕΙΧΕ
ΠΙΑΣΕΙ ΕΝΑ
ΠΑΡΑΠΟΝΟ
ΚΑΙ Η ΜΟΝΗ
ΕΥΧΗ ΠΟΥ
ΕΚΑΝΑ
ΕΚΕΙΝΗ
ΤΗΝ ΩΡΑ
ΗΤΑΝ ΝΑ
ΕΠΙΣΤΡΕΨΩ
ΣΤΟΝ
ΤΟΠΟ ΜΟΥ.

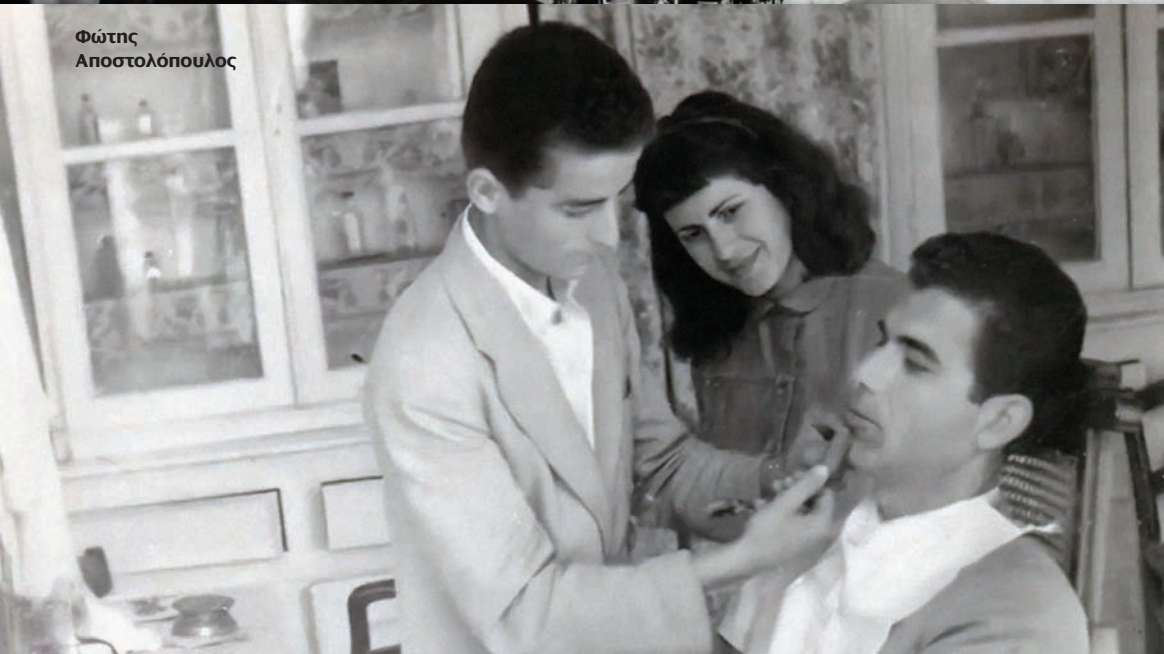
Μελομένη
Καϊμασίδου

Κώστας
Λιανός

Φώτης
Αποστολόπουλος

Πόπη
Νταλλαρή

ΠΟΠΠΗ ΝΤΑΛΛΑΡΗ

«Με λένε Πόππη,
ο μπαμπά μου
με φώναζε
Ποππάκη»

Η Πόππη Νταλλαρή, μετέπειτα Βρακά, γεννήθηκε το 1946 στη Λέρο. Τι να θέλει ένα κοριτσάκι 6 χρόνων σε ένα νησί; Η Πόππη, το Ποππάκη για τον πατέρα της, ονειρευόταν να γυρίσει γρήγορα εκείνος από τα καράβια. «Το είχα πάρει πολύ βαριά. Ήτανε και τα παιδιά στο σχολείο που με κορόιδευαν, λέγοντας ότι δεν έχω πατέρα. Μια μέρα έγραψα γράμμα στον πατέρα μου κι εκείνος μου απάντησε. Είχε βάλει κι ένα δολάριο στο γράμμα. Μου έγραφε να πω στα παιδιά που με κορόιδευαν ότι ο πατέρας μου ζει και με το δολάριο να αγοράσω καραμέλες και να τα κεράσω. Μου έγραφε ακόμα ότι θα γυρίσει, αλλά δεν ήξερε πότε. Τελικά γύρισε όταν ήμουν 12 χρονών». Ο πατέρας της Πόππης δεν ξανάφυγε στα καράβια, αλλά το επάγγελμά του ακολούθησαν τα δύο αδέρφια της, ο Ζαννής και ο Ανάργυρος. Η Πόππη φοίτησε το 1959 για έναν χρόνο στη Βασιλική Οικοκυρική Σχολή Λέρου και τον άλλο χρόνο μετακόμισε στην Αθήνα για να μάθει την τέχνη της μοδιστρικής. Στην Αθήνα έμαθε ότι η αδερφή της, η Τούλα, είχε ήδη ξενιτευτεί για την Αυστραλία.

Το 1964, σε ηλικία 18 ετών, τη βρίσκει στο αεροδρόμιο. «Ο πατέρας και η μάνα μου δεν ήρθαν να με χαιρετίσουν. Ο αδερφός μου ο Ζαννής μου 'πε "πήγαινε κι αν δεν σ' αρέσει μπορείς να γυρίσεις πίσω"». Τα πρώτα τρία χρόνια της παραμονής της στη Μεμβούρνη έμεινε στο σπίτι της αδελφής της και του γαμπρού της κι εκείνη έπιασε δουλειά σε εργοστάσιο ρούχων. Σύντομα αποφάσισε να εξελίξει την τέχνη της κι έμαθε να χειρίζεται ηλεκτρικές ραπτομηχανές. Λίγο αργότερα πιάνει δουλειά σε άλλο εργοστάσιο και σε ηλικία 21 ετών έραβε δείγματα φορεμάτων. Με τον σύζυγό της, τον Γιώργο, αρραβωνιάστηκαν τρεις εβδομάδες μετά τη γνωριμία τους. Κι ένα μήνα μετά ήρθε το κακό νέο. Ο αδερφός της ο Ζαννής χάθηκε στα κύματα, 29 χρονών παλικάρι. Με τον σύζυγό της είναι ακόμα μαζί και απέκτησαν τρία παιδιά. «Περάσαμε χρόνια στερημένα, αλλά καλά». Πώς ζει ο Έλληνας στην ξενιτιά; Με μια τσαλακωμένη φωτογραφία, με ένα μουτζουρωμένο γράμμα, με την ευχή ενός πατέρα και την προσευχή μιας μητέρας, με την ανάμνηση ενός χαμένου αδερφού, με μια καρδιά να χτυπά για δυο πατρίδες. Για εκείνους που ξενιτεύτηκαν, η χαρά και η λύπη είναι οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος, του νομίσματος με το οποίο το Ποππάκη του Γιώργου Νταλλαρή εξαγόρασε το δικαίωμά της να ονειρεύεται το μέλλον. **Α**

INFO

Η επίσημη παρουσίαση του εικονικού μουσείου «Our People, Their Stories» - «Οι άνθρωποί μας, οι ιστορίες τους», για το πρώτο έτος λειτουργίας του, πραγματοποιήθηκε πρόσφατα στο Σίδνεϊ, στο Εθνικό Ναυτικό Μουσείο της Αυστραλίας, παρουσία του Αρχιεπισκόπου Αυστραλίας Μακαρίου, της υπουργού Πολιτισμού Λίνας Μενδώνη και του πρέσβη της Ελλάδας στην Καμπέρα Σταύρου Βενιζέλου. Πρόκειται για έναν ανθρώπινο φόρο μνήμης και τιμής, αλλά και υπόδειγμα ιστορικής έρευνας και πολιτιστικής δράσης, με παγκόσμια εμβέλεια. Στον ένα χρόνο λειτουργίας του, το Εικονικό Μουσείο κατέγραψε σχεδόν 11.000.000 επισκέπτες.

ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΓΙΑ ΤΟ

Μια συνέντευξη με την cosplayer **Γαλήνη**

Του ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ - Φωτό: ΙΟΑΝΝΙΣ ΜΑΖΙΣ Photography

COSPLAY

ΤΟ **COSPLAY**, ΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ **COSTUME** ΚΑΙ **PLAY**, είναι ένα παγκοσμίως διαδεδομένο και συναρπαστικό χόμπι, αλλά και μορφή τέχνης ταυτόχρονα. Ουσιαστικά, πρόκειται για την πρακτική της ενδυμασίας, του μακιγιάζ και της υιοθέτησης της συμπεριφοράς ενός συγκεκριμένου χαρακτήρα από τον χώρο της φαντασίας και της ποπ κουλτούρας. Οι πηγές έμπνευσης είναι ευρύτερες και περιλαμβάνουν χαρακτήρες από τα ιαπωνικά anime και manga, τα κόμικς, τα βιντεοπαιχνίδια, καθώς και από ταινίες και τηλεοπτικές σειρές fantasy, επιστημονικής φαντασίας και τρόμου.

Οι συμμετέχοντες, οι cosplayers, δεν περιορίζονται στο να φορέσουν μια αγορασμένη στολή — καμία σχέση. Αντιθέτως, το μεγαλύτερο μέρος της τέχνης έγκειται στη δημιουργική διαδικασία της κατασκευής του κοστούμιού από την αρχή, και μάλιστα από τους ίδιους. Αυτό απαιτεί βέβαια την εκμάθηση και εφαρμογή διάφορων δεξιοτήτων για την ακριβή αναπαράσταση των χαρακτηριστικών του επιλεγμένου προσώπου, όπως ο σχεδιασμός των ρούχων και το ράψιμο, η χειροτεχνία για την κατασκευή των πανοπλίων και των αξεσουάρ (props) από διάφορα υλικά, το εξειδικευμένο μακιγιάζ, οι περούκες και διάφορα άλλα. Η πρόκληση και η ικανοποίηση της μετατροπής των υλικών σε ένα πιστό και λεπτομερές κοστούμι είναι ο βασικός μοχλός για όσους ασχολούνται με το χόμπι.

Πέρα από τα social media, το cosplay αναπτύσσεται κυρίως μέσα σε μεγάλες εκδηλώσεις, όπως τα Comic Cons και τα Anime Conventions, όπου οι cosplayers συγκεντρώνονται για να επιδείξουν τη δουλειά τους, να φωτογραφηθούν και να συναντήσουν άλλα άτομα με κοινά ενδιαφέροντα. Πολλές εκδηλώσεις φιλοξενούν διαγωνισμούς cosplay, όπου οι συμμετέχοντες κρίνονται τόσο για την ποιότητα της κατασκευής του κοστούμιού τους όσο και για την ερμηνεία του χαρακτήρα τους (skit) επί σκηνής.

Η ιδιαίτερη αυτή δραστηριότητα προσφέρει μια μοναδική διέξοδο για δημιουργική έκφραση, επιτρέποντας στους φαν να τιμήσουν τους αγαπημένους τους χαρακτήρες και να γίνουν μέρος μιας παγκόσμιας κοινότητας που μοιράζεται το πάθος για τη φαντασία και τη χειροτεχνία.

Μία από τις πιο γνωστές cosplayers στην Ελλάδα είναι η Γαλήνη (galini_lin στο Instagram), που προσωπικά ακολουθώ και θαυμάζω εδώ και χρόνια. Είχα τη χαρά να συναντηθούμε και να μιλήσουμε για το cosplay (αλλά και για τα ζωάκια μας: εκείνη έχει και ένα ατίθασο κουνέλι, ανάμεσα στα άλλα). Την ευχαριστώ θερμά για τον χρόνο της!

Να ξεκινήσουμε με λίγα βιογραφικά, πριν πάμε στις ερωτήσεις;

Γ.: Λοιπόν, λέγομαι Γαλήνη Τσουικό. Είμαι μισή Ουκρανή και μισή Κινέζα, και είμαι γεννημένη στο Καζακστάν. Τα τελευταία 30 χρόνια ζω στην Ελλάδα, οπότε έχω γίνει και επίσημα Ελληνίδα. Μιλάω και ρώσικα και κινέζικα, αλλά όχι καζάκικα. Έχω σπουδάσει θεατρολογία στην Αθήνα.

Τέλεια. Λοιπόν, προφανώς η πρώτη ερώτηση: Πώς και πότε ξεκίνησες το cosplay; Ποια ήταν η εμπειρία σου μέχρι τότε στον κόσμο των κόμικς, της επιστημονικής φαντασίας, του κινηματογράφου τρόμου, των games και όλων των άλλων πηγών που τροφοδοτούν το cosplay;

Γ.: Ξεκίνησα το cosplay πριν από 11 χρόνια. Μέχρι τότε η ενασχόλησή μου με τις πηγές που τροφοδοτούν το cosplay ήταν πολύ στενή! Είμαι παιδί που έχει μεγαλώσει με «Star Wars» και Τόλκιν.

Ποιος ήταν ο πρώτος χαρακτήρας που ενσάρκωσες; Και γιατί αυτός ο συγκεκριμένος; Πώς τον διάλεξες;

Γ.: Ο πρώτος χαρακτήρας που διάλεξα ονομάζεται Κιρίτο. Είναι ο κεντρικός χαρακτήρας ενός άνιμε που λέγεται «Sword Art Online». Έχω μεγάλη τρέλα με τα light novels στα οποία βασίστηκε το άνιμε. Οπότε, βλέποντας μια από τις στολές του, είπα: «Ας το κάνω!»

Τι σημαίνει για σένα προσωπικά το cosplay; Είναι χόμπι, είναι τέχνη, είναι μια διέξοδος της δημιουργικότητάς σου, είναι επικοινωνία και συμμετοχή σε ένα fandom; Όλα αυτά, κάτι άλλο, κάτι περισσότερο;

Γ.: Το cosplay για μένα είναι όλα όσα προανέφερες. Είναι ένας τρόπος να κρατάω το μυαλό μου απασχολημένο από την παράνοια της σημερινής εποχής, καθώς και ένας τρόπος να μαθαίνω συνέχεια νέες τεχνικές για να φτιάχνω τις στολές μου.

Ποια είναι η «φιλοσοφία» σου πίσω από την επιλογή των χαρακτήρων που ενσαρκώνεις;

Γ.: Σε γενικές γραμμές προσπαθώ να διαλέγω χαρακτήρες που πιστεύω ότι μου ται-

ριάζουν και μπορώ να τους υποστηρίξω. Επίσης προσπαθώ να τιμώ τις ασιατικές μου ρίζες, οπότε ως επί το πλείστον αναπαριστώ χαρακτήρες που έχουν ασιατικά στοιχεία, τόσο στο μέικ απ όσο και στο κοστούμι. Τέλος, μου αρέσει να ενσαρκώνω χαρακτήρες που γενικά είναι άγνωστοι στον κόσμο.

Προτιμάς αγαπημένους σου χαρακτήρες, αυτούς που αποτελούν μεγαλύτερη τεχνική πρόκληση, ή –δεν ξέρω– τι άλλο;

Γ.: Νομίζω πως είμαι κάπου στο ενδιάμεσο. Συνήθως οι αγαπημένοι μου χαρακτήρες δεν έχουν και τόσο μεγάλη τεχνική δυσκολία ως προς τη δημιουργία του κόστους-μιού.

Πόσο χρόνο σου παίρνει συνήθως να φτιάξεις ένα κοστούμι, από την ιδέα μέχρι την ολοκλήρωση;

Γ.: Αυτό είναι μια μεγάλη υπόθεση. Γενικά, επειδή είμαι πολύ απαιτητικό άτομο, μπορώ να πάρει και κανά χρόνο. Έχει τύχει να κάνω έξι μήνες να διαλέξω υλικά για ένα κοστούμι, και στο τέλος τα άλλαξα όλα. Οπότε, δύσκολα μπορώ να προσδιορίσω τον χρόνο!

Τι υλικά και τι εργαλεία –ή και μηχανές– χρησιμοποιείς συχνότερα;

Γ.: Επειδή είμαι πιο πολύ του ραψίματος, η ραπτομηχανή και τα τελάρα ραψίματος δεν φεύγουν ποτέ από το τραπέζι.

Κάνεις και τα props μόνη σου;

Γ.: Ναι, εννοείται. Αυτή τη στιγμή, επειδή φέτος έπαθα ένα ατύχημα και δεν μπορώ να κουράζω το χέρι μου, έχω ρίξει λίγο το crafting, τη δημιουργία των props. Αλλά, παρ' όλα αυτά, τα κοστούμια που φοράω παραμένουν σε αναλογία 70% φτιαχτά και 30% αγοραστά ή μεταποιημένα.

Ποιο είναι το πιο αγαπημένο σου στάδιο στη δημιουργία – το ράψιμο, η κατασκευή μιας πανοπλίας, το μακιγιάζ;

Γ.: Μου αρέσει το στάδιο της προεργασίας. Σπάζω το κεφάλι μου για το ποια υλικά θα χρησιμοποιήσω ώστε να φτιάξω κάτι, προσδίδοντας πάντα μια προσωπική πινελιά.

Πόσο σημαντικό είναι το μακιγιάζ, το στάιλινγκ, τα props, η περούκα και τα αξεσουάρ για την τελική μεταμόρφωση;

Γ.: Είναι το Α και το Ω. Χωρίς αυτά, δουλειά δεν γίνεται.

Θέλεις να μας περιγράψεις τη διαδικασία που ακολουθείς, από την αρχική ιδέα μέχρι την τελική εμφάνιση ενός cosplay, τη φωτογράφιση κ.λπ.;

Γ.: Λοιπόν, αρχικά πρέπει να είμαι σίγουρη ότι θα το ολοκληρώσω. Έχει τύχει άπειρες φορές να πω ότι «Α, θα το κάνω!» και τελικά να το παρατάω επειδή βαριέμαι. Οπότε, όταν αποφασίσω τι θα φτιάξω, ψάχνω πηγές. Δηλαδή φωτογραφίες, εικόνες κοστουμιού, αν το έχει κάνει κάποιος άλλος για να πάρω ιδέες κ.λπ. Στη συνέχεια, πάμε

στα υλικά. Μου αρέσει να ψάχνω για τα υλικά που θα χρησιμοποιήσω ώστε να φτιάξω κάτι. Και όταν με το καλό τελειώσει, είτε το φωτογραφίζω μόνη μου είτε κανονίζω φωτογράφιση με τον φωτογράφο μου.

Ποια είναι η πιο δύσκολη πρόκληση που έχεις αντιμετωπίσει σε ένα project cosplay και πώς την ξεπέρασες;

Γ.: Κάθε κοστούμι έχει τις δυσκολίες του. Έχω δουλέψει με άπειρα υλικά, αλλά δεν σημαίνει ότι επειδή πέτυχε μια φορά θα ξαναπέτυχει! Συνεπώς, κάθε κοστούμι είναι πρόκληση λίγο πολύ. Θέλει υπομονή και πολύ κλάμα!

Πώς διαχειρίζεσαι τον χρόνο και το κόστος που απαιτείται για τα cosplay, ειδικά όταν έχεις παράλληλα δουλειά, σπiti, ένα σωρό άλλες υποχρεώσεις κ.λπ.;

Γ.: Κι εγώ αυτό αναρωτιέμαι. Έχω φίλους που με λένε ήρωα. Δεν ξέρω. Νομίζω ότι κάποια πράγματα τα κάνω στον αυτόματο πιλότο! Α, ξέχασες και τα εφτά μου κατοικίδια, που έχουν κι αυτά την απαίτηση να τα κανακεύω και να τα έχω στα όπα όπα!

Ποιος είναι ο #1 αγαπημένος σου χαρακτήρας που έχεις ενσαρκώσει; Και ποιος αυτός που θέλεις να ενσαρκώσεις αλλά δεν το έχεις αποφασίσει ακόμα;

Γ.: Αγαπημένος πάντα θα είναι ο Κιρίτο, το πρώτο μου cosplay. Τώρα έχω αποφασίσει ποιον χαρακτήρα θέλω να ενσαρκώσω, αλλά δεν έχω ξεκινήσει ακόμα να φτιάχνω το κοστούμι. Είναι μια πανοπλία από ένα παιχνίδι Monster Hunter.

Ποια ήταν η πιο αστεία ή η πιο απροσδόκητη στιγμή που βίωσες κατά τη διάρκεια ενός event;

Γ.: Τυχαίνει όπου και όποτε πάω σε κάποιο event να καταλήγω να ράβω τις στολές άλλων παιδιών που σκίστηκαν εκείνη την ώρα.

Και η πιο αξέχαστη ή συγκινητική;

Γ.: Πιο αξέχαστη ήταν ξεκάθαρα η στιγμή που μια στολή μου εμφανίστηκε στο BlizzCon το '21. Είχα υποβάλει αίτηση συμμετοχής διαδικτυακά εν μέσω πανδημίας και ξέχασα ότι το είχα κάνει. Ξαφνικά, αρχίζουν και μου στέλνουν φίλοι μου: «Σε έδειξαν στην BlizzCon!» Ε, το είδα κι εγώ μετά εννοείται!

Πώς νιώθεις όταν γίνεσαι ο χαρακτήρας σου;

Γ.: Αναλόγως τον χαρακτήρα. Κάποιοι έχουν πλάκα, κάποιοι όχι και τόσο. Αν είναι ένας χαρακτήρας με πάρα πολλά ρούχα και περούκα, που σου σφίγγει το κεφάλι, δεν βλέπεις την ώρα να γδυθείς!

Πώς σε έχει επηρεάσει ή σε έχει βοηθήσει το cosplay ως προς την αυτοπεποίθησή σου και την καλλιτεχνική σου έκφραση;

Γ.: Πάντα είχα αυτοπεποίθηση ως άτομο. Σε σημείο που νιώθω καμιά φορά ότι αν μιλήσω παραπάνω θα πουν ότι είμαι ψωνάρα. Όσον αφορά το καλλιτεχνικό κομμάτι, αυ-

Ημερολόγιο ανθεκτικότητας

Μαθαίνοντας να ακούω το σώμα μου

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΓΚΡΟΥΣ

Αγαπημένο μου ημερολόγιο, χτες η μέρα μου κύλησε έτσι ώστε το τελευταίο γεύμα να είναι γύρω στις έξι το απόγευμα. Προσπαθώ να μην τρώω αργά, και αρκετές φορές πια το καταφέρνω. Δεν ξέρω γιατί έχουμε αυτή την ανησυχία, μη και μείνουμε νηστικοί· φταίει το κατοχικό σύνδρομο, ή μήπως είναι κάτι βαθύτερο; Πάντως, οι ειδικοί συμφωνούν πως μετά από κάποια ώρα δεν πρέπει να καταναλώνουμε τίποτα — ο μεταβολισμός μας χρειάζεται ξεκούραση.

Για πολλά χρόνια, κατέληγα να μην κοιμάμαι καλά και να βάζω τον οργανισμό μου σε περιπέτειες. Τώρα, με την απόσταση αυτής της αλλαγής, μου φαίνεται παράξενο που δεν μπορούσα να το δω καθαρά. Αλλά έτσι δεν συμβαίνει με όλα τα θέματα που κουβαλάμε; Μπορεί να περάσει πολύς καιρός μέχρι να καταλάβουμε κάτι που τελικά ήταν απλό.

Κι ακόμα, πολλές φορές εξακολουθώ να κάνω πράγματα που δεν μου κάνουν καλό. Παρόλ' αυτά, οι μικρές αλλαγές που καταφέρνουμε στις συνήθειές μας —έστω και με πιασμένους— είναι εκείνες που μας πηγαίνουν μπροστά. Και, σε γενικές γραμμές, δεν τα πάω άσχημα. Έχω κάνει αρκετές ουσιαστικές αλλαγές στη ζωή μου· και αυτό θέλω να σου πω σήμερα.

Σου έχω ήδη μιλήσει για τη διατροφή: όσα έχω καταλάβει, τα εφαρμόζω όσο μπορώ. Έχω κόψει τη ζάχαρη και το άσπρο αλεύρι, εκτός από κάποιες φορές που —για λόγους ανωτέρας βίας ή ανωτέρας επιθυμίας— το παραβλέπω. Κάθε πρωί τρώω ένα ωραίο πρωινό, με βρώμη, αμύγδαλα, σπόρους τσίια, λιναρόσπορο, ένα φρούτο εποχής και γάλα αμυγδάλου, που τα μουλιάζω από το προηγούμενο βράδυ. Κι όσο για τα υπόλοιπα γεύματα, προσπαθώ να έχουν κι αυτά σταθερές ώρες και να είναι plant-based: να βασίζονται στα λαχανικά, τα όσπρια και τους «καλούς» υδατάνθρακες.

Το δεύτερο —εξίσου σημαντικό— είναι ο ύπνος. Θυμάμαι μια κομβική στιγμή: ένα από τα πράγματα που με κινητοποιήσαν ήταν εκείνη η συνέντευξη με τον καθηγητή Γιώργο Χρούσο, ο οποίος εξηγεί τόσο καθαρά πώς πολύ συχνά χτίζουμε την αρρώστια μέσα μας, μέσα από το χρόνιο στρες και τη φλεγμονή. Από εκείνον άκουσα κάτι που δεν είχα ποτέ σκεφτεί: πόσο σημαντική είναι για την υγεία μας η κανονικότητα γευμάτων και ύπνου.

Καταλαβαίνοντας πόσο ουσιαστικό είναι να συμβαδίζει η ζωή μας με τον κirkάδιο ρυθμό

—αυτό το φυσικό εσωτερικό χρονόμετρο που ρυθμίζει πότε ξυπνάμε, πότε πεινάμε και πότε το σώμα μας ζητά ξεκούραση— άρχισα να ζω πιο συντονισμένα με αυτόν. Ο κirkάδιος ρυθμός καθοδηγείται από το φως της μέρας και το σκοτάδι· είναι η βιολογική μας ροή, που μας θυμίζει ότι δεν είμαστε φτιαγμένοι για να ξαγρυπνούμε μπροστά στις οθόνες.

Έφτιαξα λοιπόν ένα σταθερό πρόγραμμα ύπνου: κοιμάμαι γύρω στις 11 με 11:30 το βράδυ και ξυπνώ στις 7, ακόμα κι αν έχω αργήσει λίγο την προηγούμενη νύχτα — δεν είμαι και ρομπότ. Οι κανόνες υπάρχουν για να τους σπάμε.

Αυτά τα δύο, σε συνδυασμό με τη γυμναστική κάθε πρωί στο σπίτι με ένα app, με κάνουν να έχω πολύ περισσότερη ενέργεια. Έχω σταματήσει να λέω εκείνο το γνώριμο «είμαι πολύ κουρασμένη», που με συνόδευε για τόσο καιρό. Κι ούτε υπάρχει πια εκείνη η στιγμή, γύρω στο μεσημέρι, που τα μάτια μου κλείνουν και το μόνο που θέλω είναι να ξαπλώσω.

Το πιο εντυπωσιακό είναι η αλλαγή στη διάθεσή μου — σαν να σηκώνομαι από το κρεβάτι με μια καλή προαίρεση. Χαιρόμαι τις στιγμές του πρωινού, την ώρα που ξημερώνει και η πόλη δεν έχει ακόμη ξυπνήσει· όλα είναι ήσυχια και αρμονικά, κι η μέρα απλώνεται στα πόδια σου. Κι ακόμα πιο παράξενο: νιώθω μια ανεξήγητη αισιοδοξία — κι ας μην πιστεύω ότι τα πράγματα γύρω μας πηγαίνουν καλά. Και σου μιλάει το πιο απαισιόδοχο πλάσμα στον κόσμο.

Resilience tips

• Ρύθμισε το ρολόι του σώματός σου.

Κοιμήσου και ξύπνα περίπου την ίδια ώρα κάθε μέρα. Ο σταθερός ύπνος σε συντονίζει με τον κirkάδιο ρυθμό σου.

• Τρώγε με συνέπεια, όχι με άγχος.

Δώσε στα γεύματά σου ρυθμό: πρωινό πλούσιο, βραδινό ελαφρύ και νωρίς. Όταν ο μεταβολισμός ξεκουράζεται τη νύχτα, το σώμα αναρρώνει και η διάθεση ισορροπεί.

• Κινήσου το πρωί.

Ακόμη και 10–15 λεπτά ήπιας άσκησης αρκούν για να ενεργοποιηθεί η ντοπαμίνη και οι ενδορφίνες σου — οι φυσικές ορμόνες της χαράς και του κινήτρου.

• Δώσε χώρο στη σιωπή και στο φως.

Μείωσε τις οθόνες πριν τον ύπνο, δες το πρώτο φως της ημέρας χωρίς βιασύνη. Αυτές οι στιγμές ευθυγραμμίζουν σώμα και νου και χτίζουν ανθεκτικότητα.

Κι όμως! Υπάρχει εξήγηση για όλα αυτά. Με τις αλλαγές στον τρόπο της ζωής μου, οι ορμόνες μου έχουν έρθει σε ισορροπία. Είναι η ίδια η χημεία του οργανισμού που μου γεννά αυτή την καλή διάθεση· κι όλα συνδέονται μεταξύ τους: ύπνος, διατροφή, άσκηση, ρυθμός.

Ομολογώ πως δεν είχα ποτέ συνειδητοποιήσει πόσο βαθιά επηρεάζουν οι ορμόνες το πώς αισθανόμαστε. Η κορτιζόλη, για παράδειγμα —η ορμόνη του άγχους—, χρειάζεται να είναι ψηλά το πρωί, για να μας ενεργοποιεί, και χαμηλά το βράδυ, ώστε να επιτρέπει στο σώμα να ξεκουραστεί. Τη νύχτα, όταν χαμηλώνει το φως και ο οργανισμός αντιλαμβάνεται πως ήρθε η ώρα του ύπνου, αυξάνεται η μελατονίνη· η ορμόνη που μάς «σβήνει» γλυκά και βοηθά το σώμα να αναρρώνει.

Γι' αυτό και οι ειδικοί συνιστούν περίπου μία ώρα πριν από τον ύπνο να απομακρυνόμαστε από τις οθόνες και όλα να ησυχάζουν: έτσι προετοιμάζουμε σώμα και νου για έναν έναν βαθύ, ήρεμο ύπνο.

Όταν κοιμόμαστε καλά, όμως, εξισορροπούνται κι άλλες ουσίες, όπως η σεροτονίνη —που σχετίζεται με τη διάθεση— και η ντοπαμίνη, που μας δίνει κίνητρο και ενέργεια μέσα στη μέρα. Κι αν κάποια στιγμή αποφασίσουμε να κάνουμε στον εαυτό μας το δώρο της καθημερινής άσκησης, αυξάνονται κι οι ενδορφίνες —οι ορμόνες της χαράς— ενεργοποιώντας ταυτόχρονα την ντοπαμίνη.

Είναι εντυπωσιακό πόσο γρήγορα αλλάζει η ψυχολογία μας όταν κινούμε το σώμα μας, σαν να ξεκολλάει μαζί και το μυαλό.

Το ίδιο ισχύει και με τη διατροφή. Περιορίζοντας τη ζάχαρη και τους «κακούς» υδατάνθρακες, αποφεύγουμε τις απότομες αυξομειώσεις του σακχάρου που μάς κάνουν να πεινάμε συνέχεια ή να νιώθουμε κουρασμένοι και κακόκεφοι. Ρυθμίζονται έτσι οι ορμόνες που σχετίζονται με την όρεξη —όπως η ινσουλίνη, η λεπτίνη και η γρελίνη— και το σώμα μας βρίσκει ξανά την ισορροπία του. Δεν ζητά διαρκώς γρήγορη ενέργεια από γλυκά ή ψωμιά· κι εμείς νιώθουμε πιο σταθεροί, πιο συγκεντρωμένοι και πιο ήρεμοι μέσα στη μέρα.

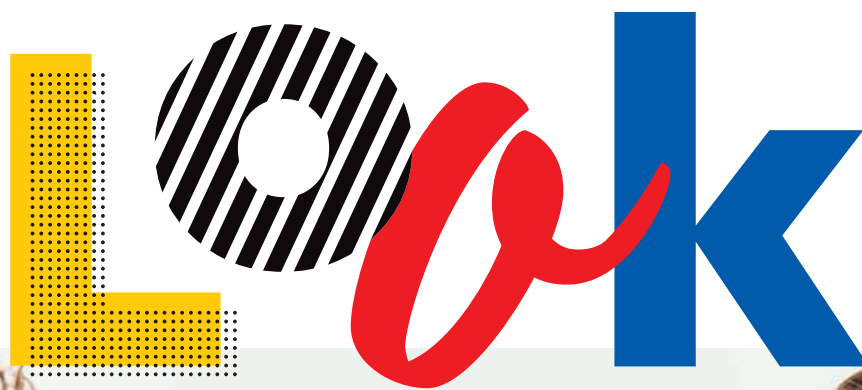
Δεν το ξέρουμε ότι ο εγκέφαλός μας —αυτός που νομίζουμε πως έχει τον έλεγχο— στην πραγματικότητα συχνά παρασύρεται από τις ίδιες του τις χημικές αντιδράσεις. Όταν οι ορμόνες μας βρίσκονται σε ανισορροπία, διαβάζει λάθος τα σήματα του σώματος και μας καθοδηγεί σε επιλογές που δεν μας ωφελούν: να φάμε κάτι γλυκό, να μείνουμε ξυπνιοί λίγο ακόμα, να αποφύγουμε τη γυμναστική.

Όταν όμως αποκαθίσταται αυτή η χημική ισορροπία, αλλάζει και ο τρόπος που σκεφτόμαστε, αποφασίζουμε και αντιδρούμε. Και αυτό, νομίζω, είναι από τα πιο εντυπωσιακά πράγματα που μπορεί να καταλάβει κανείς: ότι τελικά η ανθεκτικότητα δεν είναι μόνο θέμα χαρακτήρα, αλλά και βιολογίας.

Γι' αυτό σε ονόμασα έτσι — Ημερολόγιο Ανθεκτικότητας. Γιατί, βλέποντας τα οφέλη όλων αυτών των μικρών αλλαγών, σκέφτηκα πως είναι κρίμα να μη μοιραζόμαστε τα ευεργετήματα μιας ζωής πιο ισορροπημένης. Αν όλο και περισσότεροι άνθρωποι τα δοκίμαζαν, ίσως ολόκληρη η κοινότητα να γινόταν πιο δυνατή. Και μόνο αυτή η σκέψη, αρκεί για να αισθανθείς καλύτερα. ■

Konstantin Somov, Young woman dreaming, 1928

Επιμέλεια
ΕΛΕΝΗ ΒΑΡΔΑΚΗ

ΤΕΖΕΝΙΣ WOOL MOOD

Η άνεση στην πιο ζεστή εκδοχή της

H Tezenis επιστρέφει με τη νέα σειρά **Extralight with Merino Wool** – μια capsule συλλογή πλεκτών που συνδυάζει elegance, ελαφρότητα και effortless sophistication. Το μαλλί Merino, γνωστό για την απαλότητα και τις θερμορυθμιστικές του ιδιότητες, αγκαλιάζει απαλά το σώμα, προσφέροντας ζεστασιά χωρίς βάρος και κίνηση χωρίς περιορισμούς. Με minimal γραμμές και υφές που αποπνέουν θηλυκότητα, τα

νέα knitwear κομμάτια της Tezenis μεταμορφώνονται σε statement basics – από το iconic μπουστό με boat neckline μέχρι τα πιο cozy ζιβάγκο. Η παλέτα των neutral αποχρώσεων συνδυάζεται άψογα με τις τάσεις της σεζόν, δημιουργώντας τον ιδανικό καμβά για layered city looks ή refined casual εμφανίσεις. Το απόλυτο twist; Η lurex εκδοχή που προσθέτει μια ανεπαίσθητη λάμψη, απογειώνοντας κάθε knit σε fashion must, με διακριτικό glamour και σύγχρονο πνεύμα.

KOUNAKIS.COM
Μεταγιόν Zodiac Libra από ασήμι

LA ROCHE POSAY
Κρέμα για την ακμή Effaclar Duo+M, με τριπλή διορθωτική φροντίδα

FARFETCH
Πολύχρωμη ζακέτα, με πούλιες, Missoni

Επιμέλεια
ΜΑΡΙΑ-ΙΩΑΝΝΑ ΣΙΓΑΛΟΥ

INTIMISSIMI
Σουτιέν Push-up Bellissima La Vie en Rose

ZARA
Εφαρμοστό κορμάκι με λαιμόκοψη Cindy Crawford x Zara

ASPESIW
Σατέν oversized πουκάμισο

EYEWEAR BY DAVID BECKHAM
Γυαλιά οράσεως σε γήινες αποχρώσεις, με γεωμετρικό μπροστινό μέρος

*To shopping
είναι
φθηνότερο
από τον
ψυχίατρο.*

*- Τάμι Φέι
(τηλε-ευαγγελίστρια)*

ADIDAS
Μεταλλική έκδοση των κλασικών Samba OG Shoes €120

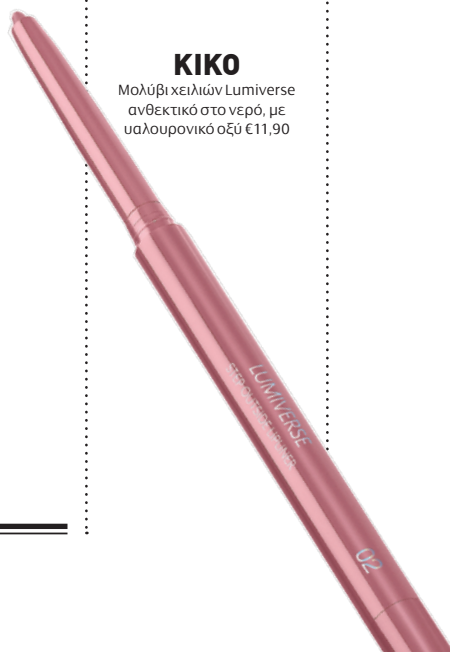
KOLIMPRI11.COM
Χειροποίητο δαχτυλίδι από ασήμι 925 και τουρμαλίνη καρπούζι, My Divine Monster 001, €146

CATRICE
Bronze Glow Grip Primer
30 mL €5,79

KARL LAGERFELD
Μπορντό τσάντα ώμου από τεχνητό δέρμα με ρυθμιζόμενο λουράκι €169

KIKO
Μολύβι χειλιών Lumiverse ανθεκτικό στο νερό, με υαλουρονικό οξύ €11,90

TSAKIRIS MALLAS
Μποτάκια EXE από τη συλλογή Φθινόπωρο - Χειμώνας 2025 €79,95

Ο συμφωνικός Μίκης στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Μια βραδιά εστιασμένη στη
συμφωνική μουσική του
συνθέτη, που ερμηνεύει
η Εθνική Συμφωνική
Ορχήστρα της ΕΡΤ, με σολίστ
τον Γιάννη Κότσιρα

Με αφορμή το έτος Μίκη Θεοδωράκη, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών εγκαινιάζει τον επετειακό κύκλο εκδηλώσεων «Μίκης 100», έναν μουσικό φόρο τιμής στον μεγάλο Έλληνα δημιουργό. Η έναρξη του κύκλου αυτού πραγματοποιείται με μια συναυλία στην Αίθουσα Χρήστος Λαμπράκης, αφιερωμένη στα συμφωνικά έργα του. Πιο συγκεκριμένα, η Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ, υπό τη διεύθυνση του Ηλία Βουδούρη, θα παρουσιάσει το έργο «Ελεγεία και θρήνος για τον Βασίλη Ζάννο» από τη Συμφωνία αρ. 1 (β' μέρος) του Μίκη Θεοδωράκη. Ο σολίστ της βραδιάς, Γιάννης Κότσιρας, θα ερμηνεύσει αγαπημένα τραγούδια του Μίκη – «Όμορφη πόλη», «Ποιος τη ζωή μου», «Άρνηση», «Δρόμοι παλιοί» – σε νέες ενορχηστρώσεις των Αντώνη Σουσάμογλου και Λάζαρου Τσαβδαρίδη. Η βραδιά ολοκληρώνεται με αποσπάσματα της Σουίτας από το μπαλέτο «Ζορμπάς».

–Νίκης-Μαρίας Κοσκινά

Μέγαρο Μουσικής Αθηνών
21 Οκτωβρίου

Θέατρο, μουσική, εκθέσεις, προβολές. Πολιτιστικές προτάσεις που μας εντριγκάρουν αυτό το επτάήμερο.

© JÜRGEN TELLER-ALL RIGHTS RESERVED

«Pope Francis in Venice»

1 Η μεγαλύτερη έκθεση του Γιούργκεν Τέλερ στην Ελλάδα

Ένα παλιό εργοστάσιο πλαστικών μετατρέπεται σε χώρο τέχνης και εγκαινιάζει τη λειτουργία του με την έκθεση «You are invited», τη μεγαλύτερη αναδρομική του **Γιούργκεν Τέλερ** που έχει γίνει ποτέ στη χώρα μας. Παρουσιάζει έργα και βίντεο από τη δεκαετία του 1990 έως σήμερα, με θυρλικές προσωπικότητες –από τον πάπα Φραγκίσκο μέχρι τον Ιγκι Ποπ–, αυτοβιογραφικές αναφορές και συνεργασίες με τη σύζυγό του, αποκαλύπτοντας έναν ώριμο, βαθιά ανθρώπινο καλλιτέχνη. **19 Οκτωβρίου έως 30 Δεκεμβρίου**

© ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΣΚΑΛΙΔΑΣ

2 Ο Οστενμάγιερ σκηνοθετεί Ίψεν στην Αθήνα

Ο μεγάλος Γερμανός σκηνοθέτης, καλλιτεχνικός διευθυντής του Schaubühne του Βερολίνου, έρχεται στην Ελλάδα, διασκευάζοντας τον «Εκθρό του λαού» του Ερρίκου Ίψεν. Ο γιατρός Στόκμαν (**Κωνσταντίνος Μπιμπής**) γίνεται... εκθρός του λαού όταν ανακαλύπτει ότι τα νερά μιας τουριστικής λουτρόπολης είναι μολυσμένα. Σε μια παράσταση-εμπειρία, το έργο μεταφέρεται στο σήμερα, καλώντας τον θεατή να πάρει θέση και να αφηγηστεί. **Θέατρο Κνωσός, από 22 Οκτωβρίου**

3 Η ύλη της μνήμης

Η έκθεση «*Η κορυφή είναι πίσω απ' το βουνό*» παρουσιάζει τη δουλειά του **Γιάννη Ευθυμίου**, ο οποίος ξεχωρίζει για τη χρήση του χαρτοπολτού ως βασικού υλικού. Στα έργα του, τοπία, σπιτία και μορφές αποκτούν γλυπτική διάσταση και λειτουργούν ως αναφορές στη μνήμη και την ταυτότητα, διερευνώντας τη σχέση ύλης, χώρου και προσωπικής εμπειρίας. **Γκαλερί Σκουφά, 16 Οκτωβρίου έως 8 Νοεμβρίου**

4 Η τέχνη της αφαίρεσης

Η έκθεση, σε επιμέλεια του **Γιάννη Μπόλη**, παρουσιάζει έξι γυναίκες καλλιτέχνιδες που επαναπροσδιορίζουν την αφαίρεση, αντλώντας έμπνευση από τις αισθητικές παραδόσεις του αραβικού κόσμου. Μέσα από γεωμετρικά μοτίβα, καλλιγραφία και αρχιτεκτονικές φόρμες, συνδέουν τη μνήμη, την ταυτότητα και την πολιτιστική κληρονομιά, προτείνοντας την αφαίρεση ως παγκόσμια γλώσσα, που ενώνει **Δύση και Ανατολή**. **Ίδρυμα Θεοχαράκη, 15 Οκτωβρίου έως 22 Φεβρουαρίου 2026**

5 8 ρόλοι για τον Γιώργο Καραμίχο

Ο «**VANYA**» του Σάιμον Στίβενς, σε σκηνοθεσία **Αλέξανδρου Ραπτοτάσιου**, μια παράσταση εμπνευσμένη από τον Τσέχωφ, παρουσιάζει έναν ηθοποιό (Γιώργος Καραμίχος) ο οποίος ενσαρκώνει οκτώ ρόλους, ακροβατώντας ανάμεσα σε κωμωδία και τραγωδία. Οι χαρακτήρες παλεύουν με έρωτα, αγάπη, χρήματα και την αναζήτηση μιας νέας ζωής. **Θέατρο Τέχνης, από 16 Οκτωβρίου**

Για να καταχωριστείτε στους οδηγούς της Α.Υ., στείλτε δελτία Τύπου 2 εβδομάδες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία. Ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Χαρ. Τρικούπη 22, 10679 Αθήνα ή στο fax 210 3617310 ή στο **avguide@athensvoice.gr**

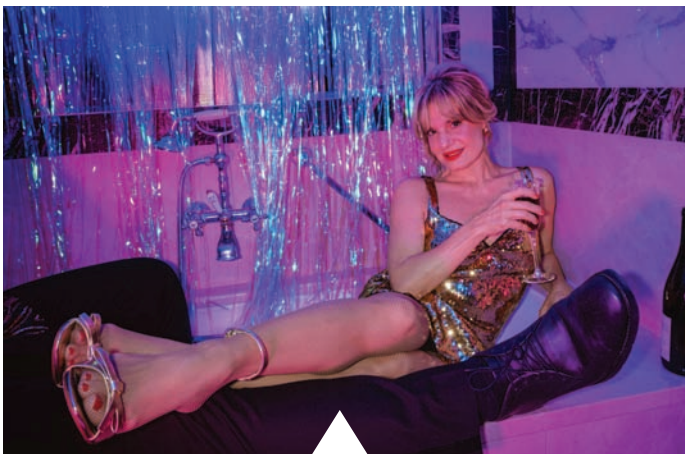

9 Το
ρεμπέτικο
τότε και
τώρα

Με τη συνοδεία πολυμελούς ορχήστρας, ο **Γιώργος Νταλάρας** αναδεικνύει την αυθεντικότητα, τον ρυθμό και την πλούσια ιστορία του ρεμπέτικου, μέσα από τα σημαντικότερα κομμάτια του είδους, συνδένοντας το παρελθόν με το σήμερα. Μαζί του, η Ασπασία Στρατηγού και ο Βασίλης Κορακάκης, αλλά και η Χριστίνα Μαζούρη, η Μαριάννα Κατσιμίκα και οι Μιχάλης και Παντελής Καλογεράκης.
Θέατρο Παλλάς, 18 & 19 Οκτωβρίου

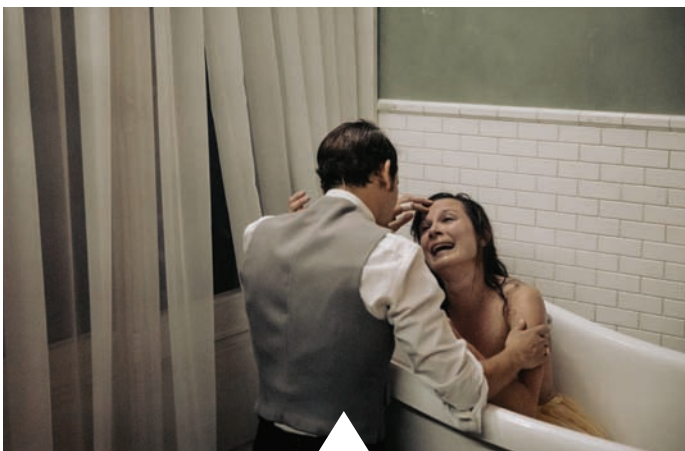
10 «Uccelli
del Mare»:
Τραγούδια
της Μεσο-
γείου και της
Ανατολής

Η **Φένια Παπαδόδημα** παρουσιάζει ένα μοναδικό μουσικό ταξίδι στις παραδόσεις της Μεσογείου και της Ανατολής, μέσα από τραγούδια του Μεσαίωνα, σεφαραδίτικα, αμανέδες και άλλους ρυθμούς που μας μεταφέρουν πίσω στον χρόνο. Με τη συνοδεία παραδοσιακών οργάνων –κανονάκι, ούτι, πολιτική λύρα–, η παράσταση δημιουργεί μια γέφυρα ανάμεσα σε μύθους, μνήμη και μουσική, ενώ περιλαμβάνει και πρωτότυπες συνθέσεις της ερμηνεύτριας.
Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, 17 Οκτωβρίου

6 Μια νύχτα που όλα επιτρέπονται

Ένα σύγχρονο μιούζικαλ που συνυπογράφουν ο **Γεράσιμος Ευαγγελάτος** (κείμενο-στίχοι) και ο **Θέμης Καραμουρατίδης** (μουσική) και σκηνοθετεί η **Σμαράγδα Καρύδη**. Η υπόθεση του «Hotel Amour» εκτυλίσσεται σε ένα ξενοδοχείο ημιδιαμονής. Τέσσερα ετερόκλητα ζευγάρια εξομολογούνται τις φαντασιώσεις και τις επιθυμίες τους, μιλώντας ανοιχτά για το σεξ. Την ατμόσφαιρα ελευθερίας συμπληρώνει η ζωντανή ορχήστρα, το πολυμορφικό σκηνικό και τα εντυπωσιακά κοστούμια. *Ακροπόλ, από 20 Οκτωβρίου*

7 Ένας αποχαιρετισμός στον έρωτα

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Οdéon Théâtre de l'Europe στο Παρίσι, **Ζιλιέν Γκοσλέν**, φέρνει στην Ελλάδα, για τρεις μέρες, μια παράσταση δομημένη σαν έργο τέχνης, η οποία πρωτοπαρουσιάστηκε στο Στρασβούργο το 2021. Όλα ξεκινούν από μια αποτυχημένη γυναικοκτονία. Αντλώντας έμπνευση από τα διηγήματα του Ρώσου συγγραφέα Λεονίντ Αντρέγιεφ, χτίζει ένα σύγχρονο έργο με τον μοναδικό του τρόπο, χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα (βίντεο, μουσική, κοστούμια εποχής, κεριά). *Στέγη Ιδρύματος Ονάση, 16 έως 19 Οκτωβρίου*

8 Η Νένα Μεντή σ' ένα νοσταλγικό
ταξίδι αναμνήσεων

Μια λαϊκή γυναίκα, μια ηλικιωμένη μοδίστρα (Νένα Μεντή), αδειάζει το ατελιέ της, στο οποίο εργαζόταν μια ζωή. Με αφορμή αυτή τη μετακόμιση, μας μεταφέρει επί σκηνής τα βιώματά της, που συναντώνται με γεγονότα τα οποία σημάδεψαν τη νεότερη και σύγχρονη ιστορία της χώρας. Η παράσταση «Μια ζωή - Ο μονόλογος μιας μοδίστρας», σε κείμενο και σκηνοθεσία του **Πέτρου Ζούλια**, φρέτος αλλάζει στέγη. *Πτι Παλαί, από 22 Οκτωβρίου*

Σκηνοθεσία: Χάρης Θώμος

ΠΕΤΡΙΧΩΡΑ

Η ιστορία του Γιοφυριού της Άρτας

ΓΙΑ ΠΕΝΤΕ ΜΟΝΟ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ NOUS (ΤΡΟΙΑΣ 34, ΑΘΗΝΑ)

ΣΑΒΒΑΤΟ 25/10 & 1/11 ΣΤΙΣ 21:30
ΚΥΡΙΑΚΗ 26/10 & 2/11 ΣΤΙΣ 20:30
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31/10 ΣΤΙΣ 21:30

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: more.com και στο ταμείο του Θεάτρου NOUS
ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ: 6947 693 405 & 210 8237 333

Παραγωγή

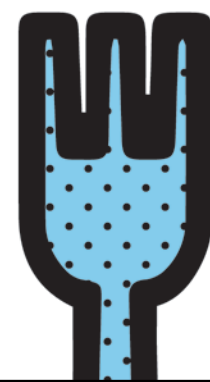
DOT ENSEMBLE

NOUS
CREATIVE SPACE

Η παραδοσιακή αθηναϊκή γειτονιά που έγινε spot σε κάθε ταξιδιωτικό οδηγό. Μια ανάσα από την Ακρόπολη και πάντα ζωντανό, το Κουκάκι είναι το ιδανικό μέρος για τις βόλτες σου όλη τη διάρκεια της ημέρας. Από γραφικά καφέ και παραδοσιακές ταβέρνες, μέχρι μοντέρνα μπαρ, εδώ θα βρεις πάντα το ιδανικό μέρος για καφέ, φαγητό ή ποτό με φίλους.

Της ΝΑΤΑΣΣΑΣ ΚΑΡΥΣΤΙΝΟΥ

ΚΟΥΖΙΝΕΤΑ

Η νόστιμη ελληνική κουζίνα

Οι φιλόξενοι άνθρωποι του Kouzineta λένε ότι το φαγητό εδώ είναι σαν την καλή κουβέντα: αληθινό, νόστιμο και σου μένει. Κι έτσι ακριβώς είναι. Σε ένα από τα πιο όμορφα σημεία της πόλης, σε έναν απόλυτα προσεγμένο εσωτερικό και εξωτερικό χώρο, θα απολαύσετε εξαιρετικά πιάτα, φτιαγμένα με τα καλύτερα υλικά από κάθε γωνιά της ελληνικής γης. Μουσακάς, σουτζουκάκια, χοιρινό κότσι με σος μελιού είναι κάποια από τα κυρίως, χωρίς να λείπουν και τα μεζεδάκια για να μοιράζεται τις γεύσεις όλη η παρέα, όπως πατζαρσοσαλάτα με σος γιαουρτιού, ρεβιθάδα με λαχανικά σε πήλινο, γίγαντες με χόρτα και τριμμένη φέτα, και πολλά ακόμα νόστιμα. Θα συνοδεύσετε με φίνα αποστάγματα και καλό κρασί (σε ποτήρι και σε φιάλη), και σίγουρα θα ξανάρθετε. Δευτέρα έως Σάββατο 17.00 με 24.00, Κυριακή 13.00 με 24.00.

INFO

Βεϊκού 107, Κουκάκι, 2112109563
 f Kouzineta Athens
 @ kouzineta_athens

KARMINIO ATHENS

Ιδανικό spot για lunch και dinner

Ατμοσφαιρικό και φιλόξενο, στις ζεστές αποχρώσεις του κόκκινου, το Karminio είναι το spot του Κουκακίου για καλό φαγητό όλες τις ώρες της ημέρας. Από τις 8 το πρωί θα απολαύσετε ελληνικό brunch, αλλά αυτό το στέκι είναι ιδανικό τόσο για lunch, σε ένα διάλειμμα από τη δουλειά ή τα ψώνια, όσο και για ένα ιδιαίτερο δείπνο. Η κουζίνα αγαπάει τις ελληνικές γεύσεις και θα σας προτείνει πιάτα όπως τα κεφτεδάκια προβατίνας, τη στριφτή τυρόπιτα Σκοπέλου, τα σκιουφιχτά με κιμά και τριμμένη μυζήθρα, τη χοιρινή τηγανιά κρασάτη, τις χυλοπίτες με σύγκλινο Μάνης, ενώ δεν λείπουν και οι χορταστικές ποικιλίες. Από το τραπέζι σας δεν θα λείψουν τα εξαιρετικά αποστάγματα και το καλό κρασί, αλλά ρίξτε οπωσδήποτε μια ματιά και στην cocktail list, όπου εκτός από τις κλασικές θα βρείτε και κάποιες εμπνευσμένες signature προτάσεις. Ανοιχτό καθημερινά από τις 8 το πρωί έως τη 1 τα μεσάνυχτα.

INFO

Βεϊκού 86, Κουκάκι, 2109240007
 f karminioathens
 @ karminio_athens

MENO MALE

Μια ορίτζιναλ ιταλική εμπειρία
στο Κουκάκι

Λίγα μόλις βήματα από την Ακρόπολη, το **Meno Male** φέρνει τον αυθεντικό αέρα της Ιταλίας σε ένα all day μπιστρό που ξέρει να σε ταξιδεύει. Από τις 9 το πρωί σε καλημερίζει με ένα buongiorno γεμάτο αρώματα καφέ και προτάσεις brunch, ενώ όσο η μέρα προχωρά, σε προσκαλεί να ζήσεις κάθε στιγμή, από ένα χαλαρό lunch μέχρι τα βραδινά cocktails που ολοκληρώνουν την εμπειρία. Η κουζίνα του, επιμελημένη από τον σεφ Γιώργο Γαλάνη, αφηγείται την ιστο-

ρία της ιταλικής γεύσης με έναν τρόπο απλό αλλά ταυτόχρονα αυθεντικό. Η 48ωρης ωρίμανσης ζύμη του Meno Male αποτελεί τη βάση για πίτσες που συνδυάζουν τη σωστή υφή με την πλούσια γεύση, ενώ τα ζυμαρικά αναδεικνύουν το μεγαλείο της πρώτης ύλης: από την κλασική Pasta Amatriciana μέχρι το εκλεπτυσμένο Risotto alla Milanese, κάθε πιάτο είναι μια μικρή γαστρονομική απόλαυση. Οι γλυκές απολαύσεις δεν θα μπορούσαν να λείπουν: το βελούδινο τираμισού και το παραδοσιακό σισιλιάνικο cannoli κλείνουν ιδανικά το ιταλικό «ταξίδι». Όλα αυτά πλαισιώνονται από μια καλοδιαλεγμένη λίστα κρασιών, με ετικέτες τόσο από τον ελληνικό όσο και από τον ιταλικό αμπελώνα, αλλά και από τα Spritz μέχρι τα signature cocktails, που δίνουν την απαραίτητη παιχνιδιάρικη νότα στο βράδυ σου. Το Meno Male σε υποδέχεται καθημερινά στο Κουκάκι, σε μία από τις πιο αγαπημένες γειτονιές της Αθήνας, κάνοντας την κάθε στιγμή να μοιάζει λίγο πιο dolce vita.

INFO

Βεΐκου 10, Κουκάκι
2109231350
www.menomale.gr
f [menomale.athens](https://www.facebook.com/menomale.athens)
i [menomale.athens](https://www.instagram.com/menomale.athens)

KALAMAKI BAR

Το καλαμάκι «αφηγείται» μία ζουμερή
εμπειρία γεύσης

Υπάρχουν μερικά στέκια που δεν χρειάζονται ιδιαίτερες συστάσεις, απλώς ξέρεις ότι μόλις περάσεις την πόρτα τους θα φας καλά. Ένα από αυτά είναι το Kalamaki Bar, το οποίο εδώ και 14 χρόνια έχει εξελίξει το καλαμάκι σε κάτι πολύ περισσότερο από ένα απλό street food. Είναι η αίσθηση ότι κάθε μπουκιά έχει φτιαχτεί με φροντίδα, από ανθρώπους που αγαπούν πραγματικά αυτό που κάνουν.

Στον κατάλογο βρίσκεις όλες τις κλασικές επιλογές –χοιρινό, κοτόπουλο μπουτί, κεμπάπ–, αλλά και πιο ιδιαίτερες, όπως μοσχάρι, αρνάκι γάλακτος ή συκώτι για όσους θέλουν να τολμήσουν. Για τους vegetarian και vegan φίλους, τα καλαμάκια με χαλούμι ή μανιτάρι δίνουν μια γευστική εναλλακτική που δεν στερείται νοστιμιάς. Ό,τι βγαίνει από την κουζίνα είναι φρέσκο και χειροποίητο: οι πατάτες πάντα φρέσκιες, κόβονται και τηγανίζονται την ίδια μέρα, οι σος ετοιμάζονται αποκλειστικά στο μαγαζί και οι πρώτες ύλες επιλέγονται με προσοχή, από Έλληνες παραγωγούς. Ακόμα και η μπίρα που συνοδεύει το γεύμα είναι μόνο ελληνικής προέλευσης. Κι αν η βραδινή έξοδος δεν χωράει στο πρόγραμμα, το Kalamaki Bar έρχεται μέχρι την πόρτα σας με delivery, διατηρώντας πάντα την ίδια προσοχή στη λεπτομέρεια. Αυτό το μεράκι είναι που το έχει καθιερώσει όλα αυτά τα χρόνια ως μια σταθερή αξία για τους λάτρεις του καλού φαγητού.

INFO

Δημητρακοπούλου &
Δράκου 15, Κουκάκι
2110171862
www.kalamakibar.gr
f [KalamakiBarAthens](https://www.facebook.com/KalamakiBarAthens)
i [kalamakibar.athens](https://www.instagram.com/kalamakibar.athens)

Το ψημισμένο ψητομεζεδοπωλείο
του Κουκακίου

Ψηπτοζεδοπωλείο που έχει γράψει τη δική του ιστορία στο Κουκάκι, για τις τέλειες γεύσεις του, για το φιλόξενο περιβάλλον του, όπου ξεχωρίζει η υπέροχη αυλή που θυμίζει κυκλαδίο νησί, για την παρεϊστική, ζεστή ατμόσφαιρα. Εδώ οι άνθρωποι θα σας καλωσορίσουν με αληθινό χαμόγελο και θα σας προσφέρουν τα καλύτερα, φτιαγμένα με αγνή και προσεκτικά διαλεγμένες, άριστης ποιότητας πρώτες ύλες.

Το σίγουρο είναι ότι κοιτώντας τον κατά-
λογο θα βρεθείτε σε δίλημμα. Εμείς να

σας προτείνουμε τις φημισμένες σκεπα-
στές (και σε μέγεθος γίγας), με εξαιρετι-
κό γύρο χοιρινό και κοτόπουλο, κεμπάπ,
χαλούμι, τα χορταστικά τυλιχτά (επίσης
και σε γίγας), τις κυπριακές παντόφλες,
τις tortíγιες, τα χειροποίητα καλαμάκια,
όλα τους εξαιρετικά. Και οπωσδήποτε
να ρωτήσετε ποια από τα κρατικά μπαί-
νουν σε σάντουιτς! Κι αν πάλι θέλετε να
αποφύγετε τα διλήμματα για το πιάτο
που θα απολαύσετε, η λύση είναι απλή
και πεντακάστη: πολύσιες ποικιλίες
δύο και τεσσάρων ατόμων.

Φυσικά, από το τραπέζι σας δεν θα λείψουν οι ολόφρεσκες πατάτες, σκέτες, με φέτα, με γκούντα ή με σος, λαχαριστά ορεκτικά, σαν τα ψητά μανιτάρια, το ψητό χαλούμι, τα παστουρμαδοπιτάκια με γκούντα, τα φαλάφελ, τους ντοματοκεφτέδες, δροσερές σαλάτες και άλλα πολλά.

Θα συνοδεύσετε με μπίρες, κρασί και διάφορα αποστάγματα και θα κλείσετε το γεύμα σας με τον πιο αναπάντεχα γλυκό τρόπο, με μια καρδούπιτα ή πορτοκαλόπιτα. Κάθε μέρα από τις 12.00 έως τις 02.00 – και delivery στο ίδιο ωράριο.

INFO

**Πλατεία
Κουντουριώτου 3 &
Ευρώπης 11
2109229944**

f kountouriotiko
i kountouriotiko

ΚΟΥΒΕΛΟΣ

Με ιστορία από το 1906

Με ιστορία από το μακρινό 1906,
η ταβέρνα Κούβελος συνεχίζει μέχρι
και σήμερα να σερβίρει γεύσεις, μνή-
μες και φιλοξενία. Στην αυλή του σημε-
ρινού Κούβελου ζωντανεύουν ακόμα
εικόνες που κουβαλούν της νοσταλγίας
μιας άλλης Αθήνας, όμως η πίστα από
αυτή τη σκηνή του χθες, η καρδιά της
κουζίνας χτυπά στο σήμερα. Ο μά-
γειρας Χαράλαμπος Βασιλείαδης και
η ομάδα του αναζητούν καθημερινά
ελληνικά προϊόντα από μικρούς παρα-
γωγούς, επιλέγοντας υλικά με χαρα-
κτήρα, ποιότητα και φροντίδα. Από το
βουβαλίσιο κρέας της Κερκίνης και τα
χειροποίητα ζυμαρικά, μέχρι φρούτα,
βότανα και καρπούς του ελληνικού τό-
που, η κουζίνα συνθέτει ένα μενού που
τιμά την παράδοση, αλλά εκφράζεται
με τη φρεσκάδα και τη δημιουργικότη-
τα του σήμερα.

Ο Κούβελος δεν είναι ένα ακόμα εστιατόριο, αλλά ένα σπίτι που άνοιξε τις πόρτες του πριν από πάνω από έναν αιώνα και εξακολουθεί να τις κρατά ανοιχτές για κάθε επισκέπτη που ψάχνει κάτι αληθινό.

INFO

**Γενναίου Κολοκοτρώνη 66
Κουκάκι, 2114052418
www.kouvelos.com**

ΓΑΡΥΦΑΛΛΟ-ΚΑΝΕΛΑ

Εκεί που το φαγητό σε κάνει
να νιώθεις σπίτι σου

Υπάρχουν εστιατόρια που μπαίνοντας μέσα νιώθεις αμέσως ότι βρίσκεσαι σε έναν γνώρισμο χώρο. Το Γαρυφαλλο-Κανέλα είναι το στέκι που σε καλεί να καθίσεις στο τραπέζι του όπως θα καθόσουν στο σπίτι ενός φίλου, με μυρωδιές, γεύσεις και φροντίδα που θυμίζουν οικογενειακό κυριακάτικο τραπέζι.

Στην καρδιά του μενού ξεχωρίζουν οι κεφτέδες, ένα best seller που αγαπά ο κόσμος για το ιδιαίτερο μείγμα μπαχαρικών του. Συνοδεύονται ιδανικά από χειροποίητο πουρέ πατάτας, ενώ οι γίγαντες και οι λαχανοντολμάδες συμπληρώνουν την εικόνα ενός γεύματος

που σε ταξιδεύει πίσω στις παραδοσιακές κουζίνες με πολιτικές ρίζες.

Η φιλοσοφία του εστιατορίου είναι απλή αλλά σημαντική: φαγητό με αγάπη, από πρώτες ύλες που μυρίζουν αυθεντικότητα. «Θέλαμε να φτιάξουμε έναν χώρο όπου κάθε επισκέπτης να νιώθει σαν να τρώει στο σπίτι του», λένε οι ιδιοκτήτες, Δημοσθένης Τανιδής και Γιώργος Παναγόπουλος. Η αγάπη τους για το σπιτικό φαγητό αποτυπώνεται σε κάθε πιάτο που βγαίνει από την κουζίνα – φρέσκο, προσεγμένο και ποιοτικό.

Κι αν δυσκολεύεστε να επιλέξετε, υπάρχει και το combo: ένας τρόπος να δοκιμάσει κανείς «από όλα», σαν να άνοιγε η οικοδέσποινα το σπίτι της και να έλεγε: «Φάε λίγο απ' αυτό, δοκίμασε κι εκείνο». Το κρασί, οι μπύρες και τα αποστάγματα συμπληρώνουν ιδανικά την εμπειρία, γιατί ένα γεύμα σαν αυτό χρειάζεται πάντα το ποτήρι να γεμίζει με την ίδια ζεστασιά που γεμίζει και το πιάτο.

Το Γαρυφαλλο-Κανέλα από την πρώτη μέρα λειτουργίας του αποτελεί μια εμπειρία θαλαπωρής και γεύσης για όσους θέλουν να απολαμβάνουν μαμαδίσιο φαγητό.

INFO

Ανδρούτσου
Οδυσσέα 35 &
Ζαν Μωρεάς 28
Κουκάκι, 210924 5332
f garyfallokanela
g garyfallo_kanela

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΚΟΥΚΑΚΙ

MANHMANH

New York Times-Approved:
Γιατί το MANHMANH ανήκει
στις προτιμήσεις κάθε food lover

Το αγαπημένο εστιατόριο στο Κουκάκι, που στεγάζεται σε ένα υπέροχο νεοκλασικό, από το 2004 μας προσφέρει ξεχωριστές γεύσεις, εμπνευσμένες από την τοπική κουζίνα της λακωνικής Μάνης, με μια σύγχρονη ματιά και με αυθεντικά υλικά της λακωνικής γης: χειροποίητα ζυμαρικά από μικρό συνεταιρισμό στο Γύθειο, σύγκλινο από τη Μάνη, λάδι, τυριά, μυρωδικά, ελιές, αυγά, βιολογικά κοκοράκια και άλλα πολλά.

Το γεύμα σας μπορεί να αρχίσει με ένα φρικασέ, με άγρια μανιτάρια και χόρτα εποχής, αλλά και με ένα σπετσοφάι, με

λουκάνικο Μάνης, λαδόψωμο, μπουκόβο, κρέμα γραβιέρας και τραγανό κρεμμύδι, ενώ και για τη συνέχεια οι προτάσεις είναι εξίσου εξαιρετικές. Η τσουχτή, με αυγό, μυζήθρα Αρκαδίας και σύγκλινο, θα σας ενθουσιάσει. Ο κόκορας, με πουρέ παστινάκι, τηγανητή πολέντα με φρέτα και λαχανικά γλασέ, είναι ένα πιάτο που θα πρέπει οπωσδήποτε να δοκιμάσετε. Το μοσχάρι με τουτουμάκια Μάνης (ντόπια ζυμαρικά), ξηρή μυζήθρα και σάλτσα Μαυροδάφνης, είναι ένα αληθινό όνειρο. Κι αν είστε από αυτούς που αγαπούν και εκτιμούν το καλό ψωμί, εδώ ετοιμάζουν καθημερινά τα δικά τους χειροποίητα ψωμάκια!

Θα συνοδεύσετε με εκλεκτά κρασιά και αποστάγματα και για το πιο γλυκό τέλος θα επιλέξετε ανάμεσα σε πορτοκαλόπιτα, παραδοσιακή γαλατόπιτα ή σοκολάτα. Όλα αυτά σε ένα καλαίσθητο και απόλυτα φιλόξενο περιβάλλον, που έχει ξεπεράσει τα σύνορα της Ελλάδας, με τους *New York Times*, μεταξύ άλλων, να το χαρακτηρίζουν ως έναν «προορισμό που αξίζει να επισκεφτείς» ανάμεσα σε 500 κορυφαία ευρωπαϊκά εστιατόρια.

INFO

Φαλήρου 10
Κουκάκι
2109218180
manimani.com.gr
f MANHMANH.gr
g manhmanh
restaurant

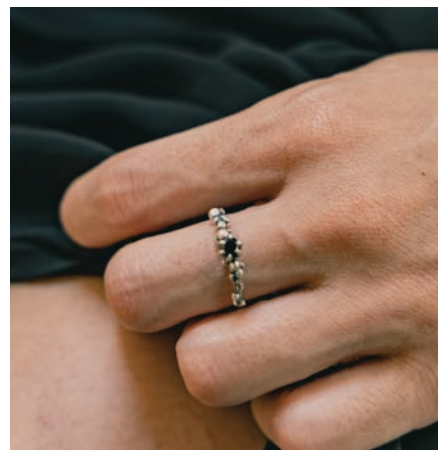
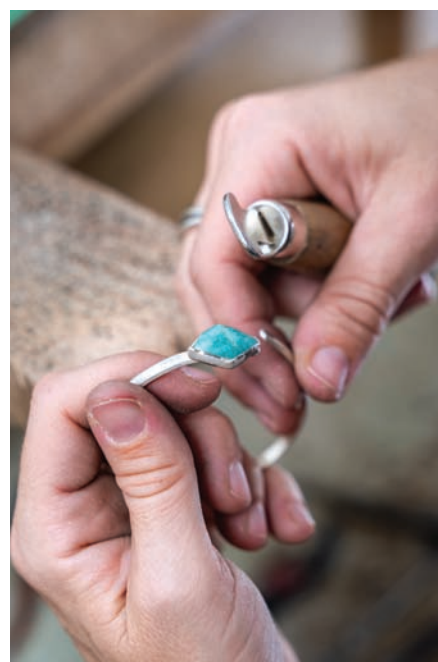
LA JOYA

Handmade κοσμήματα
για να ανανεώσεις το
φθινοπωρινό σου look

Το **La JOYA** δραστηριοποιείται από το 2019 στο Κουκάκι, συνδυάζοντας στο ίδιο σημείο το εργαστήριο και το κατάστημά του. Η δημιουργός του, Κρυσταλλία Μπούρα, επένδυσε από νωρίς στη συνεχή εκπαίδευση, παρακολουθώντας σεμινάρια στην Ελλάδα και την Ιταλία, εξερευνώντας νέες τεχνικές που διευρύνουν τις γνώσεις της στον τομέα της αργυροχοΐας. Η δουλειά της ξεχωρίζει για την καινούργια τεχνική τοποθέτησης διαφορετικών ειδών πετρών μέσα στο μέταλλο, δίνοντας στα κοσμήματα ένα διακριτό, σύγχρονο χαρακτήρα. Στα κοσμήματα χρησιμοποιούνται κυρίως ασήμι και ημιπολύτιμοι λίθοι, ενώ υπάρχει η δυνατότητα κατασκευής κοσμημάτων κατά παραγγελία. Μέσα από το e-shop, το La Joya πραγματοποιεί αποστολές σε όλη την Ελλάδα αλλά και το εξωτερικό.

INFO

Δημητρακοπούλου 38
Κουκάκι, 2114080494
www.lajoya.gr
f lajoyaathens
la_joya_athens

108 YOGA

Ένας χώρος πνευματικής χαλάρωσης
και ευεξίας στο Κουκάκι

Αν αναζητάς έναν χώρο ηρεμίας και προσωπικής ανάπτυξης, το 108 Yoga προσφέρει ακριβώς αυτό. Πίσω από το στούντιο βρίσκεται η Cecily Leatham, η οποία, μετά από πολλά χρόνια ενασχόλησης με τη yoga και τον διαλογισμό, αποφάσισε να μετατρέψει την προσωπική της εμπειρία σε κίνητρο για όλους μας.

Η Cecily διαθέτει Master πιστοποίηση στο Reiki και ολοκλήρωσε επιτυχώς το Yoga Alliance Training, έχοντας βιώσει η ίδια πώς η yoga μπορεί να βοηθήσει να ξεπεράσει κανείς δύσκολες περιόδους της ζωής του. Ο χώρος στο 108

Yoga έχει σχεδιαστεί ώστε κάθε επισκέπτης να αισθάνεται σεβασμό και αγάπη. Το πρωί επικρατούν πιο δυναμικές συνεδρίες, που δίνουν ενέργεια και ζωντάνια, ενώ το απόγευμα προτείνονται πιο ήπιες πρακτικές, για χαλάρωση και εσωτερική ηρεμία. Οι μαθητές δεν χρειάζεται να έχουν προηγούμενη εμπειρία, καθώς τα μαθήματα είναι κατάλληλα τόσο για αρχάριους όσο και για πιο έμπειρους. Μοναδικό στοιχείο αποτελεί και η παιδική yoga: δύο φορές την εβδομάδα παιδιά συμμετέχουν σε πρακτικές που ενισχύουν τη συγκέντρωση με δημιουργικό τρόπο.

Στο 108 Yoga προσφέρονται ηχοθεραπείες, workshops και πρακτικές με έμφαση στην αναπνοή. Κάθε συνεδρία δίνει εργαλεία για να αντιμετωπίσει κανείς καθημερινά προβλήματα, συνδυάζοντας την τεχνική με την ψυχολογική υποστήριξη. Το feedback είναι ότι οι άνθρωποι αναζητούν ένα safe space, όπου μπορούν να ξεχαστούν από τις υποχρεώσεις και το άγχος της καθημερινότητας. Με διαφορετικά είδη μαθημάτων για κάθε ανάγκη και καθοδήγηση σε κάθε βήμα, το 108 Yoga αποτελεί μια μικρή οάση γαλήνης.

INFO

Ζαχαρίτσα 27, Κουκάκι
6987368031
www.108yoga.gr
108yogakoukaki

LOST SESSIONS SKATEBOARDS

Ένα brand από skaters για skaters

Στο Κουκάκι, σε μια από τις πιο ετερόκλητες γειτονιές της Αθήνας, γεννήθηκε το 2023 η Lost Session Skateboards – ένα ανεξάρτητο ελληνικό brand που σχεδιάζει δικά του ρούχα και decks για skateboard. Πίσω από την ιδέα βρίσκεται η δημιουργική ομάδα της meandrou communication design, που με οδηγό την αγάπη για το skate ξεκίνησε ένα παράλληλο project, όχι απλά ως επιχείρηση, αλλά ως statement: Ένα brand από skaters για skaters. Πειραματικό, όχι προβλέψιμο. Σκοπός δεν είναι απλώς η παρουσία σε

μια αγορά, αλλά η εγκατάσταση ενός τρόπου σκέψης: ότι το skateboarding δεν είναι trend, είναι τρόπος να αφήνεις και πάλι τον χρόνο να κυλήσει έτσι απλά, όπως τσουλάς σε ένα πατίνι. Το Lost Session δεν είναι απλώς ένα brand, είναι μια υπενθύμιση. Μια νέα αρχή για όσους ένιωσαν ότι έχασαν τον ρυθμό, τον χρόνο, το πάτωμα κάτω από τα πόδια τους. Όπως όταν ξανανεβαίνεις στο deck σου μετά από καιρό και το σώμα θυμάται. Είναι μια υπενθύμιση να αφήσουμε τον χρόνο να κυλήσει ξανά ελεύθερα. Να τσουλήσουμε, κυριολεκτικά και μεταφορικά, χωρίς βιασύνη. Να πάρουμε πίσω όλα τα χαμένα skate sessions, αυτά που μας έκλειψε η δουλειά, οι υποχρεώσεις, η πίεση της πόλης.

Είτε ξεκινάς τώρα είτε επιστρέφεις στο skate, το skateboarding δεν σε ρωτάει τίποτα. Δεν σε μετράει. Θέλει μόνο να επιμείνεις, να πείσεις, να ξανασκηωθείς. Μπορεί να είναι σκληρό, αλλά είναι αληθινό. Και πάντα θα σε περιμένει. Stay lost and keep on pushing.

INFO

Τσάμνη Καπατάσου 8
Κουκάκι, 2114045580
www.lostsession.gr

Lost Session Skateboards
 lostsession

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΚΟΥΚΑΚΙ

TURQUOISE

Εξωτική urban αισθητική
από την Ύδρα στο Κουκάκι

Σημείο συνάντησης του κοσμοπολίτικου crowd, που έχει ταυτίσει το brand με την αυθεντική γοητεία του χειροποίητου και τη μοναδική νησιώτικη κουλτούρα της Ύδρας, πριν από πέντε χρόνια το Turquoise επέλεξε το Κουκάκι για να εκπροσωπήσει την urban εκδοχή της handmade αισθητικής στην καρδιά της πόλης.

Το μπλε κοβαλτίου κατάστημα Turquoise, επί της οδού Δημητράκοπούλου 50, δεν άργησε να εξελιχθεί σε must check προορισμό για χειροποίητα είδη διακόσμησης, κοσμήματα, μαντήλια, εσάρπες, τσάντες, παρεό, ρούχα και αξεσουάρ. Υφάσματα τυπωμένα στο χέρι με παραδοσιακές τεχνικές, μοναδικά vintage κομμάτια για το σπίτι, αυθεντικές πασιμί-

νες, μαντήλια και εσάρπες από πολύτιμο μαλλί μερινός συνυπάρχουν δίπλα σε εντυπωσιακές τσάντες υφασμένες στον αργαλειό, αιθέρια γυναικεία κομμάτια και στιλάτα αντρικά πουκάμισα, φτιαγμένα αποκλειστικά και μόνο με φυσικά υλικά όπως φινό βαμβάκι, μαλλί και μετάξι.

Η πορεία του Turquoise ξεκίνησε στην Ύδρα το 1992 με μια πρώτη σειρά από χειροποίητα τυπωμένα παρεό, που συνεχίζουν να χαρακτηρίζουν την ταυτότητα του brand. Δημιουργημένα από φινό βαμβακερό ύφασμα, τα χαρακτηριστικά block printed παρεό έδωσαν ταυτότητα στην εκκίνηση του brand, που έγινε αναγνωρίσιμο χάρη στις ψαγμένες επιλογές υφασμάτων και τα εντυπωσιακά τυπώματά τους. Οι συλλογές Turquoise εμπλουτίστηκαν σταδιακά με κομμάτια που ταίριαζαν στο χαλαρό vacation mood του νησιού. Τα αέρινα φορέματα, τα αντρικά πουκάμισα, τα αξεσουάρ, τα είδη διακόσμησης και τα συλλεκτικής αξίας vintage κομμάτια του brand μαγνήτισαν το ενδιαφέρον της κοσμοπολίτικης κοινότητας του νησιού, με αποτέλεσμα η φήμη του Turquoise να διαδίδεται διεθνώς, στόμα με στόμα, έως τις μέρες μας.

Ανακάλυψε την εξωτική προσέγγιση της urban αισθητικής στο Turquoise.

INFO

Δημητράκοπούλου 50
& Μάρκου Μπότσαρη
2114071491

www.turquoise.gr
 Turquoise Hydra
 turquoise.hydra

Πάνω κάτω η Πατησίων Το φθινόπωρο ανήκει στην Κατερίνα Γώγου

Γνώρισα την Κατερίνα Γώγου στους δρόμους. Κάπου ανάμεσα στα χημικά της αστυνομίας, στο σύνθημα «Αλλαγή δεν γίνεται χωρίς τον Αρκουδέα...» και στο δεδομένο ότι όλοι «έτσι κι αλλιώς ήμασταν κρατούμενοι». Τη διάβαζα από μαθητής γυμνασίου κι έχω το «Τρία κλικ αριστερά» στην πρώτη έκδοση. Και την παρακολουθούσα και στις ελληνικές ταινίες, μόνο που ποτέ δεν μπόρεσα να κάνω πλήρη ταύτιση των δύο προσώπων.

Τη γνώρισα... δηλαδή θυμάμαι που σε κάποια τρεχαλητά ήμασταν δίπλα δίπλα. Το όνομά μου ποτέ δεν της το είπα. Μου αρκούσε τότε –αλλά και σήμερα ακόμα– που είχαμε ανταλλάξει δυο τρεις κουβέντες. Νοέμβρης ήταν. Στις πορείες του '85 για τον Μιχάλη. Νοέμβρης. Φθινόπωρο.

Φθινόπωρο έφυγε, στις 3 Οκτωβρίου του 1993. Πιθανότατα, το τελευταίο κείμενό της είναι αυτό εδώ: «Για δεν πεθαίνει ο θάνατος; Πατί με τριγυρνάει ο δαίμονας; Απ' την πληγή γλίστρησε μέσα μου και μ' αναγκάζει να πω: πώς πάλι έτσι απάνθρωπα θα 'ρθω να ξαναζήσω; Πατέρα, πήρα όλα τα χάπια μου και ξέρω

απέξω τις κυριακάτικες βόλτες και τα αρχαία κείμενα στις επιτύμβιες ρήσεις των νεκροταφείων. Τώρα πρέπει να σας αφήσω, κι εσύ, πατέρα, σ' εσένα μιλάω, μπορείς να πάρεις πίσω την κατάρρα που μου 'δωσες, να γαλνέψεις εκεί πέρα μακριά, να μπορέσω να σε συγχωρήσω. Θα κοιτάξω να κοιμηθώ, αφού προσευχηθώ για όλους "Πιστεύω εις ένα Θεό, Πατέρα, Παντοκράτορα, και πολύ αγαπώ τη ζωή". Ίσως με τη σκέπη Του καταφέρω να ζήσω».

«Και πολύ αγαπώ τη ζωή»...

Το άλλο φθινοπωρινό ορόσημο είναι η Μυρτώ: «Ύστερα μεγαλώνοντας κι άλλο το άνοιγμα των χειρών, "Φοβάμαι" είπε κι έφυγε με μια ασήκωτη βαλίτσα το παιδί αφήνοντάς με σε μια πόρτα ανοιχτή από αναρριχητικά τρόμου και σκοτάδι πνιγμένη, 10 Οκτωβρίου η Μυρτώ, το μήνα των παγωμένων σταφυλιών γεννημένη». Γεννηθήκαμε με τρία χρόνια διαφορά –μεγαλύτερος εγώ–, ακριβώς την ίδια μέρα με τη Μυρτώ. 10 Οκτωβρίου, «το μήνα των παγωμένων σταφυλιών». Και πάνω που έμπαινε το φθινόπωρο, στις 18 Σεπτεμβρίου του 2015, έφυγε κι αυτή από τη ζωή.

Έτσι όπως το σκέφτομαι τώρα, όσο κι αν αγάπησα τον Εγγονόπουλο και τον Εμπειρικό, τον Καρούζο και τον Ασλάνογλου, τον Ντίλαν Τόμας και τον Κάμινγκς, κανείς δεν στάθηκε τόσο κοντά μου από την ερηβεία μέχρι σήμερα όσο η Γώγου. Όσα χρόνια κι αν περάσουν, θα υπάρχει πάντα εκείνη η μοναξιά της βροχερής πάνω κάτω Πατησίων, εκείνο το πείσμα των φλεγόμενων δρόμων, εκείνος ο πόνος που ποτέ δεν θα μάθω από πού προέρχεται.

«Πέρα στο βάθος μακριά ανάβουνε ένα ένα τα φώτα του βραδιού κι έτσι όπως γίνεται με όλους τους ανθρώπους ήρθε και σφηνώθηκε μες στο μυαλό μου ένα σπουδαίο αμερικάνικο τζουκ μποξ με φωταγωγημένα εκατομμύρια χρωματιστά φωτάκια και πέφτανε βροχή τα τάλιρα και τρέχανε νεράκι τα τραγούδια χειμώνας κι όλη η ζωή μας

ξενιτιά και τα τραγούδια δεν είν' μωρέ για μερικούς και τα βάσανα γι' άλλους και το πέτσινο σακάκι του Αντώνη απ' την Τουρκιά δυο φορές ξενάκι αυτός και μια που το πουλούσε κι όλων τα ρούχα μας πλέανε γιατί άδειαζε η ψυχή μας και που κανένας μας δεν γύρεψε γιατρό γιατί σε τέτοιους καιρούς οι άνθρωποι δεν μπιστεύονται παρά τους λαβωμένους κι όσοι μας μίλαγαν για επιλογές ήτανε όλοι μπάσταρδοι πέρα για πέρα πουλημένοι κι ήτανε που λιγοστεύαμε και κατακωνιάζαμε το συναίσθημα να μοιάζουμε με πωρωμένους για να φαινόμαστε πολλοί κι έτσι βραδιές σαν τούτη δω γεμίζουμε τα καφενεία της υπομονής για να ακονίσουμε την εμμονή μας κι εγώ, πώς μου 'ρθε να γράψω ποιήματα ακόμα πιο πολύ δεν έχω τόπο να σταθώ και με το ίδιο παιδικό παράπονο κοτζάμ γυναίκα τώρα όλο να ντρέπομαι και πρέπει ακόμα να σκληρύνω και τώρα δεν έχω τι άλλο να πω σπάνε τα κομμάτια μας σαν αστραπές στον ουρανό και πάντα όλοι να μας διατάζουνε διαλυθείτε πούσ'χως όμως κι έτσι που μ' οξυγονοκολλήσανε δεμένη χειροπόδα σε τούτη τη ζωή σε τούτη την καρέκλα έτσι και της χώσω μια στον ουρανό–κοίτα ψηλά–θα πιάσει να βρέχει».

Έτσι που, όσο περνάνε τα χρόνια, γίνεται πιο ζορική η ζωή μας, κρυώνω όλο και πιο πολύ, Κατερίνα. Κι όπου να 'ναι μπαίνει Νοέμβρης, γαμώτο μου. Η πρώτη μπόρα θα 'χει τ' όνομά σου...

VERY MEXIKANOI

30 ΧΡΟΝΙΑ
AMIGOS.
ΓΙΝΑΜΕ ΒΕΡΟΙ
MEXIKANOI!

Amigos
30
ΧΡΟΝΙΑ
DESDE 1995

ΓΛΥΦΑΔΑ: ΚΥΠΡΟΥ 65 | ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ: ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 70 | AMIGOS.GR

Ο ΗΡΩΑΣ ΜΟΥ ΚΙ ΕΓΩ Ζωή Ρηγοπούλου

Η Ζωή Ρηγοπούλου είναι η Μαντλέν στην παράσταση «Πριν ανοίξουμε φτερά» του Φλοριάν Ζελέρ, που παίζεται στο Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης, σε σκηνοθεσία της Άννας-Μαρίας Παπαχαράλαμπους

Της ΝΙΚΗΣ-ΜΑΡΙΑΣ ΚΟΣΚΙΝΑ

Τι συμβαίνει σε μια οικογένεια όταν η άνοια χτυπάει την πόρτα; Αυτό είναι το θέμα του έργου «Πριν ανοίξουμε φτερά» του Φλοριάν Ζελέρ. Η Ζωή Ρηγοπούλου υποδύεται τη Μαντλέν, τη σύζυγο του Αντρέ (Δημήτρης Καταλειφός), ο οποίος έχει αρχίσει να εμφανίζει συμπτώματα απώλειας μνήμης. Ενώ ζουν μαζί μια ζωή, ξαφνικά εκείνος δεν τη θυμάται. Πόση δύναμη έχει η αγάπη και πόσο ψυχικό σθένος χρειάζεται για να διαχειριστείς μια τέτοια κατάσταση;

— ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ ΗΡΩΑ ΜΟΥ

Αν μπορούσες να μιλήσεις απευθείας στον χαρακτήρα του έργου – με τρυφερότητα, απορία ή ακόμα και κριτική – τι θα του έλεγες; Θα του έλεγα: Μπράβο για την ψυχραιμία, τη στωικότητα, την αφοσίωση.

— Ο ΗΡΩΑΣ ΜΟΥ ΚΙ ΕΓΩ

Αν σύγκρινες τον εαυτό σου με τον ρόλο, τι κοινό θα έβρισκες και πού είσαι τελείως αντίθετος; Έχουμε κοινά την αφοσίωση και τη δοτικότητα. Αλλά εγώ, εκτός από μαμά, θέλω και στιγμές που να είμαι κόρη.

— ΑΝ ΗΜΟΥΝ ΕΓΩ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΣΟΥ

Πώς θα αντιδρούσες εσύ στις καταστάσεις που βιώνει ο ήρωας που υποδύεσαι; Νομίζω πως θα είχα διαλυθεί με την απώλεια. Αλλά ποτέ δεν μπορείς να ξέρεις πώς θα αντιδράσεις σε τέτοια περίσταση.

— ΤΙ ΜΟΥ ΕΜΑΘΕΣ

Τι σου δίδαξε ο συγκεκριμένος ρόλος ως άνθρωπο και ως καλλιτέχνη;

Το κυριότερο που μου έμαθε είναι πως, ό,τι κι αν σου συμβεί στη ζωή ή στη δουλειά, είναι σπουδαία κατάκτηση το να καταφέρεις να μη γίνεσαι ποτέ κακομοίρα.

— ΑΝ ΜΠΟΡΟΥΣΑ ΝΑ ΣΕ ΑΛΛΑΞΩ

Αν σου δινόταν η ευκαιρία να γράψεις εσύ τον ρόλο, τι θα άλλαζες; Θα κρατούσα για μένα και όχι για τον σύζυγο τον ρόλο του εμπνευσμένου συγγραφέα, κάπως όπως σ' εκείνη την ταινία, στο «Σύζυγος» με την Γκλεν Κλόουζ.

— ΑΥΤΟ ΗΤΑΝ ΔΥΣΚΟΛΟ

Υπήρξε κάποιο στοιχείο του ρόλου που σε δυσκόλεψε ιδιαίτερα και γιατί; Η μακροθυμία, η ικανότητα για συγχώρεση, η μαμαδιστική υπομονή. Δεν έχω τέτοιο μεγαλείο.

— ΕΛΑ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΜΟΥ

Αν μπορούσες να συναντήσεις τον χαρακτήρα στην πραγματική ζωή, τι θα του έλεγες; Μπράβο! Σε ζηλεύω γι' αυτή τη φιλοσοφηση. Πώς το κάνεις;

ΤΟ SOUNDTRACK ΤΟΥ ΗΡΩΑ ΜΟΥ

Αν ο ήρωας είχε playlist, ποια τραγούδια θα είχε και γιατί; «Les feuilles mortes» του Ιβ Μοντάν, «More» του Φρανκ Σινάτρα, «Tous les visages de l'amour» του Σαρλ Αζναβούρ, «Smile» του Τσάρλι Τσάπλιν, «When I fall in love» του Νατ Κινγκ Κόουλ. **A**

INFO

Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης, Πειραιώς 206, Ταύρος, 2103418550, έως 23 Νοεμβρίου

FLORIAN ZELLER
ΠΡΙΝ ΑΝΟΙΞΟΥΜΕ
ΦΤΕΡΑ

AVANT DE S' ENVOLER

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΤΑΛΕΙΦΟΣ · ΖΩΗ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΑΡΚΕΛΛΑ ΓΙΑΝΝΑΤΟΥ · ΦΙΟΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ
ΝΤΙΝΑ ΑΒΑΓΙΑΝΟΥ · ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΓΕΩΓΛΕΡΗΣ

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ANNA MARIA ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

ΑΠΟ 9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ **MCF** | Ίδρυμα
Μιχάλης
Κακογιάννης

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΑΛΕΟΣ ΣΚΗΝΙΚΑ ΝΑΤΑΣΣΑ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ
ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ ΝΙΝΕΤΑ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
ΦΩΤΙΣΜΟΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ VIDEO ART ΚΑΡΟΛΟΣ ΠΟΡΦΥΡΗΣ
ΒΟΗΘΟΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ ΒΑΣΙΛΗΣ ΨΥΛΛΑΣ ΒΟΗΘΟΣ ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΟΥ ΜΑΡΙΑΝΘΗ ΡΑΔΟΥ

ΠΡΟΠΩΛΗΣΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ **more.com**

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ **ATHENS** **voice**

Ο Θωμάς Μοσχόπουλος φέρνει στην Ελλάδα το αριστούργημα του εξπρεσιονισμού του Γκέοργκ Κάιζερ

Της ΝΙΚΗΣ-ΜΑΡΙΑΣ ΚΟΣΚΙΝΑ

Ο Θωμάς Μοσχόπουλος παρουσιάζει το έργο «Εκείνος που έκλεψε τη μέρα και το πλήρωσε τη νύχτα» του Γκέοργκ Κάιζερ, ένα αριστούργημα του εξπρεσιονισμού, που ανεβαίνει για πρώτη φορά στην Ελλάδα τον Δεκέμβριο, στο θέατρο Κατερίνα Βασιλάκου. Σε ένα σκοτεινό καμπαρέ, όπου οι σκηνές αναγγέλλονται ως νούμερα, με μάσκες και μουσική που παραπέμπουν στα χρόνια της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης, ο κεντρικός ήρωας, ένας απλός ταμίας τράπεζας, γοητεύεται από μια γυναίκα, με αποτέλεσμα να καταχραστεί ένα μεγάλο ποσό για να κάνει τη μεγάλη ζωή και να την εντυπωσιάσει. Του ζητήσαμε να μας μιλήσει για την παράσταση αλλά και για τη συνεργασία του με τον Βασίλη Παπατσαρούχα.

— **Γιατί επιλέξατε το συγκεκριμένο έργο του Γκέοργκ Κάιζερ;**

Είναι ένα έργο που ήξερα εδώ και χρόνια, αλλά δεν είχε τύχει να ανεβασώ. Δεν έχει παιχτεί ποτέ στην Ελλάδα, αν και συγκαταλέγεται στα μεγαλύτερα αριστουργήματα του γερμανικού εξπρεσιονισμού.

Με ενδιαφέρει πολύ η φόρμα του, ενώ το τελευταίο διάστημα αναζητώ και έργα που έχουν αυτό το κωμικοτραγικό στοιχείο. Όταν αρχίσαμε να ψάχνουμε με τον Ορφέα Αυγουστήδη ένα έργο για να δουλέψουμε μαζί, έπεσαν πολλές ιδέες στο τραπέζι. Αρχικά είχαμε καταλήξει σε ένα πιο σύγχρονο κείμενο, που τελικά δεν μπορούσαμε να ανεβάσουμε λόγω δικαιωμάτων. Κι επειδή περνούσε ο καιρός και έπρεπε να λάβουμε μια απόφαση, το έργο του Κάιζερ είχε «κολλήσει» και στους δυο μας. Οπότε σκεφτήκαμε να το δοκιμάσουμε.

— **Σε τι διαφέρει η δική σας διασκευή από το αρχικό κείμενο; Έχετε αλλάξει και τον τίτλο, έτσι δεν είναι;**

Ο αρχικός τίτλος σε ακριβή μετάφραση είναι «Από το πρωί ως τα μεσάνυχτα». Επειδή όμως τον βρήκαμε λίγο κοινότυπο, θέλαμε να επικεντρωθεί στον πρωταγωνιστή, που είναι ένας άνθρωπος ο οποίος χαρακτηρίζεται περισσότερο από τις πράξεις του παρά από τα ψυχολογικά του χαρακτηριστικά ή τη συμπεριφορά του. Ο ήρωάς μας είναι ένας συνηθισμένος άνθρωπος. Να φανταστείτε, ο Κάιζερ δεν του δίνει καν όνομα. Είναι ο Ταμίας. Αυτός καταχράται τα χρήματα της τράπεζας στην οποία δουλεύει, επειδή νομίζει ότι τον ερωτεύτηκε μια κυρία η οποία ζητάει δάνειο, που η τράπεζα δεν της δίνει. Κι ενώ

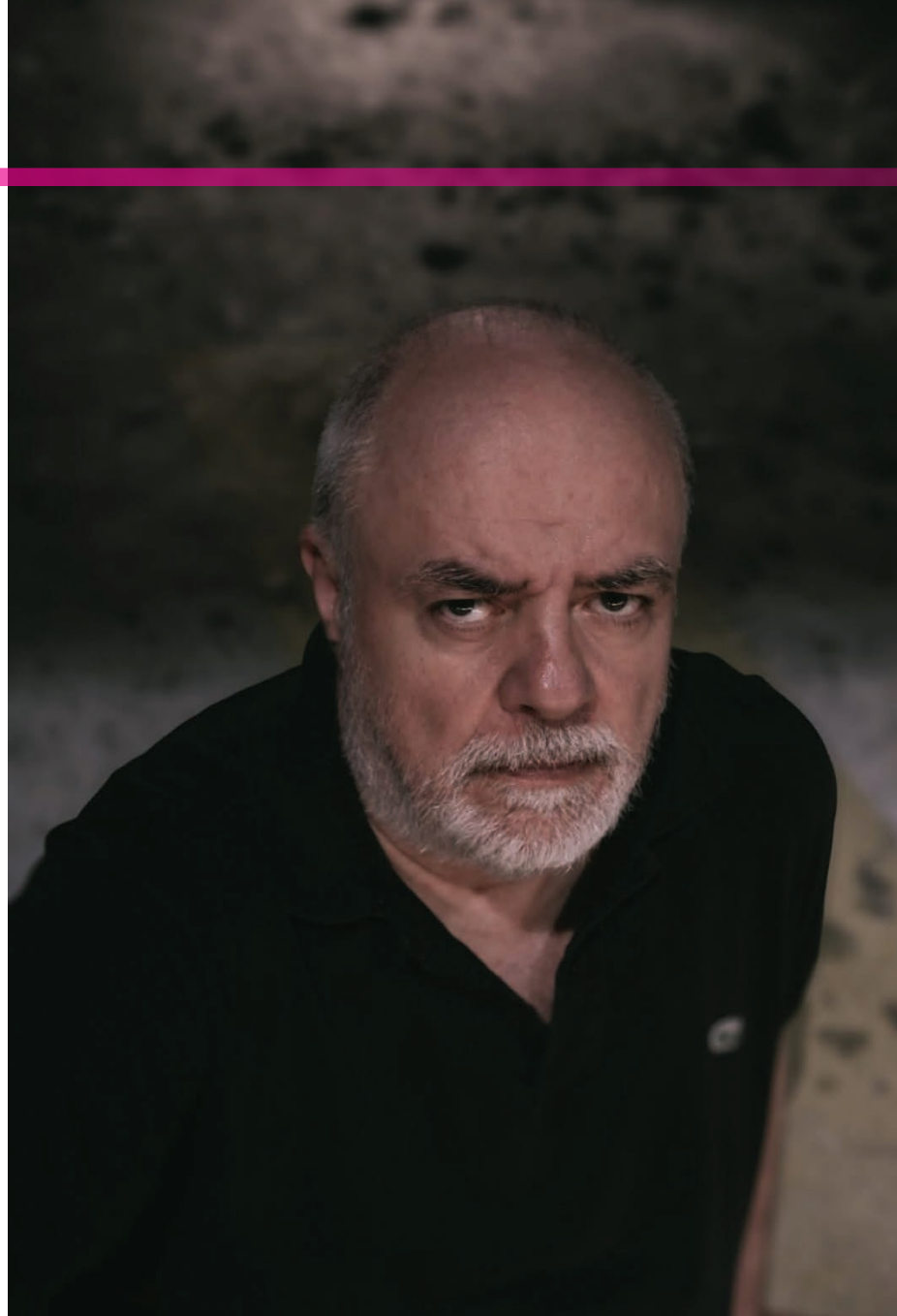
εκείνος ήταν συντηρητικός άνθρωπος και οικογενειάρχης, αλλάζει ξαφνικά όλο το σύστημα των αξιών του. Θέλει να ζήσει ό,τι δεν είχε ζήσει στη μέχρι τότε τίμια ζωή του. Φυσικά, η κυρία τον απορρίπτει. Οπότε αρχίζει να ζει μια, ας πούμε, «διεφθαρμένη ζωή». Και στη συνέχεια αλλάζει και πάλι κοσμοθεωρία, γιατί δεν βρίσκει κάποιο νόημα. Στο τέλος μάλιστα υπάρχει και μια ανατροπή, που δεν θα ήθελα να αποκαλύψουμε, όπου γίνεται φανερό ότι στο τέλος πάντα πληρώνεις τον λογαριασμό. Οπότε εκεί θα μπορούσαμε να διερευνήσουμε την έμπνευση για την επιλογή του τίτλου «Εκείνος που έκλεψε τη μέρα και το πλήρωσε τη νύχτα».

Όσον αφορά τη διασκευή, στηρίχτηκα στις μεταφράσεις που βρήκα, μια και δεν μιλάω γερμανικά, και δούλεψα πάνω στο πρωτότυπο με τη βοήθεια των συνεργατών μου, αλλά άφησα τον εαυτό μου λίγο πιο ελεύθερο. Μη φανταστείτε βέβαια ότι υπάρχει καμιά φοβερή ανατροπή σε σχέση με το πρωτότυπο. Άλλωστε, καθώς έκανα την έρευνά μου, βρήκα τρεις διαφορετικές εκδοχές του έργου, κάτι που δείχνει ότι όλες οι μεταφράσεις ήταν διασκευές.

Υπάρχει ένα μυστήριο γύρω από το έργο. Γνωρίζουμε ότι γράφτηκε λίγο πριν τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, αλλά όχι πότε ακριβώς. Το σίγουρο είναι ότι η μεγάλη επιτυχία ήρθε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Είναι χαρακτηριστικό έργο της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης, παρόλο που γράφτηκε πολύ νωρίτερα. Φαίνεται σαν να προβλέπει την ηθική κατάπτωση. Ο Κάιζερ είχε μια πολύ ταραχώδη ζωή. Μέχρι που μπήκε φυλακή, καθώς κάποια στιγμή έκλεψε ένα καρτέλι ψωμί επειδή δεν είχε να φάει. Είναι εντυπωσιακό πώς συγγραφείς σαν τον Μπρεχτ έχουν επηρεαστεί από τον Κάιζερ, τον οποίο γνωρίζουμε ελάχιστα στην Ελλάδα.

— **Η γυναίκα παρουσιάζεται στο έργο ως μια σύγχρονη Εύα;**

Ο ήρωάς μας παίρνει τον κακό δρόμο εξαιτίας μιας γυναίκας, από δική του βλακεία. Εκείνη δεν του έχει δώσει κανένα θάρρος. Είναι τόσο μηχανική η ζωή του, που όταν κάποια στιγμή εκείνη του τείνει ένα χέρι και του λέει «σε παρακαλώ μπορείς να με βοηθήσεις να κουμπώσω το βραχιόλι μου», εκείνος, επειδή αγγίζει το χέρι της, νομίζει ότι άλλαξε όλος ο κόσμος. Είναι ένας άνθρωπος χωρίς προσωπικότητα, ο οποίος θέλει με κάποιον τρόπο να γίνει αυτός που σκορπάει τα λεφτά του αφειδώς και αγοράζει τη ζωή. Είναι σαν να έχει βρεθεί ξαφνικά κάποιος

Ζωγραφική μακέτα για τον σκηνικό κόσμο της παράστασης

με πολλά λεφτά και δεν ξέρει τι να τα κάνει. Στην πλοκή παίζει ρόλο ένας πίνακας του Λούκας Κράναχ, ο οποίος παρουσιάζει τον Αδάμ και την Εύα στην πρώτη τους συνέντευξη. Οπότε ναι, η γυναίκα είναι μια Εύα, που με κάποιον τρόπο οδηγεί τον ήρωα στην αμαρτία. Και ταυτόχρονα τον σώζει. Είναι η γυναίκα με όλα τα στερεοτυπικά χαρακτηριστικά. Είναι οι προβολές που μπορεί να κάνει ο ήρωας για το τι είναι γυναίκα: η σύζυγός του, η ερωμένη του, εκείνη που ποθεί. Όλα αυτά είναι κατασκευές για το πώς φαντάζεται το πλάσμα «γυναίκα» εν γένει.

— **Και οι υπόλοιποι ήρωες της παράστασης τι ρόλο διαδραματίζουν στην ιστορία;**
Ο κάθε ήρωας έχει έναν βασικό ρόλο και δυο τρεις δευτερεύοντες. Οπότε χρησιμοποιούμε μακιγιάζ και μάσκες που φοράνε οι ήρωες, τις οποίες κάποια στιγμή πετάνε και γίνονται κάποιοι άλλοι. Στο τέλος φοράει μάσκα και ο κεντρικός μας ήρωας – γίνεται ένας με όλους. Ακολουθούμε λίγο τη γραμμή του εξπρεσιονισμού, που δημιουργεί σκίτσα περισσότερο, παρά ανθρώπους. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν μπορείς να παρακολουθείς τα χαρακτηριστικά τους. Το έργο είναι ταυτόχρονα μια γροτέσκα κωμωδία και θρίλερ, κι αυτό παρουσιάζει έντονο ενδιαφέρον. Δηλαδή, ξεκινάει και γελάς. Και σιγά σιγά το γέλιο παγώνει, το έργο γίνεται κάπως εφιαλτικό. Η παράσταση έχει να κάνει κυρίως με την κρίση των αξιών, την έλθειψη συγκροτημένης ταυτότητας, αλλά και τον κομφορμισμό.

— **Μιλήστε μου για το εικαστικό σύμπαν του Βασίλη Παπατσαρούχα, που είναι άλλωστε χρόνια συνεργάτης σας.**
Είναι πια τρομερά αβίαστη η συνεργασία μας. Τώρα πολύ γρήγορα ταυτιζόμαστε στο τι θέλουμε να πούμε και με ποιον τρόπο. Οπότε, εδώ η αναφορά μας σαφώς ήταν ο Μεσοπόλεμος και η Δημοκρατία της Βαϊμάρης. Αλλά προσεγγίσαμε το έργο με μια αφαιρετικότητα που το κάνει κάπως άχρονο. Το σκηνικό μας θα παραπέμπει σε ένα περίεργο, σκοτεινό καμπαρέ, στο οποίο θα αναγγέλλονται οι σκηνές ως νούμερα, μια τεχνική που αργότερα θα εφαρμόσει κι ο Μπρεχτ. Αυτό δεν υπάρχει στο έργο του Κάιζερ, το χρησιμοποιούμε πρωθύστερα. Το έργο είναι σαν μια γροτέσκα μαύρη όπερα – όπερα μπουφά.

— **Η αφίσα αποτυπώνει αυτό το σκοτεινό σύμπαν. Το ότι δεν ξεχωρίζουμε το πρόσωπο του Ορφέα Αυγουστιδίου έχει να μας πει πράγματα για το έργο;**
Είναι κάτι που το έχουμε αποφασίσει με τον Ορφέα. Το έργο είναι σημαντικό, όχι το πρόσωπο. Κατά τη διάρκεια του έργου ο Αυγουστιδής δεν θα φορά μάσκα, όπως είπαμε και παραπάνω. Αυτό δεν έχει να κάνει με την αναγνωρισιμότητα, αλλά με την εξουδετέρωση των χαρακτηριστικών που μπορούν να σου δώσουν μια ταυτότητα. Με αυτή την απώλεια ταυτότητας γίνεσαι μέρος της μάζας. Επομένως υπάρχει αυτό

το στοιχείο του απανθρωπισμού, που αποτελεί το αντίθετο του εξανθρωπισμού.

— **Και στο προηγούμενό σας έργο, το «Περιμένοντας τον Γκοντό», πάλι σε συνεργασία με τον Παπατσαρούχα, υπήρχε το στοιχείο της μεταμφίεσης. Είναι κάτι που σας απασχολεί γενικότερα;**

Συνήθως, όταν βάζουμε ένα εικαστικό στιλ σε μια παράσταση νομίζουμε ότι απονευρώνουμε εντελώς την αμεσότητα της επικοινωνίας, ενώ πρέπει να γίνει το αντίθετο: το στιλ να ανοίξει τον δρόμο για την επικοινωνία. Αυτή την περίοδο με ενδιαφέρει πολύ το πώς αυτά ισορροπούν. Στην παράσταση δεν βλέπεις εικόνες μην κατανοώντας τι γίνεται, αλλά οι εικόνες προσθέτουν κάτι σε αυτό που θα μπορούσες να παρακολουθήσεις, χωρίς εικαστικές παρεμβάσεις. Εμένα πρώτα πρώτα με ενδιαφέρει μια παράσταση να μπορεί να λειτουργεί χωρίς σκηνικά, κοστούμια, φώτα. Και στη συνέχεια προσθέτω τα στοιχεία που ενδυναμώνουν τη γραμμή της αφήγησης. Αναφέρεστε σε ένα έργο-σταθμό για τη δουλειά μου, το «Περιμένοντας τον Γκοντό», όχι ως επίτευγμα, αλλά ως διαδικασία. Όταν κατάλαβα ότι η αμεσότητα του διαλόγου είναι ανεξάρτητη από το εικαστικό στιλ (δηλαδή όταν παιδιά 12 χρονών ήρθαν στην πρόβα τζενεράλε του έργου και κατάφεραν να την παρακολουθήσουν), αυτό μου έδωσε ένα στοιχείο χρυσής τομής.

— **Ο Κάιζερ λειτουργεί σαρκαστικά και με γέλιο απέναντι στις βεβαιότητες και τις πολώσεις, ως αντίδοτο στην παράνοια της εποχής. Μπορείτε να μου το εξηγήσετε αυτό;**
Σκεφτείτε λίγο πώς μπορεί να είναι ένα σατιρικό τραγούδι του καμπαρέ. Δεν είναι τυχαίο που το καμπαρέ ανθίζει την ίδια εποχή με το έργο. Εκτονώνεις, «φτύνεις» με κάποιον τρόπο το κακό, το ξορκίζεις επειδή γελάς μαζί του, επειδή δεν σε τρομάζει, επειδή ξέρεις ότι κι εσύ είσαι το ίδιο χυδαίος με αυτόν που κατηγορείς. Είσαι το ίδιο αμαρτωλός. Στο έργο δεν υπάρχει κανένας αναμάρτητος. Όλοι οι ήρωες είναι δισδιάστατοι. Είναι συμπαθείς και αντιπαθείς ταυτόχρονα. Κάποιοι είναι ιδιαιτέρως απεχθείς. Αυτοί είναι άνθρωποι που έχουν τη σιγουριά ότι γνωρίζουν την αλήθεια. Υπάρχουν όμως κι άνθρωποι οι οποίοι απλά είναι σε πανικό.

— **Τι συσχετισμούς βλέπετε με το σήμερα;**
Νομίζω ότι, όταν συνδέσαι με ένα έργο και ξαφνικά σου μιλάει, σίγουρα αυτό έχει να κάνει με τον τρόπο που αντιλαμβάνεσαι τη ζωή γύρω σου. Δεν λες «Α, είναι ένα ωραίο έργο το οποίο, όμως, δεν καταλαβαίνω τι θέλει να πει». Πολλά στοιχεία του κειμένου μου φάνηκαν γνώριμα. Και το σημαντικότερο, το να ξορκίζεις το κακό με ένα γέλιο ή με κάτι δημιουργικό είναι μια λύση για να τα βγάλεις πέρα κι εσύ. **A**

INFO
Νέο Θέατρο Κατερίνα Βασιλάκου
από 17 Δεκεμβρίου

ΘΕΑΤΡΟ ΒΕΜΠΟ

Καρόλου 18, Πλατεία Καραϊσκάκη | Τηλ. 2105229519

Ο ΛΑΚΗΣ ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΗΝ ΚΩΜΩΔΙΑ ΤΩΝ

ΑΛΕΚΟΥ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ & ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΝΑΣ ΗΡΩΑΣ με παντούφλες

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΕΖΟΣ

ΠΑΙΖΟΥΝ

ΠΑΥΛΟΣ ΟΡΚΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΡΘΕΝΑ ΧΟΡΟΖΙΔΟΥ
ΤΑΣΟΣ ΠΑΛΑΝΤΖΙΔΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΡΚΑΛΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΡΑΦΑΛΗΣ ΘΡΑΣΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ
ΙΩΑΝΝΑ ΑΝΕΜΟΓΙΑΝΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ
ΦΑΙΔΡΑ ΣΚΛΗΡΗ ΛΑΖΑΡΙΑ ΣΑΖΕΪΔΟΥ

ΣΚΗΝΙΚΑ **ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΑΒΑΛΑΣ** ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ **ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ**
ΦΩΤΙΣΜΟΙ **ΝΙΚΟΣ ΒΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ** ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ **ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΕΖΟΣ**
ΒΟΗΘΟΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ **ΣΤΕΛΙΝΑ ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΟΥ**

ΠΡΟΠΩΛΗΣΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ

more.com

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ATHENS

VOICE

Όλιβερ Μίερς «Τζοκόντα» Ψυχολογικός ρεαλισμός σε έναν κόσμο βενετσιάνικης παρακμής

Της ΛΕΝΑΣ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

Μετά την εντυπωσιακή πρεμιέρα της στο Πασχαλινό Φεστιβάλ του Σάλτσμπουργκ, η περίφημη «Τζοκόντα» του Αμίλκαρε Πονκιέλλι ανεβαίνει στην Εθνική Λυρική Σκηνή σε σκηνοθεσία του Βρετανού Όλιβερ Μίερς, καλλιτεχνικού διευθυντή της Βασιλικής Όπερας του Λονδίνου. Γνωστός για την καινοτόμο και βαθιά ψυχολογική προσέγγισή του στην όπερα, ο Μίερς επαναπροσδιορίζει το έργο ως ένα σκοτεινό δράμα τραύματος, επιβίωσης και λύτρωσης, τοποθετημένο σε μια Βενετία που μοιάζει ταυτόχρονα ιστορική και ανησυχητικά σύγχρονη. Με αφορμή την αθηναϊκή πρεμιέρα της «Τζοκόντα», ο σκηνοθέτης μιλά στην *ATHENS VOICE* για τη σπουδαία αυτή παραγωγή και εξηγεί την ανατρεπτική σκηνοθετική του ματιά σε μια από τις κορυφαίες μεγαλόπρεπες όπερες του ιταλικού ρεπερτορίου.

— Η «Τζοκόντα» είναι μια από τις όπερες που σπάνια ανεβαίνουν στη σκηνή. Για ποιον λόγο, πιστεύετε, συμβαίνει αυτό; Νομίζω ότι είναι ένας συνδυασμός λόγων. Το ρεπερτόριο σήμερα κυριαρχείται από τα μεγάλα ονόματα που όλοι έχουμε ακούσει. Βέρντι, Πουτσίνι, Βάγκνερ και Μότσαρτ. Ο Πονκιέλλι δεν είναι τόσο γνωστός. Ένας άλλος λόγος είναι ότι είναι μια όπερα τεραστίων διαστάσεων, μια πανάκριβη παραγωγή

για να ανεβεί. Έχει μεγάλο καστ, μεγάλη ορχήστρα και χορωδία και είναι επίσης μεγάλη σε διάρκεια. Απαιτεί δε έναν πολύ συγκεκριμένο τύπο σολίστ, όπως ακριβώς συμβαίνει και με τον «Τροβατόρε» του Βέρντι. Για να ανεβάσεις έναν καλό «Τροβατόρε», χρειάζεσαι τρεις τραγουδιστές, τους καλύτερους στον κόσμο. Ε, για την «Τζοκόντα» θέλεις τέσσερις! Υπάρχουν πολύ λίγοι τραγουδιστές που είναι σε θέση να αναμετρηθούν με ένα τέτοιο ρεπερτόριο – θα έλεγα ότι, αυτή τη στιγμή, ίσως μόνο δύο ή τρεις σοπράνο μπορούν να ερμηνεύσουν τον ρόλο της Τζοκόντα. Χαίρομαι όμως, γιατί, ενώ είχε πέσει στη λήθη για δεκαετίες μετά την πρώτη της παρουσίαση, η «Τζοκόντα» τα τελευταία χρόνια έχει ανέβει αρκετές φορές.

— Η Κάλλας δεν ήταν η πρώτη που το 1947 έκανε το ντεμπούτο της με την «Τζοκόντα» στην Αρένα της Βερόνας και με την ερμηνεία της την έφερε και πάλι στο προσκήνιο; Ακριβώς. Και φυσικά να μην ξεχάσουμε να ευχαριστήσουμε και τον Ντίονεϊ, που, χάρη στη «Φαντασία» του, έγινε διάσημος ο «Χορός των Ωρών», η μόνη μουσική από την «Τζοκόντα» που γνωρίζει το ευρύ κοινό.

— Θα λέγατε ότι η όπερα αυτή γεφυρώνει το ιταλικό μελεγκάντο με τον βερισμό; Ναι. Κατά κάποιον τρόπο η «Τζοκόντα» είναι ο χαμένος κρίκος μεταξύ της «Αϊντα», της όπερας που ο Βέρντι πίστευε ότι θα ήταν η τελευταία του, και αυτής που τελικά έγραψε,

του «Οθέλλου». Βρίσκεται ακριβώς στη μέση. Συγχρόνως έχει και στοιχεία βερισμού. Υπάρχει πολλή βία, βαρβαρότητα και σκληρότητα στους χαρακτήρες. Δεν πρέπει δε να ξεχνάμε, ειδικά σ' αυτή την εκδοχή, πως η ίδια η Τζοκόντα είναι μια γυναίκα της εργατικής τάξης – άλλο ένα στοιχείο βερισμού. Ο Πουτσίνι ήταν σίγουρα επηρεασμένος από την όπερα του Πονκιέλλι και η πιο προφανής σύνδεση είναι με την «Τόσκα». Υπάρχουν ομοιότητες ανάμεσα στις δύο ηρωίδες, και βέβαια ο μοχθηρός Μπάρναμπα από την «Τζοκόντα» θα λέγαμε πως είναι ο πρόγονος του Σκάρπια από την «Τόσκα».

— Το ταξίδι της «Τζοκόντα» ξεκίνησε από το Σάλτσμπουργκ. Όταν μια τόσο μεγάλη και εικαστικά φιλόδοξη παραγωγή μεταφέρεται από ένα φεστιβάλ σε ένα λυρικό θέατρο, παρουσιάζονται και τεχνικές δυσκολίες. Χρειάστηκε να κάνετε προσαρμογές; Πράγματι, ανοίξαμε το Πασχαλινό Φεστιβάλ του Σάλτσμπουργκ με την «Τζοκόντα» στο Festspielhaus, ένα από τα μεγαλύτερα θέατρα στον κόσμο, με τεράστια σκηνή. Γνωρίζαμε όμως ότι ήταν συμπαραγωγή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής με τη Βασιλική Όπερα του Λονδίνου και ότι θα τη μεταφέραμε σε μικρότερες σκηνές, οπότε είχαμε ήδη προγραμματίσει με τον Φίλιπ Φιρχόφερ, τον σκηνογράφο μας, να κάνουμε προσαρμογές να «συμπυκνώσουμε» το σέτ. Επίσης, έπειτα από συζητήσεις με τη δημιουργική ομάδα μου μετά την πρεμιέρα, κάναμε κάποιες ακό-

μα μικρές αλλαγές. Από την άλλη, και η σκηνοθεσία εξελίσσεται, γιατί κάθε παράσταση είναι διαφορετική. Εδώ έχουμε ένα εντελώς διαφορετικό καστ τραγουδιστών, όλοι με τις προσωπικότητες, τους χαρακτήρες και τις ιδέες τους. Δεν γίνεται να επιβάλεις το όραμα που είχες πριν από 18 μήνες, ούτε να κρατάς τα πράγματα εντελώς ακίνητα, αδρανή, σαν να βρίσκονται σε μουσείο. Θέλεις να ανακαλύψεις νέες αποχρώσεις και λεπτομέρειες, ώστε να επιτρέψεις στο νέο καστ να εκφραστεί, αντί να αντιγράψει τους προηγούμενους. Και έχω τη μεγάλη χαρά να δουλεύω και αυτή τη φορά με μια υπέροχη ομάδα τραγουδιστών.

— Διατηρήσατε τη δράση στη Βενετία του 17ου αιώνα, αλλά την «επικαλύψατε» με σύγχρονα στοιχεία: κρουαζιερόπλοια, σούπεργιγστ, πλήθη τουριστών να κατακλύζουν την πλατεία του Αγίου Μάρκου. Τι σας οδήγησε σ' αυτή την επιλογή και τι ρόλο παίζει η ίδια η Βενετία στη σκηνοθεσία σας;

Ενώ το έργο του Βίκτορ Ουγκό «Αγγελος, ο τύραννος της Πάντοβα», πάνω στο οποίο βασίστηκε η όπερα, διαδραματιζόταν στην Πάντοβα, ο λιμπρετίστας μετέφερε σκόπιμα τη δράση στη Βενετία. Αυτό κάτι σήμαινε για μένα. Η Βενετία είναι η πιο όμορφη πόλη στον κόσμο, τόσο συναρπαστική, τόσο αινιγματική. Είναι ένας τόπος ονείρων, παραισθήσεων, αλλά και αποσύνθεσης, νοσηρότητας, διαφθοράς και παρακμής. Όλα αυτά είναι θαυμάσια στοιχεία για το θέατρο. Δεν γίνεται, επομένως, να κάνεις μια παραγωγή με θέμα τη Βενετία και να μην την τοποθετήσεις στη Βενετία. Έτσι, κρατήσαμε την αρχιτεκτονική της πόλης, αλλά την εκσυγχρονίσαμε. Θελήσαμε να της δώσουμε μια μοντέρνα πινελιά, να την κάνουμε όσο το δυνατόν πιο άμεση και οικεία για το κοινό. Υπάρχουν μικρές αναφορές, όπως λέτε, σε κρουαζιερόπλοια και τουρίστες, αλλά συγχρόνως προσπαθήσαμε να αποτυπώσουμε το περιβάλλον μιας πολυταξιδεμένης, προνομίουχας, πλούσιας ελίτ.

— Εντοπίσατε πολιτικές και θρησκευτικές αναφορές στην όπερα που θα μπορούσαν να φωτιστούν με τρόπο που να ανταποκρίνεται στην εποχή μας;

Ναι. Ο λόγος του Βίκτορ Ουγκό είναι πολιτικός, αυτό που θα ονομάζαμε αριστερός, φιλελεύθερος, κατά της διαφθοράς, κατά του αυταρχισμού, υπέρ των πολιτικών δικαιωμάτων, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μισούσε την ιδέα μιας πλούσιας τάξης που καταπιέζει τις κατώτερες τάξεις. Ήταν δε εξίσου επιφυλακτικός απέναντι στην εκκλησιαστική ελίτ όσο και στην αριστοκρατία. Η όπερα έχει αντίστοιχες προεκτάσεις. Η «Τζοκόντα» είναι γέννημα της εργατικής τάξης που αντιμετωπίζεται άσχημα από την ελίτ. Θελήσαμε επομένως να εξερευνήσουμε τις σχέσεις αυτές, γιατί φυσικά και στην κοινωνία που ζούμε υπάρχουν άνθρωποι με επιδεικτικά πλούτη κι αυτό τους επιτρέπει να κάνουν, λίγο-πολύ, ό,τι θέλουν. Σίγουρα τους αναγνωρίζεις στον χαρακτήρα του Αλβίτζε, του Έντσο ή της Λάουρα. Κάτω από αυτούς, άνθρωποι χωρίς εξουσία, πρόνοια και χρήματα, όπως η Τζοκόντα ή ο Μπάρναμπα, αισθάνονται απαξιωμένοι, γεμάτοι πικρία. Αντιθέσεις που έχει, νομίζω, ενδιαφέρον να αναδειχθούν σε μια σύγχρονη παραγωγή.

— Η ηθική και συναισθηματική πολυπλοκότητα της Τζοκόντα είναι σπάνια στην ιταλι-

κή μεγάλη όπερα. Ποια «εργαλεία» προσφέρατε στη σοπράνο σας για να ενσωματώσει στην ερμηνεία της το ψυχολογικό βάθος του ρόλου;

Η Τζοκόντα είναι περίπλοκη στην πραγματική ζωή, είναι απελπισμένη, έχει εμμονή, σχεδόν μανία με τον Μπάρναμπα. Από την άλλη, είναι ευγενική και γενναιόδωρη, έχει ψυχή, θάρρος, ειλικρίνεια και αλήθεια. Γι' αυτό μου αρέσει. Νομίζω, αυτό που βοηθά στην ερμηνεία του ρόλου είναι το να δίνεις το πλαίσιο, το ιστορικό υπόβαθρο. Στο Σάλτσμπουργκ είχαμε με την Άννα Νετρέμπκο πρόσβαση στο έργο του Βίκτορ Ουγκό, μιλήσαμε πολύ γι' αυτό. Σκεφτήκαμε την προϊστορία της ηρωίδας, συζητήσαμε για τον χαρακτήρα της. Για παράδειγμα, συνειδητοποιήσαμε ότι ουσιαστικά στην όπερα δεν έχει καν όνομα. Την αποκαλούν Τζοκόντα, δηλαδή εύθυμη (χαμογελαστή), ενώ δείχνει τόσο δυστυχισμένη! Ήταν μια παράξενη ειρωνεία που άξιζε να εξερευνήσουμε. Βέβαια, όπως συμβαίνει με όλες τις όπερες διεθνούς επιπέδου, συνήθως δεν υπάρχει πολύς χρόνος για πρόβες. Το να ανακαλύψουμε και στην τωρινή παραγωγή με την Άννα Πιρότσι όλο το ψυχολογικό βάθος του ρόλου της, είναι για μένα μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις.

— Ο Μπάρναμπα είναι ο «κακός» της υπόθεσης. Εσείς πώς τον σκιαγραφείτε;

Ο Μπάρναμπα είναι πικρόχολος, γεμάτος θυμό, εν μέρει λόγω της θέσης του στην κοινωνία. Είναι πληροφοριοδότης και κατάσκοπος, αλλά οι ανώτεροί του, οι αριστοκράτες, τον αγνοούν και τον υποτιμούν. Κι αυτός τους περιφρονεί απόλυτα, παρόλο που τους υπηρετεί. Το γεγονός ότι κινείται ανάμεσα στην εργατική τάξη και στην ελίτ είναι πραγματικά ενδιαφέρον κι αυτό προσπαθήσαμε να αναδείξουμε.

— Μερικά από τα πιο πολυσυζητημένα στοιχεία της σκηνοθεσίας σας ήταν η χρήση του «Χορού των Ωρών» ως σκόλιο για το τραύμα της Τζοκόντα και η σκηνή όπου υποβάλλεται σε θεραπεία ηλεκτροσόκ. Για τους περισσότερους κριτικούς, αυτές οι προσθήκες ενίσχυσαν τη δραματική ένταση, κάποιοι όμως θεώρησαν ότι αλλοίωναν τη δομή της όπερας. Ποιο ήταν το δικό σας σκεπτικό πίσω από αυτές τις παρεμβάσεις;

Καταρχάς, δεν υπάρχουν οδηγίες στο λιμπρέτο για το πώς πρέπει να παρουσιάζεται ο «Χορός των Ωρών». Η δουλειά μας είναι να απεικονίσουμε αυτό που στην ουσία είναι απλώς νότες σε μια παρτιτούρα. Δεν τον αλλάξαμε, τον ερμηνεύσαμε. Δραματοουργικά, το μπαλέτο έπρεπε να βγάζει νόημα μέσα στο εννοιολογικό πλαίσιο του έργου. Σκεφτήκαμε λοιπόν ότι η Τζοκόντα έχει χαρίσματα. Δεν μας ενδιέφερε να είναι το θύμα, θέλαμε να είναι survivor. Με αυτό το σκεπτικό ο «Χορός των Ωρών» θα μπορούσε να είναι μια παγίδα που σπίνει η ίδια. Οπτικοποιεί τις κακοποινιτικές της εμπειρίες επιδιώκοντας όχι μόνο να εκθέσει τον μισογυνισμό και τη βία των ανδρών, αλλά και να καταγγείλει τους ανθρώπους που της τις προκάλεσαν. Η Λούσι Μπερτζ, που υπογράφει τη χορογραφία, έκανε εξαιρετική δουλειά και είμαστε τυχεροί που έχουμε την Ελεάνα (Ανδρεούδη), την πρώην μπαλαρίνα από την ελληνική ομάδα, για να ζωντανέψει την ιστορία της Τζοκόντα. Είναι απλά υπέροχη. Η σκηνή με το ηλεκτροσόκ, και πάλι, συνδέεται με το εννοιολογικό πλαίσιο δηλαδή ότι η Τζοκόντα έχει υποστεί κάποιο σοβαρό ψυχολογικό τραύμα. Και, όπως σας είπα, το ερώτημα της όπερας είναι ποιο ήταν το τραύμα και πώς το αντιμετώπισε ή πώς το αντιμετώπισαν οι άλλοι. Υποθέτουμε ότι ίσως δοκίμασε χάπια ή υποβλήθηκε σε ηλεκτροσόκ για να το θεραπεύσει, αλλά τίποτε απ' αυτά δεν λειτούργησε, οπότε πρέπει να δοκιμάσει έναν άλλο τρόπο. Αυτή είναι η ιδέα και ελπίζω αυτή τη φορά να είναι πιο σαφής, γιατί νομίζω ότι στο πρώτο ανέβασμα ίσως να μην ήταν τόσο ξεκάθαρη.

— Ποιες είναι οι προκλήσεις για έναν σκηνοθέτη που πρέπει να διαχειριστεί τις μεγάλες χορωδιακές σκηνές και τις σκηνές πλήθους στην «Τζοκόντα»; Αρκεί μόνο ο εντυπωσιασμός του κοινού;

Υπάρχουν αρκετές κλασικές παραγωγές της «Τζοκόντα» – μπορείτε εύκολα να τις βρείτε στο YouTube – με εντυπωσιακά σκηνικά και κοστούμια, αλλά με μια κυριολεκτική προσέγγιση, που δεν εμβαθύνει στο γιατί οι χαρακτήρες συμπεριφέρονται με τον τρόπο που συμπεριφέρονται. Εμείς θέλαμε κάτι διαφορετικό. Δεν μας ενδιέφερε να είναι απλώς μια επίδειξη κοστούμιών του 17ου αιώνα, γιατί αυτό δεν λέει τίποτα για το έργο. Είναι απλώς ωραίο να το βλέπεις. Φυσικά, ο κόσμος περιμένει κάποιο βαθμό φαντασμαγορίας. Πιστεύω λοιπόν ότι ένα έργο μεγάλης κλίμακας όπως η «Τζοκόντα» οφείλεις να το προσεγγίζεις με τη συνειδηση ότι, ναι, πρέπει να προσφέρεις θέαμα, χρώμα, αντιθέσεις, αλλά και ένα ισχυρό κόνσεπτ, με νόημα και σαφήνεια. Και οφείλεις να καθοδηγήσεις τους τραγουδιστές, ώστε να κινούνται με τρόπο συναρπαστικό, πιστό στους χαρακτήρες τους, να μη δείχνουν «χάρτινοι». Τέλος, στην «Τζοκόντα» που θα δείτε, οι 60 χορωδοί δεν στέκονται απλά στη σκηνή. Αποτελούν

μαζί με τους χορευτές ένα πραγματικά δυναμικό στοιχείο στον χώρο, γιατί αλλιώς το θέαμα γίνεται βαρετό.

— Τι σημαίνει για εσάς το να παρουσιάσετε αυτή την παραγωγή στην Αθήνα, μια πόλη με ολοένα και πιο διακριτή οπερατική ταυτότητα;

Ανυπομονώ να τη δω να ανεβαίνει, να παρακολουθήσω τις αντιδράσεις του κόσμου. Είναι η πρώτη μου συνάντηση με το ελληνικό κοινό.

— Δεν είμαστε ενδεχομένως οι γνώστες που συναντά κανείς στις όπερες του Μιλάνου, του Παρισιού ή του Λονδίνου, όμως είμαστε ένα κοινό αυθόρμητο και ενθουσιώδες...

Τέλεια! Προτιμώ, όταν το κοινό βλέπει μια όπερα για πρώτη φορά, απλά να του αρέσει, χωρίς να σκέφτεται «πρέπει να μου αρέσει;». Ξέρετε, η προηγούμενη δουλειά μου ήταν στο Μπέλφαστ της Βόρειας Ιρλανδίας. Κι εκεί οι αντιδράσεις του κόσμου ήταν εντελώς αυθόρμητες, δεν υπήρχε ο σνομπισμός που μπορεί να συναντήσει κανείς σε ορισμένες όπερες – ονόματα δεν λέμε! **A**

www.athensvoice.gr

Διαβάστε όλη τη συνέντευξη

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΜΕ ΑΙΤΙΑ

Τασμανία, το έσχατο καταφύγιο

ΤΟΥ ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Ενόψει της ανύψωσης των υδάτων ένεκα το λιώσιμο των πάγων, με συνακόλουθο την καταβύθιση νησιών και παράκτιων περιοχών, ενόψει της λειψυδρίας και της σιτοδείας που θα συνεπάγεται, ενόψει της ξηρασίας, που θα οδηγήσει σε πολέμους και αφανισμούς, ενόψει της πλαστικοποίησης των θαλασσών και την εκμηδένιση των ιχθύων, ενόψει μεταναστευτικών ροών τέτοιας έκτασης, που θα επιφέρουν απίσχναση των κοινωνικών δομών και την κατάρρευση κρατών, ενόψει της επελάσεως των αλγορίθμων και της τεχνητής νοημοσύνης, κοντολογίς, σε περίπτωση συντέλειας του κόσμου, πού θα διαλέγατε να μετακομίσετε;

Ο ήρωας του παρόντος μυθιστορήματος –που δεν μπορούσα να τ' αφήσω από τα χέρια μου– είναι ένας δημοσιογράφος και συγγραφέας που ασχολείται με την κλιματική αλλαγή και προσπαθεί να ολοκληρώσει ένα μυθιστόρημα για τις δύο ατομικές βόμβες που έπεσαν στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι τον καυτό Αύγουστο του 1945 και τερμάτισαν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Και ενώ επιχειρεί να διαχειριστεί το υλικό του για την ατομική σχάση και τα συνακόλουθά της, στο ίδιο του το σπίτι επισυμβαίνει η σχάση του συζυγικού δεσμού. Ο ήρωας και η γυναίκα του έχουν πάψει να επικοινωνούν. Σχεδόν αποστρέφονται ο ένας τον άλλον· κανένα σημείο επαφής. Στο κουτί του Σρέντινγκερ κανείς δεν ξέρει αν η γάτα είναι ζωντανή ή νεκρή. Το ζεύγος, στην απέλπιδα προσπάθειά του να μη ρίξει το καράβι στα βράχια, ρίχνεται σε ομαδικό σεξ στη Γουαδελούπη, με πενιχρά ωστόσο αποτελέσματα. Το κουφάρι ενός γάμου δεν γίνεται να νεκρανασθηθεί.

Την ίδια εποχή, ένας επιστήμονας γίνεται φίλος του ήρωα και μαζί περνάνε όμορφες στιγμές, γεμάτες φιλοσοφική ενατένιση και φόβο για τη μελλοντική πορεία του κόσμου ενόψει της αναπόδραστης πλέον κλιματικής αλλαγής. Αποδεικνύεται ότι ακόμη και τα σύννεφα είναι φορείς κινδύνου, καθώς αποταμιεύουν –εκτός από υδρατμούς– χιλιάδες μόρια φυτοφαρμάκων, που στη συνέχεια εξαπολύουν επί δικαίους και αδίκους υπό τη μορφή νανουριστικής βροχής.

Πάολο Τζορντάνο
Τασμανία

εκδ. ΠΑΤΑΚΗ

Είναι μάλιστα αυτός ο φίλος του ήρωα που του μιλάει για το έσχατο καταφύγιο ενόψει όλων αυτών των δεινών που είναι προ των πυλών (ο Αννίβας είναι ante portas, που έλεγαν και οι Ρωμαίοι βλέποντας τους ελέφαντες του μεγάλου εκείνου Καρχηδόνιου στρατηλάτη). Και το έσχατο καταφύγιο για εκείνον δεν είναι άλλο παρά η νήσος Τασμανία. Και εξηγεί τους λόγους – αλλά αυτό δεν πρόκειται να το κάνω εδώ.

Από την Τασμανία, που είναι το δάκρυ της Αυστραλίας, όπως η Σρι Λάνκα είναι το δάκρυ της Ινδίας, εγώ το μόνο που θυμώμουν από τα παιδικά μου χρόνια ήταν ο Δαίμων της, που κοσμούσε με τη μαυριδερή παρουσία του τα αναγνώσματα εκείνης της άδολης εποχής. Κάτι ανάμεσα σε λύκο και σκύλο. Όταν επισκέφτηκα κάποτε το Σίδνεϊ της Αυστραλίας και πέρασα μέσω θαλάσσης στον ζωολογικό του κήπο, έψαξα, ομολογώ, μήπως συναντούσα καταπρόσωπο –και βέβαια πίσω από προστατευτικά κάγκελα– τον δαίμονα εκείνο.

Δεν τον βρήκα. Όμως η λέξη Τασμανία με συγκινούσε πάντα και με οδήγησε να πάρω αυτό το μυθιστόρημα του Πάολο Τζορντάνο.

Και τώρα πια δεν μένει παρά να ταξιδέψω ως εκεί.

critic's CHOICE

Ένα απλό ατύχημα (IT WAS JUST AN ACCIDENT) ***1/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Τζαφάρ Παναχί ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Βαχίντ Μομπασερί, Μαριάμ Αφσαρί, Εμπραχίμ Αζίζι

Σε μια αποθήκη φτάνει μια τριμελής οικογένεια –ο μπαμπάς, η έγκυος σύζυγος και το μικρό κοριτσάκι τους– ύστερα από ένα ατύχημα που είχαν με το αυτοκίνητό τους στον δρόμο. Ο ιδιοκτήτης της αποθήκης θα αναγνωρίσει, από τη φωνή αλλά και τον ήχο του ξύλινου ποδιού στο βάδισμα του οδηγού του οχήματος, τον βασανιστή του από τις αμέτρητες μέρες που πέρασε στη φυλακή. Ο τρομοκρατημένος άντρας θα παρακολουθήσει την οικογένεια και θα βάλει σε εφαρμογή ένα παράτολμο σχέδιο, που θα ολοκληρωθεί μόνο με τον θάνατο του «σαδιστή κουτσού που του κατέστρεψε τη ζωή».

Η ταινία του Ιρανού Τζαφάρ Παναχί κέρδισε τον φετινό Χρυσό Φοίνικα. Πρόκειται για ένα φιλμ πανέξυπνα στημένο, με τρόπο που κουμπώνει υποδειγματικά το θέατρο του παραλόγου (αναφορά στο «Περιμένοντας τον Γκοντό» του Μπέκετ) με την κινηματογραφική έμπνευση, η οποία όχι μόνο αποκαλύπτει το αληθινό πρόσωπο του... Γκοντό, αλλά αφοπλίζει με μαεστρία τις τυφλές βόμβες της στείρας πολιτικής συνθηματολογίας. Η πρόθεση του Παναχί δεν είναι να φτιάξει μια αντικαθεστωτική ταινία για το σημερινό Ιράν, αλλά να αποδομήσει τα συστατικά του πολιτικού θρίλερ (ομοιότητες μόνο σε μια πρώτη ανάγνωση με το πολανσκικό «Ο θάνατος και η κόρη») συνθέτοντας έναν ύμνο για τα απρόσμενα παιχνίδια της μοίρας και την υπερτιμημένη ανθρώπινη ικανότητα να διορθώνει τα πάντα. Ο Παναχί στην κορυφαία μάλλον ταινία της καριέρας του κάνει το τρομακτικό να μοιάζει κωμικό –υπάρχουν στιγμές ασύλληπτης σουρεαλιστικής έμπνευσης που θυμίζουν Μαρξ (τα αδέλφια, μην τυχόν και μπερδευτείτε)– και το δραματικό να δείχνει συνηθισμένο. Συννηθισμένο όπως ένα απλό, καθημερινό ατύχημα, που όμως είναι ικανό να φέρει τα πάνω κάτω στις ζωές κάποιων ανθρώπων. Σαν εκείνους που καλεί ο μπερδεμένος ήρωας για να μπορέσει να ταυτοποιήσει το πρόσωπο του μοχθηρού εκπροσώπου του ιρανικού καθεστώτος. Σταδιακά το βανάκι όπου βρίσκεται δεμένος ο βασανιστής γεμίζει από κόσμο: ένα νιόπαντρο ζευγάρι, μια φωτογράφο που έχει αφήσει πίσω την παλιά της ζωή, έναν οργισμένο άντρα που του έχει σαλέψει και βλέπει παντού φαντάσματα... Με όχημα το αγαπημένο του αφηγηματικό εργαλείο –σχεδόν όλα τα φιλμ του Παναχί έχουν πλοκή που εκτυλίσσεται σε ένα αυτοκίνητο–, ο διορατικός σκηνοθέτης υπογράφει μια διεισδυτική αλληγορία για τους αληθινά χαμένους της ζωής, που δεν είναι άλλοι από εκείνους που επενδύουν στο τυφλό μίσος και βρίσκονται σε συνεχή πόλεμο με τον ίδιο τους τον εαυτό.

ΑΚΟΜΗ

►►► Χρυσός Αλέξανδρος του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης και βραβείο σεναρίου στους Ορίζοντες της Βενετίας για το στιβαρό κοινωνικοπολιτικών αποχρώσεων παλαιστινιακό δράμα «Καλές Γιορτές» (Happy Holidays) (") του Σκάνταρ Κόπτι. ►►► Στην κωμωδία φαντασίας «Τύχη βουνό» (Good Fortune) (-) του Αζίζ Ανσάρι ο

Κιάνου Ριβς μεταμορφώνεται σε καλοσυνάτο αλλά και αρκετά αφελή άγγελο! ►►► Το ντοκιμαντέρ «Super Paradise: The Story of Mykonos» (") του Στηβ Κρικρή αποδεικνύει ότι κάποτε η Μύκονος υπήρξε όντως... παράδεισος!

Μετά το κυνήγι (AFTER THE HUNT) ***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Λούκα Γκουαντανίνο ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Τζούλια Ρόμπερτς, Άγιο Εντέμπερι, Άντριου Γκάρφιλντ

Μια καθηγήτρια φιλοσοφίας στο Γέιλ βρίσκεται σε ηθικό δίλημμα όταν μια διδακτορική φοιτήτρια της κατηγορεί τον συνάδελφο και κολλητό της για βιασμό.

Η αμετροέπεια ήταν πάντα ο πιο δύσκολος αντίπαλος του Γκουαντανίνο. Κι αν στο πρωτόλειό του, το «Είμαι ο έρωτας», η όποια υπερβολή είναι συγχωρητέα, δεν μπορείς να κάνεις τα στραβά μάτια όταν το πρόβλημα συνεχίζεται. Πάντως ο Ιταλός είναι κάπως πιο μαζεμένος στα θέματα που θίγει με το νέο του φιλμ, το οποίο δεν είναι μόνο επιτυχημένο αλλά και κατασκευασμένο με τέτοιον τρόπο ώστε ο θεατής να διχάζεται, όπως ακριβώς και ο χαρακτήρας της Τζούλια Ρόμπερτς, η οποία παραδίδει την πιο καλή ερμηνεία της εδώ και αρκετά χρόνια. Το σενάριο ξεκινά από ένα στόρι που σχετίζεται με το κίνημα #MeToo, αλλά έντεχνα περνά και σε άλλα πεδία.

Νεκρό τηλέφωνο 2 (BLACK PHONE 2) ***1/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Σκοτ Ντέρικσον ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Ίθαν Χοκ, Μέισον Τεμς, Μάντλιν ΜακΓκρο, Τζέρεμι Ντέιβις

Έχουν περάσει 4 χρόνια από τότε που ο Φιν κατάφερε να ξεφύγει από τον απαγωγέα του και σίριαλ κίλερ παιδιών. Ενώ όλα δείχνουν πλέον να βρίσκονται σε μια ροή κανονικότητας, η μικρή αδελφή του Φιν, η 15χρονη Γκουέν, αρχίζει να βλέπει περιέργους εφιάλτες. Σε έναν απ' αυτούς συνομιλεί με τη μητέρα της, η οποία είχε αυτοκτονήσει πριν από 7 χρόνια.

Μεγάλη εμπορική επιτυχία γνώρισε το πρώτο «Νεκρό τηλέφωνο». Το σίκουελ όμως ήταν σαφώς μια πιο δύσκολη υπόθεση: ο σίριαλ κίλερ του Ίθαν Χοκ στο αρχικό φιλμ, για αντικειμενικούς λόγους δεν θα μπορούσε να εμφανιστεί στη συνέχεια της ιστορίας, που βρίσκει τον επιζώντα Φιν να παλεύει στα 17 του χρόνια να αποφύγει τη φήμη που τον ακολουθεί από τη σκοτεινή εκείνη υπόθεση. Ο Ντέρικσον κάνει μια έξυπνη ανατροπή, φέρνοντας το νέο φιλμ (το οποίο διαθέτει μια ανυπέρβλητη ατμόσφαιρα τρόμου που καθηλώνει) στα μέτρα ενός ιδιότυπου σίκουελ-πρίκουελ με στοιχεία οικογενειακής τραγωδίας.

Ρίφενσταλ, στην καρδιά του Τρίτου Ράιχ (RIEFENSTAHL) ***

ΠΑΡΑΓΩΓΗ: Σάντρα Μάισμπεργκερ ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ-ΣΕΝΑΡΙΟ: Άντρες Φάιελ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: Τόμπι Κόρνις

Η ζωή και το έργο της Γερμανίδας σκηνοθέτριας Λένι Ρίφενσταλ σημαδεύτηκε ανεξίτηλα από τη σχέση της με τον Χίτλερ και τα προπαγανδιστικά φιλμ που έφτιαξε για το Γ' Ράιχ.

Συναρπαστικό, καλοφτιαγμένο και χωρίς να παρεκκλίνει εκατοστό από την αποστολή του, το ντοκιμαντέρ βασίζεται σε ένα κράμα από προσωπικές μαρτυρίες και αρκετά βιντεοσκοπημένα στιγμιότυπα από συνεντεύξεις της Ρίφενσταλ. Αυτό που συμπεραίνει ο θεατής είναι ότι η αμετανόητη Ρίφενσταλ δεν σταμάτησε ποτέ να υπερασπίζεται το καλλιτεχνικό της όραμα. Μαζί αναδεικνύεται και η καθολική στάση ενός ολόκληρου έθνους που είδε και έναν μεσσία στο πρόσωπο του Χίτλερ. «Ναι, ήμουν οπαδός του εθνικοσοσιαλισμού, όπως και το 90% των Γερμανών. Τι έπρεπε δηλαδή να κάνω; Να πάω με τη μειοψηφία;».

«ΠΟΤΕ ΤΟ ΝΑ ΠΡΟΣΒΑΛΛΕΙΣ ΚΑΠΟΙΟΝ ΕΓΙΝΕ ΘΑΝΑΣΙΜΟ ΑΜΑΡΤΗΜΑ;» (ΜΕΤΑ ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ)

Η Ειρήνη Παπά στη μεγάλη οθόνη

Από τις 16 έως τις 20 Οκτωβρίου, η Ταινιοθήκη της Ελλάδος, το Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης και το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης ενώνουν τις δυνάμεις τους για να τιμήσουν την Ειρήνη Παπά, τη διεθνή Ελληνίδα σταρ που μάγεψε το κοινό σε όλο τον κόσμο.

Το αφιέρωμα, που τελεί υπό την αιγίδα της Α.Ε. του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνου Τασούλα, έρχεται δύο χρόνια μετά τον θάνατο της μεγάλης τραγουδίστριας, η οποία έφυγε το 2022 στα 93 της χρόνια, αφήνοντας πίσω της μια ανεκτίμητη καλλιτεχνική παρακαταθήκη στο θέατρο, τον κινηματογράφο και το αρχαίο δράμα.

Οι ταινίες του αφιέρωματος

Στην Ταινιοθήκη της Ελλάδος θα προβληθούν μερικές από τις σημαντικότερες ταινίες της καριέρας της, μέσα από τις οποίες η Παπά συνεργάστηκε με μερικά από τα ιερά τέρατα της διεθνούς κινηματογραφίας – Άντονι Κουίν, Γκρέγκορι Πεκ, Κάθριν Χέμπορν, Βανέσα Ρενγκρέιβ, Τζιαν Μαρία Βολοντέ, Ντέιβιντ Νίβεν – αλλά και με κορυφαίους Έλληνες ηθοποιούς και σκηνοθέτες. Ανάμεσά τους: «Η λίμνη των στεναγμών» (Γρηγόρης Γρηγορίου, 1959), «Τα κανόνια του Ναβαρόνε» (Τζ. Λι Τόμπσον, 1961), «Αντιγόνη» (Πύργος Τζαβέλλας,

1961), «Ηλέκτρα», «Αλέξης Ζορμπάς», «Τρωάδες» και «Ιφιγένεια» (Μιχάλης Κακογιάννης, 1962-1977), «Ζ» (Κώστας Γαβράς, 1969), «Ο Χριστός σταμάτησε στο Έμπολι» (Φραντσέσκο Ρόσι, 1979), καθώς και το ντοκιμαντέρ «Η Ειρήνη Παπά στην Κύπρο» (Μ. Κακογιάννης, 1978).

Συζήτηση για τη συμβολή της στην τέχνη Το Σάββατο 18 Οκτωβρίου (12:00-15:00), στο Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης, θα πραγματοποιηθεί συζήτηση με θέμα «Ειρήνη Παπά – Η συμβολή της στον

κινηματογράφο και το θέατρο», σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Παραστάσεων Αρχαίου Ελληνικού Δράματος του ΑΠΘ. Στο πάνελ θα συμμετάσχουν ακαδημαϊκοί από την Ελλάδα, την Ισπανία και τη Νέα Ζηλανδία, καθώς και οι ηθοποιοί Ρένη Πιττακή, Λυδία Κονιόρδου, Στεφανία Γουλιώτη και Λουκία Μιχαλοπούλου.

Παράλληλες προβολές στη Θεσσαλονίκη

Το αφιέρωμα θα παρουσιαστεί παράλληλα και στη Θεσσαλονίκη (16-19 Οκτωβρίου) στην αίθουσα Σταύρος Τορνές, όπου θα προβληθούν έξι από τις ταινίες του προγράμματος: «Αλέξης Ζορμπάς», «Ηλέκτρα», «Τρωάδες», «Τα Κανόνια του Ναβαρόνε», «Αντιγόνη» και «Ιφιγένεια».

«Η λίμνη των στεναγμών»

Μίλα μου Βρόμικα

RELOADED

Της ΤΖΕΝΗΣ ΜΕΛΙΤΑ

1 Είμαι 19 χρονών και μου άρεσε αρκετά ένα αγόρι.

Είναι όντως ένας κούκλος και, κάθε φορά που τον συναντάω, κάτι μέσα μου ενθουσιάζεται. Αυτό συμβαίνει εδώ και έναν χρόνο, αλλά δεν έχω βρει το θάρρος να του πω πολλά. Από την άλλη, το τελευταίο διάστημα αρχίζω να έχω συναισθήματα για τον αδερφό του και αυτόν σχεδόν τον έχω ξεχάσει. Του μοιάζει κιόλας πολύ και είναι κι αυτός πολύ όμορφος! Έχω μπερδευτεί τόσο πολύ, τι να κάνω;

Αγαπημένη μου, καμιά φορά η κατάσταση μπορεί να μοιάζει με cheesy ρομαντική κομεντί. Ήθελες τον έναν, τον ονειρευόσουν για μήνες, και ξαφνικά... το sequel εμφανίστηκε στο πρόσωπο του αδερφού του. Η ερώτηση, όμως, δεν είναι ποιον θέλεις περισσότερο, αλλά τι ψάχνεις στ' αλήθεια; Γιατί όμορφοι, δεν λέω, μπορεί να είναι και οι δύο, αλλά με κάποιον θα ταιριάζεις περισσότερο. Ή και με κανέναν τους. Δώσε χρόνο στον εαυτό σου, μην πιεστείς για τίποτα. Είσαι 19 χρονών και το να νιώθεις μπερδεμένη είναι μέρος του παιχνιδιού. Μην φοβηθείς να πάρεις χρόνο να δεις ποια είσαι μέσα σε όλο αυτό. Αν είναι κάτι αληθινό, θα βρει τρόπο να σταθεί.

2 Σου γράφω αρκετά προβληματισμένη και ανήσυχη. Τσακωνόμω πολύ με τη μάνα μου στο σπίτι.

Ο μπαμπάς μου έχει φύγει εδώ και κάποια χρόνια από τη ζωή και από τότε είμαστε συνεχώς σε ένταση. Για τα πάντα. Για τα πλυντήρια, για τον νεροχύτη, για τα ρούχα μου, για όλα. Εγώ έχω ένα κακό: όταν βρίσκω μια δουλειά, έπειτα από λίγο καιρό τη βαριέμαι. Δεν έχω βρει αυτό που θέλω να κάνω στη ζωή μου. Μ' αυτά τα ενοίκια εκεί έξω πώς να πάω να μείνω μόνη μου; Πρέπει να βρω τουλάχιστον δυο δουλειές για να τα βγάλω πέρα...

Έχεις τα δίκια σου σ' αυτό. Τα ενοίκια, οι δουλειές που μπορεί να μη σε γεμίζουν, ίσως και η αίσθηση ότι έχεις κολλήσει σε ένα ενδιάμεσο στάδιο, όλα

μοιάζουν αγχωτικά. Αλλά αυτό το στάδιο είναι και το πιο αληθινό. Τώρα αρχίζεις ν' ακούς τον εαυτό σου και ίσως καταλάβεις τι θέλεις σιγά σιγά, όχι μέσα από μια ιδανική δουλειά ή ένα τέλειο διαμέρισμα, αλλά μέσα από την προσπάθεια. Μπορεί να χρειαστείς λίγο χρόνο ακόμα, μπορεί και λίγες δουλειές παραπάνω. Αλλά αυτό δεν σημαίνει τίποτα κακό. Και τελικά η απάντηση να μην είναι να φύγεις από το σπίτι άμεσα, αλλά να προσπαθήσεις να στέκεσαι λίγο πιο ήρεμα μέσα σ' αυτό, έστω μέχρι να μπορέσεις να σταθείς μόνη σου. Κάπου εκεί θα εξομολυνθούν και οι σχέσεις με τη μητέρα σου.

3 Τζένη μου, θα χαρώ πολύ αν απαντήσεις στο μήνυμά μου. Έχω χωρίσει εδώ και 6 μήνες και ακόμα δεν έχω καταφέρει να ξεπεράσω τον πρώην μου, είμαι καλύτερα από την αρχή, αλλά ακόμα εντελώς καλά δεν είμαι.

Αυτόν τον καιρό, από τη στενοχώρια, δεν έχω και πολλή όρεξη να βάφομαι, να ντύνομαι πολύ καλά και να χτενίζομαι. Το κακό είναι ότι με τον πρώην μένουμε στην ίδια περιοχή και πριν από λίγες μέρες με είδε στον δρόμο, κοιταχτήκαμε, αλλά δεν μίλησε κανείς μας. Με είδε στα κακά μου τα χάλια, με τις πιτζάμες, τις παντόφλες και τα μαλλιά μου απεριποίητα. Αυτός δεν έχει αλλάξει καθόλου. Τώρα κάθω και σκέφτομαι τι θα σκέφτεται για μένα έτσι που με είδε, και στενοχωριέμαι.

Ας σκέφτεται ό,τι θέλει! Αλλά, αλήθεια, γιατί μας νοιάζει τόσο; Δεν σε είδε στα «χάλια» σου, σε είδε στη στιγμή σου. Και εκείνη τη στιγμή ήταν αληθινή. Ναι, μπορεί να πονάει ακόμη 6 μήνες μετά, αλλά θα δεις πως θα απαλυνθεί σιγά σιγά. Και μια μέρα, χωρίς να το καταλάβεις, θα περάσεις από το ίδιο σημείο της γειτονιάς σας με τα μαλλιά σου όπως γουστάρεις, ειπείδη απλώς δεν σε νοιάζει πια. Το πραγματικό «glow up» δεν είναι το κραγιόν ή το φόρεμα, αλλά η στιγμή που σταματάς να σκέφτεσαι τι σκέφτονται οι άλλοι.

Μίλα μου βρόμικα.
Μίλα μου αληθινά.
email: info@athensvoice.gr
instagram: @melitajenny

★ GOLD SPOT ★

Στα καταστήματα GOLD SPOT λαμβάνετε άμεσα μετρητά για χρυσά κοσμήματα, ασημικά, ασημένια σκεύη, λίρες και αντικείμενα αξίας, χωρίς χρονοβόρες διαδικασίες και στις καλύτερες τιμές της αγοράς. Η αγορά και η ενεχυρίαση χρυσού πραγματοποιείται με απόλυτη εχεμύθεια και διαφάνεια προς τον πελάτη.

Εκτιμήσεις κατ'οίκον

ΝΕΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Άνοιγμα θυρίδων-εκτιμήσεις

ΜΑΡΟΥΣΙ Θησέως 28, 2121040444
ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ Λεωφ. Μεσογείων 76, 2111828800
ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ Λιοσίων 172, 2117506600
ΠΑΓΚΡΑΤΙ Φιλολάου 39Α, 2114180000

www.goldspot.gr GoldSpot goldspot.gr

Κριός

20 Μαρτίου - 19 Απριλίου

Κριέ μου, καλή εβδομάδα! Αυτό το επταήμερο όλο και κάτι θα προκύπτει που θα σου κλονίζει τις ισορροπίες. Φταις κι εσύ, που δεν μπορείς να κουμαντάρεις τα νεύρα και την υπερβολή σου. Προσοχή στις προσδοκίες σου, γιατί αργότερα μπορεί να ματαιωθούν και να κλαις με μαύρο δάκρυ. Ωστόσο, μην ξεσπάσεις τα νεύρα σου στα κοντινά σου πρόσωπα. Διαχειρίσου σωστότερα τον χρόνο σου, αν θες να τα προλάβεις όλα. Στα γκομενικά, αν είσαι χωρίς ταίρι, μην ενθουσιαστείς με το νέο γκομενάκι που θα γνωρίσεις και θα μοιάζει ιδανικό, γιατί—μάντεψε!—δεν θα είναι! Αν έχεις ταίρι και θέλεις να συνεχίσεις να είσαι μαζί του, τότε άκου πραγματικά τι σου λέει και σταμάτα να δίνεις τις δικές σου ερμηνείες στα λεγόμενά του.

Ταύρος

20 Απριλίου - 19 Μαΐου

Καλή εβδομάδα, Ταυράκι μου! Η Αφροδίτη σου δημιουργεί ένα feeling αρμονίας και ασφάλειας. Από την άλλη, ο Ποσειδώνας ή που σε γεμίζει με αισιοδοξία ή που σε πετάει στα βράχια, «χαρίζοντάς» σου στιγμές σύγχυσης και αποπροσανατολισμού! Αν λοιπόν βρεθεί κάποιος που σου υπόσχεται τον ουρανό με τ' άστρα, κάνε μου τη χάρη και μην τον πιστέψεις! Μην κάνεις αλόγιστα έξοδα και υπερβολές. Στα ερωτικά, αν είσαι μπακούρι, πολλά τα φλερτ και οι γνωριμίες. Όχι μόνο αυτό, αλλά μοιάζουν και ιδανικά πλασμένες. Καταλαβαίνεις όμως πως πρόκειται για scam, έτσι; Αν δεν είσαι μπακούρι, μην περιμένεις να έχεις την τέλεια σχέση, γιατί αυτό δεν παίζει πουθενά γενικώς. Τσέκαρε τουλάχιστον αν βασίζεται στην ειλικρίνεια.

Δίδυμοι

20 Μαΐου - 20 Ιουνίου

Καλή εβδομάδα, Δίδυμε! Ευχάριστο το κλίμα αυτού του επταημέρου, καθώς υπάρχουν ευκαιρίες και διάθεση για δημιουργικότητα, κοινωνικές επαφές και απολαύσεις μέσω των μικρών και απλών στιγμών. Πρόσεξε όμως πού επενδύεις τον χρόνο και τα συναισθήματά σου, γιατί μπορεί και να το κάνεις στα λάθος άτομα. Ούτε κι εσύ όμως να δώσεις υποσχέσεις που δεν μπορείς να τηρήσεις. Στα της καρδιάς, αν είσαι ελεύθερος, ίσως γνωρίσεις κάποιο άτομο που θα σε κάνει να πιστέψεις πως βρήκες τον έρωτα. Κράτα μικρό καλάθι! Αν δεν είσαι ελεύθερος, εστίασε περισσότερο σ' αυτά που σε ενώνουν με το αμόρε και όχι σ' αυτά που σας χωρίζουν. Όμως μην αποφεύγεις συζητήσεις που πρέπει να γίνουν.

Καρκίνος

21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου

Καλή εβδομάδα, Καρκίνε! Αρκετά καλή στιγμή να εστιάζεις στο σπίτι και στην οικογένειά σου. Δεν θα σε ωφελήσει το να πάρεις βιαστικές αποφάσεις είτε βασισμένος στο συναίσθημα είτε σε πλασματικές εικόνες. Γενικότερα, πρέπει να δεις όλες τις καταστάσεις γύρω σου γι' αυτό που πραγματικά είναι. Καιρός δεν είναι; Όμως μη γίνεις υπερβολικός. Στα αισθηματικά, αν είσαι μόνος, θα γίνει γνωριμία με άτομο ζεστό και γεμάτο κατανόηση. Φαινομενικά! Οπότε, πέρασέ το από τεστ πριν επενδύσεις! Αν, πάλι, δεν είσαι μόνος, προσέγγισε το αμόρε μεν, μην αποφύγεις να του πεις όσα σε ενοχλούν για να μη διαταράξεις την υποτιθέμενη ηρεμία σας δε. Να είσαι ειλικρινής!

Λέων

22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου

Λέοντα, καλή εβδομάδα! Ακρως κοινωνικό και επικοινωνιακό σε βρίσκει αυτό το επταήμερο! Πρέπει απλά να προσέξεις παρανοήσεις που μπορεί να προκύψουν σε συζητήσεις, καθώς η ασάφεια είναι χαρακτηριστικό της εβδομάδας. Πάρε αποφάσεις, αλλά στήριξέ τις σε απτά γεγονότα. Κοινώς, μην ξεχνάς να πατάς πάντα τα πόδια σου στη γη! Μην αγνοείς τις μικρές λεπτομέρειες. Στα θέματα καρδιάς, αν είσαι single, ίσως κάνεις μια νέα γνωριμία που θα σε ενθουσιάσει. Πρόσεξε μόνο μην πεις μεγάλα λόγια πάνω στον ενθουσιασμό σου. Αν δεν είσαι single, μη βγάζεις τα δικά σου συμπεράσματα για το ταίρι σου, γιατί είναι λάθος. Δώσε χώρο στον εποικοδομητικό διάλογο!

Παρθένος

23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου

Καλή εβδομάδα, Παρθένε! Με το βλέμμα στραμμένο στο πορτοφόλι σου σε βρίσκει το νέο επταήμερο. Βλέπεις, αυτά συμβαίνουν όταν ξεδεύεις αλόγιστα... Μήπως όμως να σταματήσεις να εμπιστεύεσαι τους πάντες ή να υπογράφεις χωρίς να διπλοτσεκάρεις τα ψιλά γράμματα; Καλή η αισιοδοξία, αλλά με μέτρο. Προσπάθησε να στηρίξεις τις αποφάσεις σου σε ρεαλιστικά δεδομένα και όχι σε ουτοπικά. Όσον αφορά τον έρωτα, αν είσαι ελεύθερο πουλί, μη βιάζεσαι να εξιδανικεύσεις άτομα που γνωρίζεις ελάχιστα επειδή έχεις ανάγκη να ζήσεις τον μεγάλο έρωτα! Αν δεν είσαι ελεύθερο πουλί, μην αφήνεις τα συναισθήματα να θολώνουν την κρίση σου. Και κοίτα να είσαι ειλικρινής, έτσι;

Ζυγός

22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου

Καλή εβδομάδα, Ζυγέ μου! Έχεις Αφροδίτη στο ζώδιό σου, άρα προχώρα, φίλε μου! Είναι ιδανική στιγμή να σε φροντίσεις και να εκμεταλλευτείς τη γοντεία και την αυτοπεποίθησή σου! Προσοχή, όμως, στα ασαφή λόγια ορισμένων, καθώς πίσω απ' αυτά κρύβονται οι προθέσεις τους. Μην επιτρέψεις στον υπέρμετρο ενθουσιασμό σου να σε ωθήσει σε ένα κυνήγι πραγμάτων που ούτε καν έχεις ανάγκη. Στα ερωτικά, αν είσαι αδέσμευτος, μην ερωτεύεσαι την εικόνα και αυτά που σου πλάσσει ο καθένας, γιατί την πατάς και πληγώνεσαι! Αν είσαι δεσμευμένος, μη θυσιάσεις την ειλικρίνεια και τις ανάγκες σου για να διατηρήσεις ήρεμο κλίμα. Άλλωστε, δεν είναι έτσι οι όμορφες σχέσεις, σωστά;

Σκορπιός

23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου

Καλή εβδομάδα, Σκορπιέ μου! Έντονη πρόκειται να είναι η ανάγκη σου για εσωστρέφεια και σιουχία. Άκου τον εαυτό σου και πάρε τις αποστάσεις σου, προκειμένου να σκεφτείς πιο καθαρά τι πραγματικά θέλεις, αλλά και να ξεκουρασθείς—βασικό! Από την άλλη, μη βγεις εκτός ορίων εξαιτίας της ασάφειας με την οποία τείνουν να επικοινωνούν ορισμένοι. Μάθε, όμως, να δίνεις μέχρι εκεί που μπορείς. Στα της καρδιάς, αν δεν έχεις σχέση, ίσως γνωρίσεις ένα άτομο σαν κι εσένα, δηλαδή διακριτικό και με μυστήριο. Ξέρω πόσο θέλεις να πέσεις με τα μούτρα, αλλά μην το κάνεις! Αν έχεις ήδη σχέση, μην αποφεύγεις από φόβο συζητήσεις που μπορούν να λύσουν παρεξηγήσεις που—κακώς—έθαψες.

Τοξότης

22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου

Καλή εβδομάδα, Τοξότη μου! Πίσω στον παλιό, καλό εαυτό σου, φίλε μου. Κοινώς, πίσω στην κοινωνικότητα και στις επαφές και μακριά από τη ρουτίνα! Καλά όλα αυτά, απλά πρόσεξε να μην παρασυρθείς και πιστέψεις ό,τι ακούς. Ειδικά αν δεν τα έχεις ελέγξει ή δεν τα έχεις δει εσύ ο ίδιος. Παράλληλα, μην προσπαθήσεις να χωρέσεις πολλά καρπούζια κάτω απ' την ίδια μασχάλη! Στα γκομενικά, αν είσαι μπακουρομπάκουρο, μην αφήσεις τον ενθουσιασμό και την παρορμητικότητά σου να σε σπρωξουν προς τον λάθος άνθρωπο. Αν δεν είσαι μπακουρομπάκουρο, δείξε κατανόηση στο αμόρε μεν, χωρίς να καταπατάς τα δικά σου όρια και τις δικές σου ανάγκες δε. Συζήτησε γι' αυτά που σε απασχολούν.

Αιγόκερως

21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου

Καλή εβδομάδα, Αιγόκερε! Στροφή όχι μόνο προς τα επαγγελματικά, αλλά και προς το image σου, κι αυτό γιατί θες να προκαλέσεις συζήτηση για το πρόσωπό σου, να βελτιώσεις το κοινωνικό σου στάτους και την επαγγελματική σου θέση. Απλώς δεν πρέπει να αγνοείς το κενό που υπάρχει μεταξύ προσδοκίας και πραγματικότητας, έτσι; Επίσης, σταμάτα να να επενδύεις σε άτομα που σου έχουν αποδείξει ότι έχουν τσακωθεί με τη συνέπεια. Στα προσωπικά, αν ανήκεις στους αδέσμευτους, ή που θα επανασυνδεθείς με παλιό αμόρε ή που θα περάσεις καλά—if you know what I mean—με κάποιον συνάδελφο. Μέχρι εκεί για τώρα. Αν ανήκεις στους δεσμευμένους, σταμάτα να παραμελείς το ταίρι σου για χάρη των επαγγελματικών σου!

Υδροχόος

20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου

Υδροχόε μου, καλή εβδομάδα! Με άκρως ανανεωτική διάθεση καλωσορίζεις αυτό το επταήμερο, καθώς ψήνεσαι κυρίως για ταξίδια, γνώσεις και συναναστροφή μόνο με τα άτομα που σε εμπνέουν να γίνεις η καλύτερη εκδοχή του εαυτού σου. Πρέπει πάντως να προσέχεις ποιους εμπιστεύεσαι και να κρατάς μικρό καλάθι! Ταυτόχρονα, απόφυγε να πάρεις βιαστικές αποφάσεις βασιζόμενος στη γνωστή αισιοδοξία σου. Στα θέματα καρδιάς, αν είσαι single, ίσως κάνεις μια γνωριμία μέσα από τα social ή κάποιο ταξίδι. Αν δεν εξιδανικεύσεις το άτομο αυτό, θα μπορέσεις να περάσεις στιγμές εφρήμερης μεν, καλές κι ερωτικές δε. Αν δεν είσαι single, κάνε κάτι το διαφορετικό, γιατί η πολλή ρουτίνα καλό δεν κάνει.

Ιχθύες

18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου

Καλή εβδομάδα, Ιχθύ μου! Ξέρω πως έχεις μεγάλη ανάγκη από σταθερότητα και ασφάλεια, οπότε θα σου πω να ελέγξεις προσεκτικά τι παίζει στα οικονομικά και στα ερωτικά σου, καθώς αυτά είναι που επηρεάζουν περισσότερο την ψυχολογία σου. Θα σε βοηθήσει να βρεις τις χαμένες σου ισορροπίες η πίστη σε χειροπιαστά στοιχεία και όχι απλά στην ελπίδα ότι όλα θα στρώσουν κάποτε! Καλή η λογική, καλό και το πάθος, αλλά ακόμα καλύτερα να έχεις κάτι και από τα δύο, σωστά; Στα αισθηματικά, αν είσαι χωρίς ταίρι, μη βιαστείς να επενδύσεις σε νέο γκομενάκι λόγω της έντονης έλξης που θα νιώσεις. Αν είσαι ήδη με ταίρι, πρόσεξε τις εντάσεις μεταξύ σας, γιατί δεν θα είναι και λίγες!

Την καθημερινή αστρολογική σου προβλέψη στο athensvoice.gr/zodia

* Για πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αστρολογικών σου τάσεων θα πρέπει να διαβάξεις και τον ωροσκόπο σου

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ **ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ** ΤΟΥ ΡΩΜΑΝΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ

Την Τρίτη 21 Οκτωβρίου, στις 19:00
στον **ΙΑΝΟ** Θεσσαλονίκης, Αριστοτέλους 7

Οι Εκδόσεις **ATHENS VOICE Books**
και ο **ΙΑΝΟΣ** Θεσσαλονίκης

διοργανώνουν παρουσίαση του νέου βιβλίου του Ρωμανού
Γεροδήμου «Οδηγός Επιβίωσης για τον 21ο Αιώνα»

ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΘΑ ΜΙΛΗΣΟΥΝ:

Στέφανος Τσιτσόπουλος Δημοσιογράφος, Συγγραφέας

Κυριάκος Αθανασιάδης Συγγραφέας

Φιλού Μαυροδέλλου Συντονίστρια της Λέσχης Ανάγνωσης
του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης

και ο συγγραφέας του βιβλίου **Ρωμανός Γεροδήμος**

Την εκδήλωση θα συντονίσει
η δημοσιογράφος της Athens Voice **Δήμητρα Γκρους**
Θα ακολουθήσει συζήτηση με το κοινό και υπογραφή βιβλίων

10.00 – 12.00

**ΤΑΝΙΑ
ΣΚΡΑΠΑΛΙΩΡΗ**

12.00 – 14.00

**ΒΙΟΛΕΤΑ
ΚΑΜΠΟΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

**Νέο
πρόγραμμα
ΣΑΒΒΑΤΟ-
ΚΥΡΙΑΚΗ**

14.00 – 16.00

**ΞΕΝΙΑ
ΝΤΑΝΙΑ**

00.00 – 02.00

**ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
aka C.DA AFRO - Keep It
Real, ΣΑΒΒΑΤΟ**

**voice
102.5**

Το soundtrack της πόλης

LAURA ASHLEY

SINCE 1953

ATHENS^{voice}

X

PCP

Η Klinex
συνεργάζεται
με την PCP και
δημιουργεί το
πιο **bleach please**
fashion trend.

η Klinex

κάνει το πιο απρόσμενο

**fashion
statement** της χρονιάς

JUERGEN TELLER

you are invited

JUERGEN TELLER *you are invited*

19 10 → 30 12 25 ΕΚΘΕΣΗ

ONASSIS READY Στρατή Τσίρκα 2, Πέντη

Leg, snails and peaches No.43,
London 2017 © Juergen Teller,
All rights Reserved

ONASSIS.ORG

ONASSIS STEGI